

Eesti Ekspress

4 (1259)
23. jaanuar
2014

SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Hind
1.99 €

Riigikogu töö salastatakse 30 aastaks!?

TATJANA LIKSUTOVA

Kaunitar Jõhvist,
Eesti rikkaim naine

Suklest jahtinud prokuröride
hämmastavad vead

"Arabella, mereröövli
tütar" DVD
lehe ostjale
5.99 €

Eesti Ekspress + DVD

5 lk töökuulutusi!

NG LI

www.vikingline.ee

Photo: Fischer Sports GmbH / NordicFocus

**NORDIC RACING
CENTER**

FISCHER RACING CENTER

KOHT KUS LEIAD EESTI PARIMA PROFESSIONAALSE
OSKUSTEABE JA VARUSTUSE!

HAWAII EXPRESS AL MARE TALLINN, Paldiski mnt 96
SPORTLAND ÜLEMISTE – TALLINN, Suur- Sõjamäe 4
RADEMAR RATTAMAAILM – TALLINN, Meistri 22
HAWAII EXPRESS - TARTU LÕUNAKESKUS, Ringtee 73
HAWAII EXPRESS – VALGA, Raja 5

RACECODE
BY FISCHER RACE DEPT.

SUUSAD: Speedmax Skate Plus, SUUSAKLAMBER: Xcelerator SSR NIS, SAAPAD: RCS Carbonlite Skate / WS

<http://www.fischersports.com/ee>

FOTO MATI HIIS / ÖHTULEHT

Naine, kelle mõtted Savisaarele meeldivad

Kas Eesti politseil on probleeme liigse jõu kasutamiseiga?

Kuidas sobivad keskerakondliku hoolivusega Ivo Parbuse ja Elmar Sepa mustad teod?

Mis parteis on kõige rohkem inimesi alkoholi küüsis?

Kas teil Keskerakonnas on häid tuttavaid, kellega võiksite kinno minna?

Krister Kivi ja **Tarmo Vahter** usutlesid uue aasta alguses Keskerakonna liikmeks saanud politoloog **Oudekki Loonet** (34).

Kuum lk 12-13

FOTO MARTIN DREMLJUGA

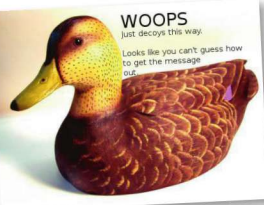
Globaalne salaühing, müstika ja mõistatused

See juhtus juba kolmandat korda. Müstiline organisatsioon postitas 6. jaanuaril interneti sarimõistatuse esimese osa, et leida enda ri-

dadesse maailma nutikamaid inimesi. Ülesanded on ülikeerulised ja nõuavad teadmisi eri valdkondadest:

ITst, šifritest, kunstist jne. Mõistatustesse on peidetud ka valeviiteid, näiteks veebisaidile, kus lahendajaid võib aasida part (pildil). Auhinnaks on kontakt autoritega, kellest keegi midagi ei tea.

Autor Askur Alas
Kuum lk 24-25

Urnimatus kirikusse. Kas uus trend?

Ajal, mil maakogudused jäävad järjest väiksemaks, pühakodade katused lasevad läbi ja seinad hallitavad, mõjub ülimalt suurejooneliselt kolumbaarium kirikukeldris, kus voolab unustuse jõgi ja mis väljanägemise poolest meenutab disaininäitust kuskil Põhjamaal. Tartu Pauluse kirikus toimib selline urnimatusekoht juba veidi üle aasta. Aeg näitab, kas sel on tulevikku.

Autor Madis Jürgen
Kuum lk 16-18

FOTO VALLO KRUUSER

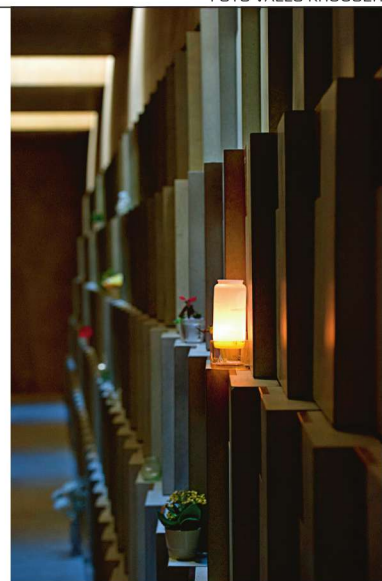

FOTO PRIIT SALUMAA

Valdur Mikita – metsik isekirjutaja

“Hakkaksin hea meelega prohvetiks, aga Eestis on mul juba nii palju ametivendi ees, et ei pääse lihtsalt löögile. Üks koht, kus prohvetlus öitseb, on näiteks netikommentaar. See on väga huvitav žanr, meelitab ligi nii hulle kui geeniusi. Anonüümseid kommentaare ei tohiks ära keelata, see suretaks välja nii prohvetluse kui grafomaania,” räägib Areeni kaaneloos Valdur Mikita. Mees, kelle sulest ilmus üks eelmise aasta olulisemaid raamatuid “Lingvistiline mets”, millest saab kõigi eelduste kohaselt kultusteos.

Areen lk 29-31

Väljaandja
Eesti Ajalehed AS
Narva mnt 11e,
Tallinn 10151 Eesti
Vastutav väljaandja
Hans H. Luik
Üldtelefonid
669 8080,
669 8044
www.ekspress.ee

TOIMETUS
Narva mnt 13, Tallinn 10151
Peatoimetaja
Allar Tankler
Toimetuse telefon
669 8030
Toimetuse faks
669 8154
E-mail ekspress@ekspress.ee
TV nädal **669 8085**

REKLAAM
Narva mnt 11e, Tallinn 10151
Üldinfo telefon
669 8040
Reklaamiosakonna
faks **669 8174**
info E-posti teel
reklaam@ekspress.ee
Trüki- ja internetireklaam
<http://reklaam.lehed.ee/>

Reklaamiosakond
kontaktid ja info

KLIENDITEENINDUS
Tellimine ja kojukande
probleemid
telefon **680 4444**
klienditugi@lehed.ee
Praaeksemplaride
ümbervahetamine
EE leviosakonnas Narva
mnt 11e
Trükikoda **Printall**

30. jaanuari erinumber:

OLÜMPIA

► Olümpiamängudeni on jäänud loetud päevad. Minevikust, tulevikust, olevikust.

Toimetust saadetud käsikirju ega fotosid ei tagasta ning juurdemaksuga kirju vastu ei võta.
Kõik Eesti Ekspressis avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses.
Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma Eesti Ajalehed ASi kirjaliku nõusolekuta on keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel 646 3363.

Rahvusooper
Estonia

Eesti
Rahvusballett

Etendused:
**12. veebruaril
ja 26. märtsil**

Dirigendid:
VELLO PÄHN
või RISTO JOOST

KIVIRÄHK / KÕRVITS / JALAKAS

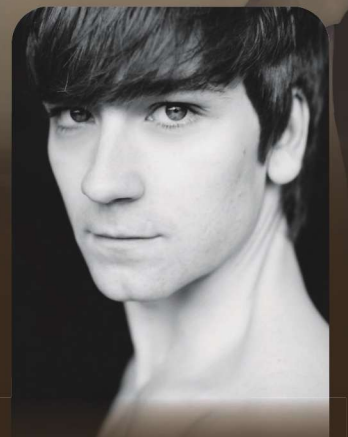
Liblikas

Kenneth MacMillani ballett
Jules Massenet' muusikale
Manon

Etendused:
**13. ja 22. veebruaril
ning 8. märtsil**

Dirigendid:
RISTO JOOST
või MIHHAIL GERTS

13. ja 22. veebruaril külalisena
FRIEDEMANN VOGEL
(Stuttgarti Ballett)

Info ja piletite tellimine E–P 10–18 tel 683 1210. Piletid müügil Estonia kassas, Piletimaailmas ja Piletilevis.
Soodustused õpilastele ja üliõpilastele: pilet -50%, tund enne etendust 7 eurot.

www.opera.ee

SEB

ERGO

LEXUS

TELE2

Kalev

LIVIKO
Anno 1898

VKG

AMSERV

Eesti rikkaim naine. Moskva ühe mõjukama ametniku laste ema. Modell, kelle minevik erutab Venemaa peaopositsionääri **Aleksei Navalnõid**. Tatjana on praeguseks juba endine Liksutova.

Viktoria Ladõnskaja

viktoria.ladonskaja@ekspress.ee

Tatjana Liksutova (34) välimus on modelli vääriline: pikka kasvu, sale, meelde jäävate näojoonetega ja riietatud *casual smart*'i. Edu saavutanuna pole tal vaja glamuuri igapäevaelus rõhutada.

“Ma teen teile torti!” pakub Tatjana õhinal. “Praha torti. Tordi nimi pole küll venelik, kuid muidu on see nüüdisaja vene kodusele köögile iseloomulik. Ma teen seda torti kõigiks perekondlikeks tähtpäevadeks.” Mõne aasta eest nõustus Tatjana Liksutova osalema raamatu “Vene köögi eripära Eesti moodi” koostamisel. Loomulikult võttis ta sellest osa kui populaarse restorani Gianni omanik.

Ent Eesti ajakirjanduse põhiküsimusele – miks suhtleb ta pressiga nii harva – vastas ta nii: “Miks rääkida oma isiklikust elust kõigile? Mulle tundub, et kui rääkida ajakirjandusele oma õnnest, võib selle esiteks eemale peletada, teiseks aga näib, nagu hakkaksid inimesed su elu tükikeste kaupa laiali tassima.”

LIKSUTOVIDE PEREKOND PAKUB SEL NÄDALAL kõneainet tänu Vene tuntumale poliitblogijale Aleksei Navalnõile. Navalnõi avaldas internetis skeemi, kuidas “piibrinahkse kraega sulijärgi, aga ka Moskva aselinnapea M. S. Liksutov teenis oma varanduse Venemaa Raudteede skeemides, saab nüüd venelastelt miljoneid rublasid palka ja jätkab riigi rahaga äri ajamist, varjates seda moskvalaste eest, ja on vormistanud fiktiivse abielulahutuse”.

Kõik see kisa-kära tekkis läinud aasta mais vastu võetud seaduse pärast, mille kohaselt on Venemaa riigiteenistujatel ja nende abikaasadel keelatud omada välismaal vara ja välisriikide pankades kontosid. Nüüd aga avastas Navalnõi, et Loksal sündinud ametnik Liksutov ei olegi oma ärisid maha müünud, nagu ta 2013. aasta suvel teatas, vaid vormistanud oma 25 600 euro suuruse osaluse Transgroup Invest ASis abikaasa Tatjana nimel.

JÕHVI NEIU TANJA läks pärast kooli lõpetamist meditsiiniõieks õppima. Aga, nagu ta ütleb, tegi saatus oma korrektiivid, mis olid Tanjale eneselegi ootamatud. Ta sõitis millalgi Tallinna, ja lutas seal kesklinnas ja tema juurde tulid, nagu muinasjutus, inimesed ettepanekuga, et ta hakkaks modelliks. Tanja läkski agentuuri EMA ja töötas

Tatjana eks-Liksutova

Liksutovi poliitiline karjäär

- Enne Moskva linnavalitsusse tööleasumist oli Maksim Liksutov terve rea transpordi- ja masinaehitusfirmade kaasomanik.
- Aprillis 2011 määrati Liksutov Moskva linnapea Sergei Sobjanini transpordi- ja infrastruktuuri arendamise nõunikuks.
- 25. septembril 2012 sai Liksutovist Moskva aselinnapea transpordi alal.
- Pärast riigiteenistusse siirdumist kuulutas Liksutov, et müüs osalused firmades Aeroekspress (12,5%), Transmašholding (8%) ja Transgroup (25%). Samuti loobus ta Eesti kodakondsusest.

juba nelja kuu pärast modellina Pariisis. Neli aastat käis väga tihe töö, selle katkestas Tanja tulevane abikaasa, kes tegi talle ettepaneku jätta Pariis ja tulla Moskvasse.

Tatjanal ja Maksimil on kaks poega. Veel mõni aasta tagasi ütles Tatjana, et naudib naise, ema ja perenaise rolli. Ta armastab süüa teha. Eelistab Itaalia kööki, kaasaegselt Vene menüüst aga valiksid nii Tatjana ja Maksim kui ka pojad esmajärjekorras koduvalmistatud kotletid. Ka on Liksutovidel olnud traditsioon puhkepäeviti üheskoos restoranis söömas käia.

Liksutovide pere lemmikmagustoit – Praha tort

Põhja valmistamiseks läheb vaja

- mune – 2 tk
- suhkrut – 1/2 klaasi
- hapukoort – 200 g
- kondenspiima – 1/2 purki
- kakaod – 1 supilusikatäis
- jahu – 1,5 keskmise suurusega klaasi
- vanilliini
- söögisoodat – 1 teelusikatäis
- kreeka pähkleid – 1/2 klaasi

Kreemi jaoks läheb vaja

- kondenspiima – 1 purk
- võid – 200 g

Lisaks läheb vaja

- šokolaadi kaunistamiseks
- kreeka pähkleid – umbes 400 g
- keedist (soovitatavalt magushaput)

Munad vahustada. Lisada suhkur. Seejärel lisada hapukoort, kondenspiima, kakaod, vanilliini, söögisooda, jahu ja kreeka pähklid. Tainas kallata vormi ning panna praeahju. Küpsetada temperatuuril 180 kraadi umbes 45 minutit.

Kuni põhi küpseb, jõuab valmistada kreemi. Selleks tuleb või segada kondenspiimaga. Parem on, kui kondenspiim tuleb otse külmkapist, aga või on enne mõnda aega sooja seismas. Pärast segamist lasta kreemil tahkuda.

Tordipõhi lõigata kohe pärast ahjust võtmist ülemiseks ja alumiseks pooleks. Alumisele poolele määrada keedist ja lasta mõnda aega seista, et keedist imenduks. 15 minuti pärast määrada keedise pinnale kreemi ja panna tordipooled kokku. Katta kogu tort kreemiga ja kaunistada kreeka pähkli tükidega. Soovi korral võib kaunistuseks panna ka šokolaadi ja tuhksuhkrut.

Nüüd tuleb tort vähekeseks seisma jätta. Seepärast ongi parem valmistada ta alati päev enne pidulikku sündmust, sest siis jõuab tort keedise ja kreemiga piisaval määral läbi imbuda, muutuda pehmeks ja maitsvamaks.

Tatjana Liksutova nõuanne:

Mida te ka ei valmistaks, tuleb kõiki koostisosi segada lusikat samas suunas liigutades, olgu siis päri- või vastupäeva. Nii saab toit maitsvam.

“Ma pole tookordset valikut hetkekski kahetsenud!” kommenteeris Tatjana otsust vahetada modellikarjäär Pariisis abikaasa rolli vastu Moskvas. “Aga Moskva elu väsitab mõnikord – siis ma tulengi Tallinna puhkama. Siin valitseb kerguse atmosfäär.”

“MUL ON KÕIK SEADUSLIK, kinnitan seda,” teatas **Maksim Liksutov** vastuseks Navalnõi süüdistustele. Moskva linnavalitsuse transpordiosakonna pressiteenistusest teatatakse, et aselinnapea “täitis õigeaegselt Venemaa seadustest tulenevad kohustused oma varalise seisuga teatamise kohta” ning “ta ei ole seadusi mingi viisil rikkunud”.

Dokumendid kinnitavad, et Liksutov lahutas naisest juba juunis 2013. Moskva Zamoskvoretšije kohtu koduleht ütleb, et Tatjana Liksutova esitas hagi M. S. Liksutovi vastu 4. märtsil 2013, mis rahuldati sama aasta 26. juunil. Hagi sisu kodulehel ei avaldata.

Miks kõmuprotsess

Palgamõrva protsessis ärimees **Andrus Suklest** kaitsnud ema ja tütar **Küllike Namm** ja **Kristiina Lee** andsid prokuratuurile valusa õppetunni.

Janar Filippov

janar.filippov@ekspress.ee

Tallinnas Tornimäe kõrghoone 28. korrusel asuvast advokaadibüroost avaneb vaimustav vaade Tallinna lahe ja Viimsi poolsaare poole. Esimest korda siia sattunud võib vaatepilt hajutada huvi kõige muu vastu. Oludega harjunule mõjub õhkkond ilmsesti inspireerivalt.

Just siin nuputasid vandeadvokaadid **Küllike Namm** ja **Kristiina Lee** välja võidukad käigud nende viimase aja kuulsaima kliendi, mõrva-vandenõus süüdistatud **Andrus Suklese** protsessis. Ema ja tütre – seda Namm ja Lee nimelt on – silmad löövad särama, kui nad meenutavad hetke, mis kõmuprotsessi saatuse määras.

See oli millalgi 2012. aasta suvel, kui nad järjekordseks istungipäevaks valmistudes istungi protokollu uurisid. Kohal, kus algas juhtumi kaalukaima tunnistaja, politseiagent **“Aleksejs Siljavinsi”** ülekuulamine, seisis: “esitab kohtule isikut tõendava dokumendina Läti Vabariigi passi”.

Siljavins oli “eemaletõukava välimuse, punase patsi ja särgi alt välja turritava tätoveeringuga ning halva energiaga mees” (Suklese sõnad kohtus), kes etendas palgamõrvarit. Tema ülesanne oli 2010. aasta augustis Suklesega vestelda, mõõdukalt provotseerida ja püüda helisalvestisele Suklese sõnad, mida saaks kohtus tõlgendada kui **Tullio Libliku** tapmise tellimist.

Kohtutoimikust tuleb välja, et Siljavins tegutses meisterlikult – sai kätte just sellised laused, mille abil prokuratuur asus hiljem kohut veenma, et Sukles oli Tullio Libliku tapmisest huvitatud ja tegi kõik endast oleneva, et vene keelt rääkiv võõras veretöö toime paneks.

Ainuke häda – ta ei oleks tohtinud politseiagendina tegutseda. Just sellepärast, et – kui tahes hea väljaõppe ja

ess liiva jooksis?

FOTOD ILMAR SAABAS, ARNO SAAR / ÕHTULEHT

VÕIDUKAS TRIO: Andrus Sukles ning tema kaitsjad Küllike Namm ja Kristiina Lee (väikesel pildil) võtsid kõmuliseks kiskunud protsessist maksimumi – Sukles jäi õigeks, advokaadid kogusid tuntut, õigusabikulud kirjutati riigi kraesse.

kogemustega – ta oli Läti kodanik, aga mitte Eesti ametnik. Seadus – ja seda Suklese advokaadid mõistagi teadsid – lubas politseiagendina esineda vaid Eesti politseiametnikul, s.o Eesti kodanikul. Teadasaamine, et agent Siljavins võib olla Läti kodanik, mõjus neile nagu loosimistulemusi uurivale lehelugejale tõdemus, et tema käes on peavõiduga identse numbrikombinatsiooniga lotopilet.

MINGEM AJAS PISUT TAGASI. Esmaspäev, 16. august 2010. aastal. Kell on 16.30. Põhja prefektuuri kriminaalbüroo organiseeritud ja raskete kuritegude talituse politseileitnant **Jaanika Soo** alustab tuntud ärimhe Tullio Libliku ülekuulamist.

“Mul oli Andrus Suklesega ühine kinnisvaraarendus Pärnumaal. Äri ei läinud päris nii, nagu oli plaanitud, ning Sukles nõuab minult raha, mille tema nimetatud projekti panustas,” rääkis Liblik. “Summa on tõusnud 20 miljonini. Meie vahel on seetõttu suhted halvenenud. 12. augustil kohtusin Tallinna kesklinnas ühe inimesega, kes soovis jääda anonüümseks, ning temalt kuulsin, et Andrus Sukles tahab minu tapmiseks tellida palgamõrvari ning kui ta mõrvarit ei leia, siis ostab sumbutajaga püstoli ning laseb mind ise maha. Mina usun seda inimest, sest pole alust kahelda tema jutus.”

Menetleja Soo räägib hiljem kohtus, et Liblik usaldas hoiatajat, sest nad olid varem kokku puutunud.

Liblik rääkis veel, et mõni päev tagasi olevat keegi helistanud tema abikaasale ja tahtnud kokku saada, seejärel tema lapse emale ja küsinud, mis telefonil Liblikut kätte saab, ja veel ühele tuttavale. “Nende sündmuste põhjal arvan, et Andrus Sukles kavatseb minu mõrva,” sõnas Liblik.

Kes seda täpselt öelda teab, kui paljud on selliste hirmudega politseisse pöördunud, kuid abita jäänud. Kes teab – võib-olla oleks mullu kevadel Tamsalus mõrvatud 15aastane tüdruk täna elus, kui politsei tema hirmu tõsiselt oleks võtnud.

Igatahes Tullio Libliku juttu võeti sedavõrd tõsiselt, et algas ennenägematu politseioperatsioon. Kuigi keegi polnud inimese elu kallale kipunud, alustati kriminaalmenetlust mõrvakatse(!) paragrahvi järgi. Suklese telefoni hakati pealt kuulama ja algas töö talle esimese politseiagendi ettesöötmiseks.

Järgmise kaheksa päeva jooksul kohtus Andrus Sukles kahe politseiagendiga – **Lembitu Vares** ja juba mainitud Siljavinsiga. Vares sai saa-

giks Suklese sõnad, mis näitasid mehe huvi summutiga relva soetamise vastu (tõsi – hiljem kohtus väitis Sukles, et relva tahtis ta enesekaitseks, sest talle olla vihjatud, et Liblik soovib teda rünnata). Lisaks suutis agent viia Suklese nii kaugele, et tal tärkas huvi kaaluda “paremaid lahendusi” ehk “leida inimene, kes teeks”. Vares lubas korraldada Suklesele kohtumise inimesega, kes “tahaks tonni ette”, ülejäänud lepitagu juba omavahel kokku.

25. AUGUSTIL KELL 16.25 helistas Suklesele vene keelt kõnelev mees. Samal õhtul kohtuti Sikupilli keskses juures. Võõras – ehk agent Siljavins – asus kiiresti asja juurde. “Mul on vaja fotosid, aadressi ja tuhat eurot ettemaksu. [...] Kas sa tahad, et ta lihtsalt ära kaoks või...” jne.

Päev hiljem kohtuvad vandenõulased uuesti. Sukles toob võõrale Libliku fotod, räägitakse Libliku kohtuvaidlusest riigiga, mehe tütardest, autost jne. Siljavins viib jutu Suklese “alibile” ning lausub lõpuks: “Teeme nii: ma jälgin 2–3 päeva. Kui tekib hiilgav võimalus, ma annan sulle teada, et sa Tallinnast kaugemale sõidaks. On võimalik ta autosse tõmmata, kuhugi metsa viia. Et ta üldse ära kaoks. Kuid sulle see ei kõlba?”

Sukles: “Noo.” (*Vestlus toimub vene keeles, protokoll eestikeelses tõlkes on “noost” saanud miskipärast “kuid”. Kohtus lindistusi kuulates selgub, et “noo” on tegelikult hoopis ingliskeelne “no!” – Toim.*)

Siljavins: “Või on parem, et ta aja-

lehtedest läbi käiks. Siis saad tööle hakata?”

Sukles: “Noo... parem, siis saan tööle hakata.”

Siljavins: “Ühesõnaga, kui ta lihtsalt ära kaob, ei saa sa tööle hakata.”

Sellest politseile piisab. Mõni minut hiljem peetakse Sukles kinni.

Politseiboss **Priit Pärkna** kuulutab “Aktuaalses kaameras”: “Ära hoiti väga jõhker kuritegu – mõrv!”

Maakohus võtab Suklese vahi alla, ent see vahistamine jääb ka teda jahtivate ametnike viimaseks õnnestumiseks. Peagi vabastab ringkonnakohus Suklese vahi alt, seejärel aga mõistetakse Sukles kõigis kohtuastmetes õigeks.

Kohtus esines Sukles enesekindlalt: väidab, et tal polnud aimugi, et Siljavins kedagi tappa kavatseb. Vastupidi – tema vajas inimest, kes Liblikuga läbirääkimisi peaks. Siljavins, tänu oma iseäranis jõhkrale välimu-

sele (Sukles: “Jumal polnud tema loomisel palju vaeva näinud”), olevat selleks väga hästi sobinud, sest ka Liblik oli volitanud Suklesega vestlemiseks korduvalt karistatud kriminaale.

KUNI KOHTUPROTSESSI ALGUSENI ei olnud advokaatidel Siljavinsi tegelikust taustast aimugi – agendi identiteet oli viimseni varjatud. Ka kohtus kuulati ta üle kinnisel protsessil. Nii et küllap see oli ühe õnn ja teise õnnetus, et märkus agendi kodakondsuse kohta protokollis kirja sai.

Juba järgmisel istungil nõudsid kaitsjad, et kohus teeks kindlaks – kas Siljavinsi “Läti kodaniku pass” oli osa agendile loodud libaidentiteedist või oli ta tõepoolest naaberriigi kodanik.

Kohus saatis politseile vastava päringu, ent politsei keeldus(!) kinnitavast või ümber lükkamast. Lõpuks olid jõuametkonnad sunnitud möönma, et lähtusid Läti agendi värbamisel Eesti ja Läti

valitsuste vahelisest piiriülese koostöö kokkuleppest, uskudes, et sellest piisab.

Võit, mida protsessile

Kohus leidis: “Suklesel oli soov ja tahtlus kõrvaldada T. Liblik ja teha seda teise isiku vahendusel.”

Süüdistus:

Riigiprokuratuuri süüdistuse järgi maksis Sukles 2010 augustis oma endise äripartneri **Tullio Libliku** (pildil) tapmise eest ettemaksuna 1000 eurot ning andis tapmise täideviijale Libliku fotod ning kuriteoks vajaliku informatsiooni.

Ülejäänud summa ehk 9000 eurot pidi tapja saama Sukleselt pärast kuriteo täideviimist.

Tapmiseks palgatud mees tegi politseiga koostööd ning Suklese kuriteoplaan ebaõnnestus politseinike sekkumise tõttu.

7

eelnenud meediakära põhjal vähesed ennustada julgesid, oli advokaatidele sülle langenud – neil tuli nüüd vaid kaitsekõnedes viidata seadustele, mis keelasid välismaalasest politseiagendi kasutamise. Ülejäänud: et seadusevastaselt kaasatud agendi kogutud tõendid on kehtetud, olgu nad kui tahes värvikad, oli juba iseenesest mõistetav.

Bravuurikalt alanud ja välklambisähvatuste saatel kulgenud mõrvaprotsess jooksis liiva. Põhiküsimus – kas Sukles tahtis, et Liblik tapetaks ja tegi selle nimel piisavalt jõupingutusi, et teda vandenõus süüdi mõista – muutus õiguslikus mõttes lihtsalt taustamüraks.

Harju maakohtu otsus, jaanuar 2013: “Kõike eelnevat kokku võttes leiab kohus, et Suklesel oli soov ja tahtlus kõrvaldada T. Liblik ja teha seda teise isiku vahendusel. Mõtted ja kellelegi kolmandale isikule oma mõtte väljäuitlemine ei ole aga kriminaalkorras karistatav. Suklesele on esitatud süüdistus selles, et ta kallutas A. Siljavinsit T. Libliku leidmisele ja tapmisele ja kuna kõik Siljavinsiga seonduvad tõendid on osutunud kohtukõlbmatuteks, siis järelikult puudub isik, keda Sukles süüdistuse kohaselt Libliku tapmisele kallutas ja kellele ettemaksuna 1000 eurot andis. Seega tuleb Sukles õigeks mõista.”

“VALE KODAKONDSUSEGA” agendi kasutamine polnud ainus seaduserikukumine, mille advokaadid avastasid. Nad juhtisid kohtunike tähelepanu ka sellele, et nii agent Varese kui Siljavinsi kasutamiseks allkirjastasid jälitustegevuse loa riigiprokurörid (vastavalt **Lavly Lepp** ja **Steven Hristo Evestus**).

Jälitustegevust peetakse äärmiselt intensiivseks riigipoolseks inimeste erasfääri sekkumise vormiks,

ON MÖTLEMISAINET:
Riigiprokurör Steven Hristo Evestus suutis kohut veenda, et Andrus Sukles soovis Tullio Liblikut kõrvaldada. Ometi mõisteti Sukles õigeks.

mistõttu jälituslubadelt eeldatakse ülimat korrektsust. Üldjuhul tohib jälitustegevust harrastada ainult kohtu loal, vaid mõnes olukorras piisab prokuröri loast.

Kõnealuste sündmuste ajal kehtinud seadus nägi ette, et konkreetse kahtlusaluse suhtes tohtis jälitusloa välja anda ainult kohtunik. Kaitsjate hinnangul olid prokurörid seadust rikkunud – et jälitati konkreet-

selt Suklest, ju siis peeti teda ka kahtlusaluseks – seega tohtinuks luba anda kohus. Prokuratuur raius vastu: Suklest sai kahtlustatav alles siis, kui ta kinni peeti. Seega pole seadust rikutud.

Advokaadid ja prokurörid on ikka eriarvamustel. Praegusel juhul andis Riigikohus prokuratuuri initsiatiivile armutu hinnangu ja leidis, et politseiagendi kasutamiseks oleks pida-

nud loa andma eeluurimiskohtunik. “[Niisiis] rikuti ka selles osas jälitustegevuse nõudeid, mis välistab politseiagendi kaasamisega saadud teabe kasutamise tõendina,” märkis Riigikohus.

Prokuratuur ei lase ennast kriitikast häirida ka nüüd pärast kaotust. Peaprokurör **Norman Aas** ütleb, et temal menetlust juhtinud riigiprokurörile etteheiteid pole. “Tegemist on erineva tõlgendusega toona kehtinud seadusesätetele. Nii esimene kui teine kohtuaste pidasid Riigiprokuratuuri poolt antud lubasid politseiagendi rakendamiseks seaduspäraseks. Alles Riigikohus andis nendele sätetele esmakordselt uue tõlgenduse.”

Aas märgib, et tänaseks on seadust politseiagendi rakendamise osas muudetud. Täna kehtiva seaduse järgi erinevaid tõlgendusi enam tekkida ei saa, kuna seaduses on otseselt kirjas, et politseiagendi rakendamiseks annab loa ainult prokuratuur, samuti võib kehtiva seaduse järgi olla politseiagendiks välismaalane.

Kuigi prokuratuuri jaht Andrus Suklesele ebaõnnestus, on lool ka positiivne külg. Politsei sai demonstree-rida oma efektiivsust, mis, nagu selgus, pole sugugi väike: paar vestlust agentidega ja inimesel, kes algul soovis osta summutiga püstolit, tärkas soov tellida palgamõrv.

Ometi tõusetus – ja kuidas tahaks kasutada sõna “järjekordselt” – küsimus: kui kalliks lähevad prokuratuuri eksimused ja kas riigi reserv nende kinnimaksimiseks on tõepoolest ammendamatu?

PS 1000 eurot, mille Sukles lätlasele ettemaksuks andis, saab ta tagasi. Riik peab hüvitama nii Suklese kui Libliku õigusabikulud – mitukümmend tuhat eurot.

www.volkswagen.ee

MAN 18 968€
DSG 22 658€

Teistest kõrgelt üle. Erimudel Tiguan **EXTRA** on kohal.

Nüüd saad endale soetada mugava ning ruumika Tiguan erimudeli eriti hea hinnaga!

Ei mingit tellimist ega ootamist, auto kohe kätte ja sõit võib alata.

Rikkaliku varustusega Tiguan Extra

- Parkimisandurid ja „Park Assist“
- Kiirusehoidik
- Toonitud klaasid
- Elektrooniline kliimaseade
- Talvepakett (esiistmete soojendus, esiklaasi pesurite soojendus)

**Moller Auto
Mustamäe**

Mustamäe tee 6, Tallinn
Tel 622 2222

**Moller Auto
Ülemiste**

Peterburi tee 2D, Tallinn
Tel 680 8100

**Moller Auto
Viru**

Narva mnt. 143, Järlvi
Tel 680 8200

**Moller Auto
Pärnu**

Välja 3, Pärnu
Tel 447 6100

**Moller Auto
Viljandi**

Tallinna mnt. 45, Viljandi
Tel 435 5340

**Aasta Auto
Pluss**

Aardla 101 Tartu
Tel 6 803 640

Positiivsed kaaslased igas olukorras!

● Cavalier King Charles spanjel

● Inglise kokkerspanjel

● Ameerika kokkerspanjel

Royal Canin'i spetsiaalselt erinevatele koeratõugudele kohandatud toidud aitavad ennetada peamisi tõule iseloomulikke terviseriske.

COCKER

CAVALIER KING CHARLES

ME HOOLIME LOOMADEST

Meie hool väljendub koertele ning kassidele õigesti tasakaalustatud toidu pakkumises, iga lemmiklooma eripärade ja vajaduste tundmaõppimises ning austamises. Teeme koostööd teadlaste, loomaarstide, loomakaitseorganisatsioonide, kennelite ja kasvandustega, et iga päevaga oleks rohkem neid lemmikloomi, kellel on võimalus süüa kvaliteetset, tervislikku ja sobivat toitu.

Inglise kokkerspanjelid on väga elurõõmsad ja elava loomuga koerad, kes on tõeliselt rahul vaid siis, kui nad on liikumises. Nad on lähedaste suhtes südamlukud ja õrnad. Rõõmsameelsed, energilised ja tasakaalukad inglise kokkerspanjelid on tuntud ja maailmas enam levinud spanjelid.

Ameerika kokkerspanjelid on enesekindlad, ekstravertsed ja majesteetlikud koerad. Kuigi ameerika kokkerspanjelid on sportkoerte väikseimad esindajad, on nad võimelised arendama märkimisväärset kiirust ja on väga vastupidavad. Ameerika ja inglise kokkerspanjelid vajavad toitu, mis aitaks säilitada nende ideaalkaalu, toetaks nende südamelihase tervist ja

tänu koostises sisalduvatele kaltsiumikelaatidele aitaks vähendada hambakivi teket.

Cavalier King Charles spanjelid on sportlikud, südamlukud ja täiesti kartmatud. Nende rõõmsameelne ja sõbralik loomus, milles puudub vähemgi agressiivsus, on teinud neist viimase aastatuhande lõpust alates väga populaarse koera.

Cavalier King Charles spanjelid peaksid toidust saama aineid, mis on vajalikud südame töö toetamiseks, aitavad säilitada soolestiku mikrofloora tasakaalu ning tagavad kauni karva.

Royal Canin'i toitused tagavad naha ja karva kaitse EPA & DHA, vitamiin A, kurgirohuõli ja kalaõli ning turvalise seedimise prebiootikumid ja psüllium.

Kutsikate immuunsüsteemi tugevdavad karotinoidid, näiteks saialille ekstrakt. Südame töö aitavad toetada muuhulgas tauriin ja L-lüsiin ja ideaalkaalu säilitamisele aitavad kaasa olulised rasvhapped, näiteks lipiidid. Kõikide Royal Canin'i toitude toidupalad on spetsiaalse kujuga, et iga koeral oleks mugav süüa ja nad tunneksid vajadust toitu närida.

Eestlastest. “Jobude” vaatevinklist

Pole teada, et mõni Leedu kõrge riigiametnik oleks avalikult oma Eesti kolleegi solvanud. Seega võime väita, et leedulastel on head kombed. Kui nad kedagi üldse mõnitavad, siis iseendid.

Tõsi, Leedu endine peaminister Andrius Kubilius lubas endale küll korra peent ironiat, öeldes eestlaste kohta, et nad “võitlevad alati oma huvide eest ... kuni kõik leedulased on teelt kõrvaldatud”.

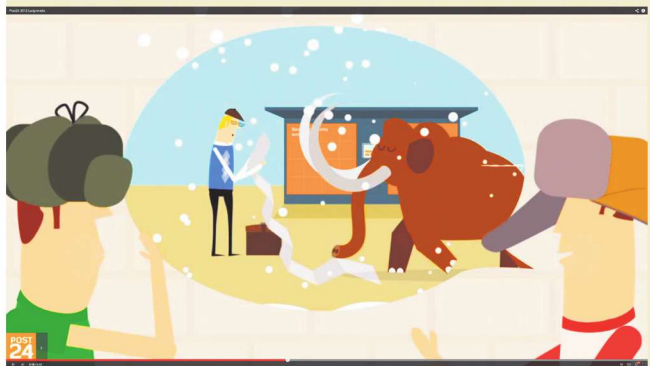
See oli Kubiliuse vastus ühele Eesti analüütikule (*Arengufondi toonane seirejuht Kitty Kubo – EE*), kes nimetas Kubiliust investoritele valitsuskabineti uksi lahti hoidvaks “investeeringute tsaariks”, kui Leedul oli õnnestunud saada välisinvesteeringud IBMilt, Barclaysilt ja Western Unionilt.

Kubiliuse öeldu langes Euroopa Liidu energiaturu reformimise ajale. Leedu valitsus oli esimene Baltikumis ja terves Euroopa Liidus, kel õnnestus survestada Gazpromi ja teisi energiafirmasid tootmine võrkudest eraldada ja seeläbi konkurentsi suurendada. Meie “sõbrad põhjast” selliste sammudega ei kiirustanud, vaid otsustasid oodata ja vaadata, mis juhtub.

Mis puudutab minister Juhan Partsi väljaöeldut (*minister teatas Wall Street Journalile, et Leedu valitsuses istuvad jobud – EE*), siis küllap oli see hästi läbi kaalutud fraas, millega leedulasi taas rünnata. Laks anti ära ja tõmbuti siis tagasi oma põosastesse, et käitumise pärast vabandada. On see targa mehe tegu?

Huvitavaid näiteid on ka ärimaailmast.

Eelmisel kevadel jooksis Leedus üks Post24 reklaam. Selles küsib üks

Kaader Post 24 reklaamist.

kätte jääaeg. Jää sulaks ära ning alles siis tooks sulavesi eestlasele paki lõpuks kätte.

Esimene mees: “Kui tore, et instruksioone pole vaja. Tuled automaadi juurde, sisestad koodi ja saad paki kätte.”

Ja lõpuks slogan: “Post 24 – eestlaste viis saata ja saada pakke!”

Keegi leedulane esitas selle kohta meie reklaamifirmade arbitraaži kaebuse: reklaam alandavat ja diskrimineerivat eestlasi. Arbitraaž nõustus, et selles näidatakse tõesti eestlaste “pikki juhtmeid” ja aeglast mõtteviisi.

Ent mis kummaline – Post24 on Eesti kaubamärk, mis kuulub Eesti Postile. Firma ise ei näinud eestlasi “mõnitava” stereotüübi väljatoomises midagi solvavat ja kasutas seda südamerahus oma teenuse reklaamimiseks.

Leedulased ei pea eestlasi jobudeks. Küll aga aeglase mõtleemisega inimesteks, kes vahel lihtsalt ei jõua tulemuseni, vahel aga jõuavad naeruväärsete tulemusteni, mis panevad leedulasi vaid neile kaasa tundma.

Dalius Simėnas, ajalehe Verslo žinios kolumnist (kirjatükk valmis koostöös kolleegidega)

mees teiselt, miks on Post24 pakiautomaatide kasutamine nii lihtne. Teine vastab: sellepärast, et ka eestlased tahavad pakke saada. Kui see protsess oleks keerulisem, astuks eestlane automaadi juurde ning asuks kasutusjuhendit lugema. Mööduks aasta, kaks, kolm. Lõpuks jõuaks

SAHINAD JA HÜÜDED

SAVISAAR PLAKSUTAS AVANDILE

“Tänased laulud olid paremad kui see aastalõpu lugu.” Umbes nii olla möödunud nädalal pärast “Savoy balli” esietendust lasknud trupile teatada Tallinna linnapea **Edgar Savisaar**. Vihjeks olgu öeldud, et esietenduses mängis türklast Mustafad **Märt Avandi**, kes tegi Kuzzeri-nimelist tegelast “Tuju-rikkuja” sketšis “Kaunis maa 2”.

KAMALUGA DOTATSIOONI

Kui Edelaraudtee 120 miljonit krooni dotatsiooni sai, ütles **Urmas Sõõrumaa**: “Selle raha eest veaksid minu turvaautod iga vanainimese sinna kuhu vaja. Ka selle vanainimese, kes kuhugile ei kavatsenud minna.”

ÕNNETU SUDAANLANE

Piiriületusel surnuks külmunud sudaanlase surnukeha peab teadmata aja Eestis olema. Sudaani saatkond Stockholmis ostib praegu õnnetu mehe sugulasi ja lähedasi. Kui nad leitakse, siis korraldatakse kadunule kojusõit. Mis saab aga siis, kui neid ei leitaigi?

ISLANDI NATSI-PARTS

Üks islandi spordikommentaator põhjustas äsja rahvusvahelise skandaali, hüüatades Islandi-Austria käsipalli EMI ajal otse-eetris (seis oli 17 : 9): “Islandi rahvusmeeskond mõrvab austerlasi nagu saksa natsid 1938. aastal!” Spordiajaloo halvima võrdluseks tituleeritud ütluse pärast pidi vabandust paluma nii Islandi rahvusringhääling, käsipalliliit kui ka kommentaator, kes – nagu Leedu ministreid jobudeks nimetanud Partsi – jääb ametisse.

RESTORANIDEL-KOHVIKUTEL NÜÜD JÕULUPEOD

Jaanuari teises pooles korraldavad jõulupeo paljud restorani- ja toiduäri ettevõtted. Detsembris on aasta kõige kiiremad ajad, pidusid korraldatakse teistele. Jaanuari lõpus on oma peo korraldamine ka märkimisväärselt odavam.

PALJU ÕNNE, ANGELA

“Свободу Анджеле Дэвис!” skandeeris iga eesrindlik nõukogude komnoor, kui kahupäine Ameerika kommunist ja inimõiguslane **Angela Davis** (pildil) mõneks ajaks trellide taha saadeti. Sel pühapäeval saab Nõukogudema omaaegne ikoon-ameeriklane 70. Önnitleme!

10 000 SÄUTSUJAT TÄIS

Eesti Ekspressil on Twitteris nüüd 10 000 jälgijat. Seda on rohkem kui @aripaev_ee, @err_ee, @postimees, @DelfiEE kokku.

HIILIVAD KIIRUSEPIIRANGUD

Uuest aastast tabas ebameeldiv üllatus Tallinna-Tartu maanteel liiklejaid. Kui varem võis öösel (kell 20.00 kuni 7.00) läbi Adavere sõita kiirusega 70 km/h, siis nüüd kehtib seal pidev piirang 50 km/h. Mingit nähtavat põhjust “uuenduse” kehtestamiseks ei paista, tee on Adaveres öösiti endiselt sirge ja liiklus öösiti endiselt hõre. Teisalt tasub meenutada, et teeremondi käigus karmistati suvel kiirusepiiranguid veel Kose-Ristil ja Ardus. Ka Adaveres uuendati suvel teekatet. Tõsi, ükski neist piirangutest ei mõjuta mainimisväärselt sõiduaega. Ilmselt on maanteeametil muutuste kohta ka head põhjendused olemas. Ent kui mainitud kolm kohta olid liiklusohhtlikud, siis miks ei võinud karmimaid piiranguid enne remonti kehtestada? Miks liiklejaid – nii autojuhte kui ka jalakäijaid – ohtu seati? Või on teeremontijate töö nii vilets, et muudab liikluse ohhtlikumaks?

NÄDALA SÕNA

Jobu

Näib, et päriselu Juhan Partsi tuleb inimeste pahameele ärahoidmiseks teha sama mida “Pehme ja karvaste” Partsi – tsenseerida ja asendada pooled sõnad piiksudega. Mitte et leedukate seas saamatuid inimesi, hädavärsid ega luusereid poleks, aga eks nad teavad seda Partsi abitaagi.

Vaata ka jobin, jobisema, jobutus, ё*рь, ё*утый, jojo, ohmoon, tropp, idikas, дураки, болваны, простофили, batshit crazy, jerk, moron, Leedu Vabariik, Rail Baltic, Air Baltic, Via Baltica, Estonian Air, Henry Kissinger “Diplomaatia”, “Välismääraja”, Autorollo.

VANA KULD: Eesti Ekspressi töö jobunduse kapist välja juba 2007. aasta septembris, kui lehe vahel ilmus lisaleht “Jobu”. Lipulauseks oli “Jobu – ajakiri meestele, kelle eest otsustavad teised”.

guud

GO, DENNIS!

Põhja-Korea ainus liitlane Dennis Rodman naasis Kim Jong-uni pruukostilt ja läks lõpuks alkoholiravile. Võis ikka karm tsükkel olla... Kellest saab Kimi uus joomakaaslane?

MANNA

LA ROOSA Kõige instagrammitum uus restoran Tallinnas. Näeb tõesti vapustav välja. Teine suur gurmeeuudis pealinna on Kalamaja värske restorani Diip sealih. Neelad alla ja aplodeerid.

FACEBOOK

Kehvad uudised sotsiaalmeedia hiiglasel. Teismelised tõepoolest lahkuvad massiliselt feissarist. Noored ei viitsi vanemate ja vanavanematega ühel peol viibida.

SKYPE Kehvad uudised suhtlushiiglaselt. Nad müüvad reklaame Skype'i koduaknasse, kõneaknasse ja videokõneaknasse. Aitäh! Eks otsime omale uued puhtad aknad siis.

bääd

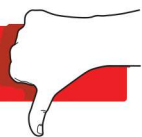

FOTO AFP / SCANPIX

KUUM TALVEKAUP: USAs New Yorgis American Appareli poe vaateaknal püüavad kliente mannekeenid, kellel on häbemekarvad ja rinnanibud. Firma loodab selle trikiga sõbrapäeva eel müüki kasvatada. Pole teada, kas äriidee laenati filmistaar Cameron Diazilt, kes kuulutas hiljuti, et naised ei peaks intiimpiirkondi raseerima. "Naised, vähemalt kaaluge oma intiimpiirkonna loomulikke rõivasse jätmist," ütles staar.

NB! Tähelepanelik lehelugeja! Kui pildistasid midagi uudislikku või naljakat - **saada pilt meile!** Eesti Ekspressi paberväljaandes avaldatud FLÄSHi saatjale maksame honorari **65 eurot puhtalt kätte**. Pildid palume saata aadressil ekspress@ekspress.ee. Ekspressil on õigus fotot kasutada kõikides ASi Eesti Ajalehed paber- ja digiväljaannetes.

FLÄSH!

Harjumäe trepisõitja endiselt vahi all

Mullu novembris Tallinnas Harjumäe treppidest maasturiga alla pörutanud **Villu Leegen** on siiani vahi all. Roolist purjuspäi tabatud mehele on esitatud kahtlustus karistuse kandmisest kõrvalehoidmises.

Harju maakohus karistas Leegenit mullu veebruaris auto joobes juhtimise eest nelja kuu pikkuse tingimisi vangistusega pooleteist aasta pikkuse katseajaga. Kuna Leegen pani uue kuriteo toime katseajal, siis taotleski prokurör tema vahi alla võtmist.

Kas kahtlustustele lisandub ka auto omanikuvõlgade kasutamine, see selgub menetluse käigus. Toyota Land Cruiser, millega Leegen oma kuulsa trepisõidu tegi, oli müügis ja kuulus hoopis ühele turvafirmale.

Sõõrumaa firmal suur maksuvõlg

Suurärimees **Urmas Sõõrumaa** ettevõttel Rotermann City on maksuameti ees 770 000eurone käibemaksuvõlg. Firma ei ole võlga vaidlustanud.

Sõõrumaa arendab Tallinna kesklinnas Rotermanni kvartalit, kus pakub viies hoones üüripinda. 2012. majandusaasta aruande kohaselt teenis Rotermann City 1,5 miljonit eurot kasumit. Samas märkis audiitor **Taivo Epner**, et ettevõtte lühiajalised kohustused ületavad oluliselt käibevarasid. "See asjaolu viitab ebakindlusele ettevõtte tegevuse jätkuvuse suhtes," hoiatas ta.

PwC praktiline koolitus 'Raamatupidamise aastaaruanne 2014' 28. jaanuaril 2014 Nordic Hotel Forum konverentsikeskuses

PwC praktiliste näidetega täidetud koolituspäev on viimane võimalus saada oma ala tippudelt värskem ülevaade kõigest vajalikust 2013. aasta raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Ühtlasi jagame kasulikku nõu 2014. aastaks nii raamatupidamise kui maksuarvestuse osas.

- **Uus Euroopa Liidu direktiiv ja arengud IFRSis.** Uus ELi direktiiv toob endaga kaasa kardinaalseid muutusi Eesti ettevõtete raamatupidamisele. Värskem ülevaade uutest raamatupidamise aladest arengutest ELis ja rahvusvahelistes finantsaruandluse standarditest (IFRS).
- **Uued RTJid.** Praktiliste näidetega abil vaatame läbi kõige olulisema mõjuga muudatused RTJides ning nende mõju 2013. raamatupidamise aastaaruande koostamisele.
- **Raamatupidamise valukohad.** Käime läbi valdkonnad, mis järjepidevalt küsimusi tekitavad, nagu näiteks: kinnisvaratehingute kajastamine, kasutus- ja kapitalirendi lepingute klassifitseerimine; põhivara amortiseerimine, allahindamine ning edasine kajastus; saldeerimine; laenukohustuste lühi- ja pikaajaline klassifitseerimine; kaetava väärtuse testid – mida millega võrrelda; seotud osapooled; info avalikustamine.
- **Raamatupidamise aastaaruande koostamine.** Anname ülevaate, millised on raamatupidaja infovajadused ning tööriistad korrektse raamatupidamise aastaaruande kokku panemiseks.
- **Aktuaalsed maksuteemad 2014.** Toome teieni praktiliste näidetega illustreeritud ülevaate nii maksuseaduste muudatustest kui enamlevinud probleemidest.

Lektoriteks oma ala parimad asjatundjad: **Ago Vilu, Eva Jansen-Diener, Janno Hermanson, Lauri Past, Liis Talpas, Ain Veide.**

Registreerumine telefonil **6141 800** või e-kirjaga koolitus@ee.pwc.com

www.pwc.ee

Viimane võimalus registreerumiseks soodushinnaga!
Kuni 24. jaanuarini hind 169 EUR,
PwC klientidele 149 EUR.

Hindadele lisandub käibemaks.
Kehtivad erinevad hinnasoodustused.
Täpsem info www.pwc.ee

Märtsikelluke keset talve

Poliitikasse suundunud politoloog

Oudekki Loone tahab kaotada lobistide võimu.

Tal on teisigi värskeid, ilusaid ideid.

Krister Kivi, Tarmo Vahter

kuum@ekspress.ee

Teatud rakursi alt vaadatuna on Keskerakonnaga liitumine paistnud vähemalt sama suur õnnetus nagu riitele nätsupleki tegemine – ükskõik milliste puhastusvahenditega hiljem hõõruda, ei tule jälg päriselt kunagi välja. Katastroof on eriti suur siis, kui riided olid muidu toredad ja heast materjalist.

Mõistagi sõltub kõik just vaatenurgast ning jaanuari algul Keskerakonna liikmeks saanud politoloog Oudekki Loone (34) kinnitab, et see on ainus partei, kus teda tõeliselt ära kuulati; erakond, kus saab rääkida “mõttekaaslastest” ja “meeskonnatööst”.

Tõepoolest, juba on varasematel aastatel innukalt Eesti politiseiriigistumise vastu võidelnud Kerstin-Oudekki Loone (eesnime esimene pool olevat üldjuhul “reserveeritud” kasutamiseks pereliikmetele, kuid nõuab bürokraatlike reeglite tõttu äratrükkimist ka näiteks valimisnimekirjades) kinnitatud Keskerakonna kandidaadiks peatsetel Euroopa Parlamendi valimistel.

Enesekindlalt seab Loone end Ekspressi toimetuses istuma, vaatab uurivalt küsitlejaile otsa, olekus särtsu ja kompromissitust, isegi kuraasi. Ning maitsekas kostüüm näeb välja kui äsja nõielasilmast tulnud.

Olete kirjutanud uurimuse populismist Eesti, Läti ja Leedu poliitikas. Kas astusite Keskerakonda selleks, et populismiuuringutega süvitsi minna?

Sugugi mitte!

Te ei uuri enam populismi?
Praegu plaanin teha poliitikat! Ei saa korraga kandideerida ja teha uuringut.

Kuid oma uurimuses te leidsite, et Keskerakonna 2011. aasta valimiskampaania oli päris populistlik?

Populism on väga huvitav poliitiline suund. Seal on palju nurki. Üks on halvustav ja teine nurk on eliidi ja rahva lõhele vastamine.

Keskerakonna populism on hea populism?

Hea ja halb on vilets skaala!

Milline on teie skaala?

Mina näen, et Keskerakond hoolib sellest, kuidas tavaline inimene Eestis elab, ka oma poliitikas, mitte ainult reetoorikas. Selge erinevus Eesti parteide vahel ilmnes siis, kui me mõttekaaslastega võitlesime elektrišokirelva lubamise vastu. Kohtusime kõigi parlamendierakondadega peale IRLi, kes millegipärast ei vastanud meie kirjadele. Ja Reformierakonna esindaja ütles, et nemad ei tee midagi sellist, mis koalitsioonipartnerile ei sobi.

Keskerakonnast saime algul kokku Savisaarega. Ta arvas, et meie ideed on huvitavad, ja siis saime kokku terve riigikogu fraktsiooniga. Seal oli tööpoolest sisuline diskussioon. Kui hakkasime ära minema, siis üks inimene ütles, et tunneb ennast õnnelikuna, sest teie oletegi see Eesti, kellest ta hoolib.

Kas Keskerakond oleks sama hooliv selle suhtes, mida muuta Tallinnas?

Üks mu tuttav leidis, et kooli- ja üliõpilastele võiks olla transport tasuta. Tegi selleks Facebooki kommuuni, kirjutas tausta, leidis allkirjad ja saatis linnavalitsusele. Nüüd meil ongi tasuta ühis-transport.

Kui palju te ise seda kasutate?

Mul on auto, mis on aeg-ajalt vajalik, aga eelistan ma ühistransporti. Õhk on meie ühisvara ja ma tahaks seda võimalikult vähe reostada. Ning bus-sis, trammis ja rongis ma näen inimesi. Mulle meeldib inimestega rääkida.

Kui lihtne on inimestega bussis jutule saada?

(Enesestmõistetavalt) Kui minu kõrval istub inimene, kellel on hästi ilusad kõrvarõngad, siis muidugi ütlen ma seda talle. Ma räägin ka müüjatega poes. Ma tahan teada, mida inimesed päriselt mõtlevad.

Kuidas sobivad niinimetatud keskerakondliku hoolivusega Ivo Parbuse ja Elmar Sepa mustad teod?

Võim tõmbab ligi ka sitapäid ja korrup-tante.

Parbus ja Sepp ei virutanud ju ainult

endale. Nende abil peeti ülal partei maailmavaadet levitavat ajalehte. (Noogutab) Mul on väga hea meel, et see tuli avalikuks! Pärast seda usaldan ma veel rohkem Eesti prokuratuuri ja kohtusüsteemi.

Keskerakonda kutsus teid Savisaar?

Parteisse astumine oli mul endal juba varem mõttes. Plaanisin veel oodata, kuni kaitsen ära oma doktoritöö immigratsiooni kohta.

Te kindlasti teate, et äsja külmus Eesti piiril surnuks Aafrikast tulnud immigrant.

See on väga kurb uudis!

Europarlamenti kandidaat

- Kerstin-Oudekki Loone (34).
- Keskerakonna liige detsembrist 2013.
- Sotsiaalteadlane ja publitsist. Vasakpoolne mõtleja ja parempoolse maailmavaate kriitik.
- Kirjutab Tallinna ülikoolis doktoritööd “Suve-räänsed riigid immigratsiooniregulaatoritena”.

Kui palju immigrante peaks Eesti vastu võtma?

Numbrina ei oska öelda. Aga eelkõige peaksime võtma vastu põgenikke riikidest, kus me osaleme sõjalistel operatsioonidel. Et oleks võrdne situatsioon.

Seega Afganistanist?

Meil on selleks moraalne kohustus.

Kuidas me peaksime neid siia saama? Saatma järele Estonian Airi tšarterlennud?

(Mõtlikult) Ma arvan, et see ei oleks hea mõte; arvan, et enamik põgenikke ei taha tulla nii kaugele. Kuid see, mida me saaks teha, oleks koostöös põgenikeorganisatsioonidega – luua põgenike kaitseks mõeldud laagreid.

Mis summaga peaks neid aitama?

See võiks olla proportsionaalselt seotud kuludega kaitseväge välismissiooniks. Ja kui meil ei ole selleks eelarves raha, võime loobuda ka sõjalisest kohustusest.

Aga mis järelusteni te olete jõudnud oma immigratsioonialases doktoritöös?

Et suveräänsetel riikidel on õigus piirata immigratsiooni. Tõenäoliselt on õigustatud isegi see, et riik teatud oludes otsustab piiri täielikult sulgeda.

Enamik inimesi Eestis vastu ei vaidleks. Kuidas jõudsite nii keeruka järelduseni?

Kui enamik ühiskonnast niimoodi arvab, siis ei ole ju keerukas järeldus.

Aga kas eestlaste lahkumist peaks kuidagi takistama?

Minu ideaalmaailm oleks selline, kus inimesed liiguks huvist teiste kultuuride vastu, uudishimust. Kahjuks Eesti emigratsioon ei ole selline. Mul on valus lugeda, kui keegi oma naisele pesumasina ostmiseks – ja pesumasina on asi, mis võiks kuuluda “hea elu” juurde – peab minema naaberriiki tööle!

Mismoodi tagate endale pesumasina ja muu hea elu juurde kuuluva?

Ma olen tööd teinud. Olnud valimiste välisvaatleja Euroopa Liidu poolt. See on tasustatud tegevus!

Kuid hetkel elate säästudest?

Elan säästudest. Ma võtsin pool aastat vabaks endale.

Kas olete olnud kunagi ettevõtja?

Ma olen olnud seotud ühe ettevõttega, mis ei olnud küll minu omandis. Aga siis ma vahetasin eriala.

Olete kirjutanud, et tööline võib tah-ta saada ettevõtjaks ja valida see-tõttu ettevõtjate huve toetavat erakonda. Kas see ongi Reformi edu saladus?

Võib-olla, peaks uurima. Kui mingi erakond on pikka aega võimul ja sul on endal kõik halvasti, sinu odav meelelahutus on alkohol, haridust sul ka ei ole, sinu olukord on suht nutune, siis teab heameelt see, et vähemalt sinu partei võidab.

Mis parteis on kõige rohkem inimesi alkoholi küüsis?

Alkoholi tarbimist erakonnades pole keegi uurinud.

Mida suvepäevadel tavaliselt juuakse?

Vot seda ma ei tea, ei ole käinud. Aga see uuring oli küll, et Reformi toetajaskonnas on suur hulk põhiharidusega mehi, kellel on raske tööd leida. Ma loodan, et nad peavad oma kõige odavama võimaliku meelelahutusega piiri.

Olete lõõnud häirekella kodanikuõi-

POLIITIK, INIMESE SÕBER:
"Kui ma olin kolmeaastane, siis küsisin emalt, kes on see inimene, kes teisi inimesi aitab; et ma tahaksin selliseks saada," kirjeldab Oudekki Loone. "Ema ütles, et advokaat. Ja siis ma tükk aega tahtsin saada advokaadiks. Aga pärast hakkas advokaadiks hoopis mu õde Piret."

"Reformi toetajaskonnas on suur hulk põhiharidusega mehi, kellel on raske tööd leida."

guste poolt ja riigi sekkumise vastu. Millal see häirekell lõpetas helisemise?

Viimane kord siis, kui president lükkas tagasi seaduse, mis oleks võimaldanud tugevalt piirata inimeste võimalust meelt avaldada.

Kas Eestis esineb politseil probleem liigse jõu kasutamisega?

Viimati oli väga kummaline, kui ilmus artikkel vägistamiste teemal. Siis üks politseinik ütles, et naised võiksid vähem baaris käia ja vähem väljakutsuvalt riietuda. See on põhimõtteliselt ohvri kriminaliseerimine, kui politsei annab sellise signaali, siis on kurb.

Vägistamine ei tulene sellest, et naised käivad baaris, vaid sellest, et on mehi, kes ei suuda ennast kontrollida.

Te ise riietute ka suhteliselt tugeva seksuaalse laenguga.

Tõesti või!? Mida see nüüd tähendama pidi!?

Et te ei püüa välistada oma seksuaalsust, vaid kasutate seda ära enda huvides.

Riietudes ma kindlasti ei mõtle, et ega ma juhuslikult kelleski mingeid kihusid ei tekita, muidu ma kannaksin burkat! (Tundub solvunud)

Kui Arnold Meri oli 2007. aastal küüditamise pärast kohtu all, siis hoidsite põialt, et ta kaebaks süüdimõistmise Euroopa inimõiguste kohustusse. Miks?

Merit süüdistati vale paragrahvi alusel. Rahvusvahelise õiguse järgi ei peeta küüditamist genotsiidiks. Küll oli küüditamine inimsusevastane kuritegu.

Teie seisukoht tekitas internetis ägeda vaidluse. Nüüd on see artikkel maha võetud. Kas võtsite ise? Ma ei mäleta seda.

Olete piisavalt tugev, et lugeda teie arvamuste kohta kirjutatud kommentaare?

Oli üks juhtum, kui mu tuttav leidis parempoolsete foorumist kommentaari, mis oli ikka väga õudne. See oli kellegi fantaasia, kuidas ta mind ära vägistaks. Ma kirjutasin foorumi omanikule, et selle kommentaari võiks kustutada. Pärast sulgesid nad vist kogu foorumi.

Oli see seotud küüditamisdebatiga? Kindlasti mitte.

Palun kirjeldage neid asju, mida te europarlamentis teha plaaniks!

(Küsimuse üle selgelt rõõmsana) Mul on kolm konkreetset asja! Esiteks tahan teha uurimiskomisjoni immigrantide kohta Euroopa tööturul.

Kas see ei ole siis teada?

On väga palju artikleid. Ma tunnen seda kirjandust suhteliselt hästi. Aga suur hulk sellest ei jõua europarlamenti liikmeteni. Kõige mõistlikum oleks teha parlamentaarne komisjon. See tagab, et info jõuab otsustajateni.

Ja teine idee?

Ma tahan lõpetada lobistide võimu. Tuleb avalikustada, milliste lobistidega kohtuvad europarlamenti liikmed. Valija peab teadma, kelle huvisid tegelikult esindatakse. Kui lähed õhtul kinno lobistiga, siis kirjutad selle üles.

Olete rääkinud sellest ideest Saviisaarele?

Olen rääkinud.

Ja ta lubas hakata homsest avalikustama, kellega kohtub ja mis teemal?

Me rääkisime sellest europarlamenti puhul.

Miks mitte Eesti puhul?

Kuna see meeldis talle europarlamenti puhul, siis arvan, et see meeldib talle ka Eesti puhul.

Ja teie kolmas eesmärk europarlamentis?

Tahaksin, et võetaks vastu dokument autorivabaduse teemal. Kehtivad autoriõigused kaitsevad levitajate, mitte loojate huve.

Praegu tehakse muusikaäris noorte autoritega väga pikad lepingud kogu loomingu peale ja pärast laule ei levitata ja neil puudub ka õigus ise levitada.

Üks Sirbi endine peatoimetaja püüdis kunagi müüa kogu oma tulevase loomingu õigusi miljoni krooni eest ühele ajalehekirjastajale ja oli väga kurb, kui see ei õnnestunud.

See oleks ju põhimõtteliselt orjandusleping. Sellised asjad ei tohiks olla seaduslikud!

Ka siis, kui mõlemad pooled soovivad seda sõlmida?

Vabaduse üks piirang on see, et vabadust ei tohi ära kaotada!

Muide, kui rääkisime kinoskäimisest, siis kas teil Keskerakonnas on häid tutvavaid, kellega võiksite kinno minna? Mis filmi lähleksite vaatama näiteks härra Toobaliga?

See on hea küsimus. (Paus) Mõnda Eesti filmi. Aga minuga on väga tüütu kinos käia! Ma olen elus natuke tegele- nud filmitegemisega ja ma vaatan filme tehnilisest küljest. Ma võin sellega ka hakkama saada, et lähen ja ütlen, et helis ja pildis on mõned freimid mööda. Ma näen selliseid asju.

Kurjategijad hakkavad riigile raha teenima

Tahad teada kelmi või varga nime?
Maksa riigile neli eurot *per* kärss!

Tarmo Vahter

tarmo.vahter@ekspress.ee

Majandusminister **Juhan Parts** võttis riigile rongiliikluse ja heidab silma praamidele. Justiitsminister **Hanno Pevkur** pole põrmugi kehvem mees. Tema tahab kurjategijate nimed muuta riigile tulu toovaks kaubaks.

Riigikogu õiguskomisjon tegeleb sellest nädalast eelnõuga 578 SE. Muu hulgas näeb see ette lõpetada rohkem kui sadat liiki kuritegudes süüdi mõistetud isikute nimede avaldamise avalikustatavates kohtulahendites. Pärinimed tuleb asendada initsiaalide või tähemärgiga.

See puudutab näiteks tapjaid, kelme, röövleid ja vargaid, aga ka salakaubavedajaid, maksukurjategijaid ja roolijoodikuid.

Samuti keelatakse nende isikute

nimede avaldamine, keda mõistetakse süüdi erakonnale keelatud annetuse vastuvõtmises.

Tegemist on kriminaalmenetluse seadustiku muudatusega, mille on välja töötanud justiitsministeerium.

Eelnõu seletuskirjast ei leia ühtegi põhjendust, miks on selline muudatus vajalik.

Tulevikus toodaks avalikustatavates kohtulahendites ära vaid mõrvare, korruptantide, riigireeturite ja seksuaalkurjategijate nimed.

Kõigi süüdimõistetud kurjategijate andmed jääksid avalikkusele kättesaadavaks tasulisest karistusregistrist, kus üks päring maksab 4 eurot. Nii muutuks kurjategijate kohta käiv info monopoolseks kaubaks, mida riik oma kodanikele raha eest edasi müüb.

Tõenäoliselt hakkab äri pärssima see, et andmeid ei saa vaadata anonüümselt. Kuidas sa ikka naabrimehe paturegistris uurid, kui ta sellest teada saab.

Kolm kuritegu, mille puhul süüdimõistetud nime saad edaspidi teada ainult raha eest

§ 113. TAPMINE:
Mati Kebina.

§ 398¹. TURU-MANIPULATSIOON:
Toomas Tool.

§ 201. OMASTAMINE:
Anna-Maria Galojan.

FOTOD TERJE LEPP, ERAKOGU

MILLIST SOOJUST VAJAB SINU KODU? TEE ÕIGE VALIK!

Talvised hinnavõllatused kuni 14. veebruarini tehtud tellimustele!

Kuni
48h
soojust

Kuni
24h
soojust

Kuni
4h
soojust

NUNNAUUNI
www.nunnauuni.com

Kodukolle
www.kodukolle.ee • info@kodukolle.ee

TALLINN
Pärnu mnt 160i
tel 659 0495
E-R 10.00–18.00
L 10.00–15.00

Tallinna
Ehituskool

160i

160c

Pärnu mnt

RAKVERE
Tallinna 36
tel 325 3988
E-R 9.00–17.30
L 10.00–14.00

Projekt: Riigikogu töö salastatakse 30 aastaks

Parlamendi liikmetele võidakse kehtestada vaikimiskohustus.

Riigikogu põhiseaduskomisjon peab eelmisest aastast debatti, kas ja kuidas piirata info levi- kut parlamendi töö kohta.

Vaidlused toimuvad detsembris valminud projekti üle, mis näeb ette riigikogu töö- ja kodukorra seaduse muutmist.

Projekti kohaselt kuulutatakse riigikogu komisjonide istungite helisalvestised ja üleskirjutused 30 aastaks juurdepääsupiiranguga infoks.

Kui komisjon soovib, võib istungi üldse salvestamata jätta. Salvestise ja selle üleskirjutuse võib soovi korral ka hävitada.

Riigikogu komisjonid on salvestanud oma istungeid juba aastaid. Samas ei räägi kehtiv kodukorra seadus nende olemasolust midagi.

Kui ajakirjandus või riigiprokuratuur on soovinud helifailidega tutvuda, pole riigikogu seda lubanud.

Veel seab arutatav projekt riigiko-

Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees Rait Maruste: "Ma ei oska vastata"

Kust tuli mõte 30aastasest juurdepääsupiirangust?

Ma arvan, et see on tulnud kantselei ametnike poolt. Siia maale see on niimoodi olnud vist.

30aastast piirangut ei ole olnud.

Kas ei ole arhiiviseaduses kirjas?

Ei ole.

Teate, ma ei oska selle kohta vastata teile. Sest ma tõesti Eesti igapäevast asjaajamise seadusandlust ei tunne. Ma olen Eestist ära olnud kaksteist aastat.

Mida siis teha tuleks?

30 aastat minu meelest tundub väga eba-mõistlik. Samas riigikogu ei saa vaadata ühe pintsli tõmbega.

On sotsiaal-, keskkonna-, riigikaitse- ja välis-komisjon, mille töö võib olla sensitiivsem. Tuleb hinnata komisjoni kaupa.

Projekt piiraks poliitikute õigust komisjonis toimunu avalikustamisel. Miks see hea oleks?

Et inimesed saaks komisjonis rääkida avameelselt ja ilma kartusest. Seda reeglit järgivad kõik rahvusvahelised nõupidamised.

Kas olete tähele pannud, et Ansip tuleb tagasi Euroopa Nõukogu istungilt ja põrutab otse

mikrofoni, et Cameron ajas seal sellist jama ja Merkel tegi iroonilisi märkusi selle kohta?

Ei ole. Kas riigikogus peaks järgima sama põhimõtet?

Isiklikult arvan, et võiks. See on Eestis suhteliselt tundmatu nn Chatham House'i reegel.

Mis saab neist riigikogu liikmetest, kes ikkagi avalikustavad komisjonis toimunu?

Kas ma peaksin kirjutama kriminaalkaristuse taha? See on inimeste eetika lävi ja kolle-giaalse käitumise standard.

Suurte skandaalide puhul moodustab riigikogu uurimiskomisjone. Kui avalik peaks olema nende töö?

Mul ei ole praegu seisukohta.

Suurbritannias uurib Levensoni komisjon Murdoch'i ajalehtede häkkimiskandaali ja kõik käib avalikult. Miks VEB-Fondi komisjon ei võiks samuti töötada?

Te sõidate mulle sisse, et see kõik siin on konspirativismi promo või kinnistamine. Ei ole.

Te siis pooldate mõtet, et uurimiskomisjoni tegevus võiks tulevikus olla sama avalik nagu Inglismaal?

Mina isiklikult ei ole selle vastu. Kas minu vaade jääb domineerima? Ma ei tea seda.

FOTO SVEN ARBET

MARUSTE: "Ma olen Eestist kaksteist aastat ära olnud."

gu liikmetele kohustuse säilitada komisjoni istungite konfidentsiaalsust.

Poliitikud ei tohiks pärast istungi lõppu kommenteerida ukse taga ootavatele ajakirjanikele seda, mida teine komisjoni liige rääkis. Vaikimiskohustus lõppeks pärast seda, kui koosoleku juhataja on allkirjastanud istungi protokoll. Sinna pannakse kirja küll otsused, aga mitte sisulist arutelu, kui sõnavõtja seda just spetsiaalselt ei soovi.

Ainult sotsid arvavad, et komisjonide töö peaks olema avalik. Muidu aga näib valitsevat arvamus, et mida vähem rahvas mäe otsas toimuvast teab, seda lihtsam on riiki juhtida.

Tarmo Vahter

**LAOAUTODELE
TASUTA
TALVEREHVID**

FOCUS

LAOAUTODE HINNAVÕIT

3 500 €

SOODUSHIND ALATES 13 680 €

Tugevad küljed

Lisaks paljukiidetud sõiduomadustele ja tehnilisele innovatiivsusele on Fordi tugevaks küljeks nüüd ka laoautode soodne hind ja suur valik. **KOGU VALIK MEIE KÜLJEL ford.ee**

FIESTA

LAOAUTODE HINNAVÕIT

1 700 €

SOODUSHIND ALATES 10 935 €

KUGA

LAOAUTODE HINNAVÕIT

4 500 €

SOODUSHIND ALATES 21 590 €

MONDEO

LAOAUTODE HINNAVÕIT

6 000 €

SOODUSHIND ALATES 19 340 €

Info-Auto

www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0060 infoauto@infoauto.ee

TALLINN Kadaka Kassi 6 tel. 677 6070 kadaka@ford.ee

TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee

PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

Pildil olevad autod on lisavarustusega. Tasuta talverehvid on veljeta.

CO₂ heide 109–194 g/km. Keskmine kütusekulu 4,2–8,3 l/100 km

Pakkumine kehtib kuni 28.02.2014 või kampaaniaautode lõppemiseni.

Kampaaniatingimused www.ford.ee

facebook.com/infoautoford

Go Further

Ürnimatus kirikusse –

kas uus tulevikutrend?

Viimased kirikusse matmised Eestis jäävad kaugele minevikku. Tartu Pauluse kogudus usub, et kirik sobib ka tänapäeval viimseks puhkepaigaks, ja ehitas keldrisse 1,3 miljonit eurot maksva kolumbaariumi.

Madis Jürge

madis.jyrgen@ekspress.ee

Vesi langeb mööda seina õhuke-se joana, liigub hääletult mööda tumedatest kividest laotud tehiskõrre. Kuski on filter, mis hoiab vee läbipaistva ja puhta – nagu Kalevi siseujulas. Ja kui vesi mingil põhjusel küllalt kirkalt ei sillerda, hüppab kuski aparateid ruumis arvutiekraanile sõnum, mis õpetab, mida ette võtta. (Tuleb vahetada filter.)

Aknaid ei pea siin keegi lahti tegema, et värsket õhku sisse lasta. Kuski on peidus targad riistad, mis CO₂-sisalduse järgi õhus teevad kindlaks, kui palju inimesi asub ruumis ja kas neil on küllalt hapnikku, mida hingata. Kui vaja, annab aparaat ventilatsioonile vunki juurde või siis vastupidi.

Me oleme Tartu Pauluse kiriku keldris, täpsemalt, maa alla ehitatud kolumbaariumis, kus hoitakse urne lahkunute tuhaga. Abiõpetaja **Kristjan Luhamets** tõmbab tikku, paneb küünla põlema (meeleolu mõttes). Ta demonstreerib dolomiitplaatidega kaetud seina, mis sisaldab 250 kambrit, kokku 1750 kohta, kõik külge kõrval nagu pakihoiuruumis mõnes nooblis raudteejaamas või tuvipuurid põlises kasvanduses kuski Põhja-Prant-

SUURIM EESTIS: Kristjan Luhamets ütleb, et mitmel pool hoitakse urne altari taga või kõrvalruumis, aga kolumbaarium on Eestis lisaks Pauluse kirikule veel vaid Tori kirikus.

susmaa provintsis. (Tuvipuuridest on kolumbaarium oma nime saanudki.)

Kui urn oma kohale paigutatakse, kruvitakse lahti dolomiitplaat ja pärast pannakse tagasi. Ja messingsildile graveeritakse lahkunu nimi.

KUI JOEL LUHAMETSAL, Pauluse koguduse õpetajal, tuli mõni aasta tagasi mõte, et kiriku alla katlaruumi võiks kolumbaariumi teha, ja kui ta Soome arhitektidele ülesande kätte andis, läksid soomlased nii hoogu, et matusepaik ei mahtunud enam vundamendimüüride vahele ära. See ehitati väljapoole vundamendimüüri kiriku tagaääd.

Kolumbaariumi teise seina moodustab saja-aastane maakividest vundamendimüür. Maakive hakati siia kokku vedama 1914. aasta veebruaris. Sügis oli olnud pikk ja talv soe, nii et talumehed oodanud pikisilmi, millal saavad talvised sõidud ära teha.

Teisel pool vundamendimüüri oli katlamaja, kuhu mustade nägudega mehed kunagi aknast sütt sisse külveldasid. Nüüd on siin krüpt, 150 kohaline saal, kust lahkunu viimsele tee-

le saadetakse ja praegu, kui kiriku suur saal on remondis, peetakse ka pühapäevased teenistused.

Kohas, kus kunagi oli kivisöehunnik, istub organist **Anna Humal** oreli taga. Praegu, kui me oma ringkäiku teeme, mängib ta Felix Mendelssohn-Bartholdy sonaati nr 2.

Ja kohas, kus kunagi lõomas tohutu ahi, on õpetaja tagasihoidlik kantel ja põrandal on **Andrus Ansipi** anetatud idamaine vaip.

ET KOLUMBAARIUMIKAMBRISSE pääseda, peab lahkunu olema ristitud. Muid tingimusi pole. Ja muidugi tuleb urnikambri eest maksta. Aastane rendisumma on 35 eurot, ettemaksu saab teha maksimaalselt 20 aastaks. Ja kui renti mingil põhjusel enam ei tasuta, läheb tuhk puistealasse siinsamas kolumbaariumiruumis.

Puisteala näeb välja nagu ülisuur betoonist postkast, kuhu tuhk sisse kallatakse ja kust seda enam tagasi ei saa. Renti puisteala eest tasuma ei pea, maksta tuleb vaid ühekordne maks ja ruumi on siin 15 000 lahkunu

tuha jaoks. Puistealal on elektriküte! Et niiskus sisse ei pääseks.

Kolumbaarium tasub ennast ära siis, kui pooled kambritest on täidetud ja kui renditulu katab kolumbaariumi korrashoiu- ja elektrikulud. Nii rehkendavad Luhametsad. Aga see võtab veel aega.

Aasta ja mõne kuuga, mis Pauluse kiriku kolumbaarium on tegutsenud, on kambritesse hoiule saanud 33 lahkunu põrm, puistealale seni üksainus.

KÜLMAD KAHVATUD PÄIKESEKIRED paistavad sisse Tallinna toomkiriku aknast ja valgustavad lamavat lõvi Rootsi feldmarssali Otto Wilhelm von Fersen sarkofaagil. Fersen maeti Tallinna toomkirikusse 1704.

Kirikusse matmise keelas tsarinna Jelizaveta 1772. aastal. Mõni erand siiski tehti. 1846 maeti toomkirikusse legendaarne meresõitja **Adam Johann von Krusenstern**. Ja kolm aastat hiljem tehti viimane teadaolev kirstumatus, kui kirikusse maeti ka Krusensterni lesk **Juliane von Taube**.

FOTOD VALLO KRUUSER

KALLIS EHITUS: Pauluse kiriku krüpti, kolumbaariumi, abiruumide ja trepikoja ehitamiseks kulus üle 1,3 miljoni euro. Kogudus panustas ligi 140 000 eurot, Tartu linn ligi 160 000 eurot, kõige suurem toetaja oli kultuuriministeerium.

VANA SÕJAMEES: Harald Nugiseksi soov oli, et tema viimseks puhkepaigaks saaks Tori kiriku kolumbaarium. Enne teda on seal hoiul kolme inimese põrm.

www.peugeot.ee

VEELGI ROHKEM VALIKUVABADUST

Uus Peugeot linnamaastur ja mahtuniversaal on kohal!

UUS PEUGEOT 3008
TUTVUMISHIND AL. 15 900 €

Keskmine kütusekulu al. 4,2 l/100km

UUS PEUGEOT 5008
TUTVUMISHIND AL. 15 900 €

Keskmine kütusekulu al. 4,3 l/100km

URNIMATUS 1934: Guido Georg Nicolai von Maydelli põrm on viimane, mis Tallinna toomkirikusse maetud.

17

Teadaolevalt maeti Tallinna toomkirikusse viimane põrm 1934. aastal. Sealsamas Fersen'i kabelis, kus sarkofaagil pikutab lõvi, müüriti seinale Ameerikas surnud parun **Guido Georg Nicolai von Maydelli** tuhastatud põrm. See on toomkirikus ainuke tuhaurn.

Urni matmisel ajalooliste kirikumüüride vahele tulevikku ei ole, arvab Toomkoguduse õpetaja **Urmast Viilma**.

“Palju lihtsam oleks taasavada urnide matmiseks kirikuaiaid, mis on kunagi olnud kalmistud. Näiteks on Keila kirikuaed urnide matmiseks taasavatud juba peaaegu 20 aastat tagasi. Sinna on aastate jooksul maetud kümneid urne, kuigi kirstumatused sinna on juba aastakümneid keelatud.”

Viilma meelest on kirikuaeda matmine emotsionaalselt vastuvõetavam, odavam ja ilmselt ka muinsuskaitseliselt sobivam.

URMAST VIILMA: Ajaloolise kirikusse matmine on komplitseeritud, kuigi mitte ilmvõimatu.

JOEL LUHAMETS loetleb arvukalt plusse, mis kirikusse matmise mugavaks teeb. Kirikusse saab kuiva jalaga. Pole matuseplatsi hooldamise muret, hea soe istuda. Tuled jumalateenistusele ja ühtlasi saad ka sugulase haua juures käidud.

Pauluse kirikus saab peiedki maha pidada, ainult et peielauas jääb viinavõtmine ära. Söögid teeb Pauluse koguduse oma kokk

Hardi Kõnd kiriku enda suurepäraselt sisustatud köögis. Isand Kõndi kaup-

VANA TAVA: Ka Peetruse haud asub Roomas Püha Peetri kiriku kupli ja peaaaltari all krüptis, tuletab meelde Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets.

Muinsuskaitse jälgib huviga

Margit Pulk, muinsuskaitseameti avalike ja välissuhete nõunik:

Praegu on urnimatus kirikutes veel pigem erand kui tavakäitumine. Kolumbaariumite ehitamine on pikaajalise perspektiiviga ettevõtmine ja mälestiste säilimise seisukohalt on nende rajamine kindlasti võimalik. Urnimatuste käekäiku tulevikus on huvitav jälgida. Kas sellel on tulevikku, sõltub eelkõige kogudustest ja nende pikemaajalistest plaanidest.

les õpetaja Luhamets ise kuskilt peenest restoranist kirikusse kokaks. Ja kui nüüd kiriku lasteaianaised käinud kiitmas, et küll on ikka Hardil maitsvad toidud, vastanud Hardi, tagasi-

hoidlik nagu ta on: ma pole sööklas töötanud, ei oska sööklatoitu teha!

Pauluse koguduses asjad edenevad.

“Vaadake!” Joel Luhamets koputab sõrmega pliiatsisuurusele mikrofoni-le krüptiruumi kantslis. “Kui lähemale lähed, keerab ise volüümi vähemaks, kui kaugemale lähed, keerab juurde.”

Ja millised uued kempusud on Pauluse kiriku keldris! Selliseid kadestaks iga rahvusoooper või gurmeerestoran või parlamendimaja.

Järgmisel aastal on Pauluse kiriku keldris juba ka lift, et vanainimesed ei peaks trepist ronima, ja kolumbaarium hakkab olema lahti iga päev kellast kellani. Praegu peab kantsleist võtit küsima.

VOLVO
OSTUPREEMIA
10000€
XC90

VOLVO
OSTUPREEMIA
5000€
XC60

VOLVO
OSTUPREEMIA
6000€
XC70

Külmapühad

Koos talvekülmaga on jõudnud pidu meie õuele, sest just nüüd saavad põhjamaistesse tingimustesse loodud turvalised ja külmakindlad Volvod välja käia oma parimad omadused.

Ostes nüüd Info-Autost uue neljarattaveolise Volvo XC60, XC70 või XC90, saad **kauba peale kuni 10 000-eurose Volvo ostupreemia**.

Vaata täpsemalt volvo.infoauto.ee

Ostupreemia ulatuses võid oma uuele Volvole tellida vajalikku lisavarustust, saada lisa oma vana auto tagasiostuhinnale või uue auto soodsamalt kätte.

Info-Auto
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0020 infoauto@infoauto.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

Pildid on illustratiivsed.
Kampaania kehtib kuni 28.02.2014
CO₂ heide: 117-265 g/km; Keskmine kütusekulu: 4,5-11,4 l/100 km

3 aastat
VOLVO GARANTII
LÄBISÕIDUPIIRANGUTA

KRISTINA JA IRINA:
Ehkki Kristina Brujeva
(vasakul) on igati
eeskuju Eesti
kodanik, tahab riik talt
kodakondsust ära
võtta. Ema Irina ei saa
aru, miks bürokraadid
last kiusavad.

Ametnikud ei halasta: lapselt võetakse Eesti kodakondsus

Kohtla-Järve koolitüdrukut Kristina Brujevat ähvardab Eesti kodakondsusest ilmajäämine, kuigi ta pole midagi valesti ega halvasti teinud.

Kirsti Vainküla

kirsti.vainkyla@ekspress.ee

Paragrahvid, paragrahvid, paragrahvid. Kodakondsus- ja migratsiooniametis koostatud paber on täis numbreid ja paragrahve, millest arusaamiseks peaks "olema teaduste kandidaat juriidikas". Nii arvab Kohtla-Järve elanik "lugupeetud proua Brujeva", kellele kiri on adresseeritud. Paber aga võtab tavainimesele sama hästi kui arusaamatus keeles kokku tõdemuse, et ühel Brujevitte perekonna liikmel pole õigust olla Eesti kodanik.

Võtke ka Vene kodakondsus!

Kiri puudutab Irina Brujeva tütart, Ahtme gümnaasiumi 7. klassi õpilast Kristinat. Möödunud aasta mais läks Irina pikendama tütre Eesti passi ning esitas Jõhvi teenindusbüroo ametnikule veel ühe tütre isikut tõendava punaste kaantega dokumendi – Vene Föderatsiooni passi. Vene kodakondsuse sai Kristina 2009. aastal, kui tema isa otsustas endale võtta Vene kodakondsuse. Nagu muuseas soovitas Vene konsul siis, et isa võtku ühtlasi Vene kodakondsus ka tütrele.

"Hea viisata Venemaal käia või hiljem õppida," oli piisavalt veenev põhjendus terve perekonna jaoks.

Neli aastat elas Kristina rahulikult kahe riigi kodakondsena, kedagi see ei seganud. Kui aga Kristina nimele välja

antud Venemaa passi nägi Politsei- ja Piirivalveameti ametnik, järgnes kiire reageering.

Ametnik teatas, et kuna Eestis on topeltkodakondsus keelatud, on neil kohustus võtta Kristinalt ära Eesti kodakondsus. Irina oli esiti sõnatu. Ta polnud kuulnudki, et Eestis on topeltkodakondsus keelatud. Teiseks huvitas ema, et kuidas saab kelleltki ära võtta sünnijärgset kodakondsust.

Ametnik nõustus, et tõesti ei saa. Ent trumpas jällegi numbritega: Kristina sai Eesti kodakondsuse valitsuse korraldusega nr 244 – k ehk naturalisatsiooni korras ja sugugi mitte sünnijärgselt, nagu Brujevid seni arvasid. Eesti põhiseaduse järgi ei saa sünnijärgset kodakondsust kelleltki ära võtta, kuid naturalisatsiooni korras antud kodakondsuse saab ära võtta kohe, kui selgub, et inimene on veel mõne teise riigi kodanik.

Irinale tuli see info, nagu oleks külma vett kaela kallatud. Ta ei teadnud, et naturalisatsioon oli nende Eestis sündinud lapsele ainus võimalus Eesti kodanikuks saada, sest vanematel, olgugi Eestis sündinutel, olid lapse sündimise hetkel mõlemal hallid passid.

Selge pilt – kui topeltkodakondsust ei tohi olla, tuleb teisest passist loobuda. "Aga me ei tahtnud loobuda Eesti, vaid hoopis Vene kodakondsusest," selgitab Irina. Ta võttis ühendust Vene saatkonnaga, kuid sai ootamatult vastulöögi: Venemaa seadused ei võimalda alla 18aastaselt sealsest koda-

kondsusest loobuda. Nii alustaski Politsei- ja Piirivalveamet – seadusähte järgides – menetlust lapselt Eesti kodakondsuse äravõtmiseks ning andis Kristinale tänavu juuni lõpuni kehtiva Eesti passi.

Riik peab end tähtsamaks

"Aga milles laps on süüdi?" küsib Irina. Ta laotab oma kodus köögilauale diplomeid ja tunnustuskirju, mis Kristina on saanud. Küll hea õppeedukuse, küll väga hea eesti keele oskuse eest. Saatuse irooniana pälvis Kristina mullu tänukirja "edukuse ja saavutuste eest koolis" seoses Eesti Vabariigi 95. aastapäevaga. Kuuenda klassi lõpetas Kristina kiituskirjaga, tunnustusel olid tal ainult viied, kusjuures enamikku aineid õpiti eesti keeles. "Ta on meie peres ainus, kes eesti keelt oskab," ütleb Irina. Lootus, et selle keele õpiks kunagi selgeks Irina või tema abikaasa, on olematu.

Kui kodakondsusseaduse muudatus läbi läheb, saab Kristina suur mure kohe lahendatud.

"Ma võin õppida, kuid see ununeb kohe – praktikat pole. Kusil pole kellegagi eesti keeles rääkida," kinnitab Irina. Ta on korra juba eesti keele kursuse läbinud. Ainus, mis Irina enda kohta oskab öelda, on "minju nimi on Irina". Seda enam tundub tema tütrega toimuv rohkem kui solvav.

Aga riigi masinavärgile ei lugenud miski. Kas see ei tundu justkui lapse karistamine, ehkki laps pole midagi valesti teinud?

Kuna seadustest polnud abi loota, läksid Brujevid Ida-Virumaalt Riigikokku valitud **Jevgeni Ossinovski** jutule. Saadik pöördus omakorda õiguskantsler **Indrek Tederi** poole. Teder leidiski, et Kristina juhtum võib olla vastuolus ÜRO laste õiguste konventsiooni põhilise sättega, et riiklikes toimingutes tuleb esiplaanile seada just laste huvid, mitte riigi või lapsevanema omad.

"Isa on võtnud lapsele teise kodakondsuse ning nüüd kannatab isa tegude eest tema tütar. Laps ei ole ju milleski süüdi," ütleb Ossinovski ja lisab: "Oleks inimlik ja mõistlik, et last ei torgita selliste asjadega."

Järgmisel nädalal tuleb Riigikogus arutlusele Ossinovski esitatud eelnõu kodakondsusseaduse muutmise kohta, mis võimaldaks inimesel säilitada Eesti kodakondsuse niikaua, kuni muu riigi kodakondsusest loobumine on temast mitteolenevatel põhjustel võimatu või ebamõistlikult raske.

See lahendaks ka Kristina olukorra. Ja üldse, miks ei võiks laps olla täisealiseks saamiseni kahe riigi kodakondne?

Politsei- ja piirivalveameti kodakondsustalituse juht **Koidu Mesilane** ütlebki, et nende majas oodatakse pikisilmi kodakondsusseaduse muutmist. Kui Riigikogu on Ossinovski muudatusega päri, saaks Kristina suur mure kohe lahendatud.

"Seepärast lükkasimegi menetlust edasi," ütleb Mesilane.

Aga mis juhtub siis, kui Ossinovski ettepanek läbi ei lähe? Siis muutub Kristina välismaalaseks omaenda sünni- ja kodumaal ning peab Eestis viibimiseks taotlema elamisluba.

10 AASTAT BRÜSSELIS:

“Eestis on kõik nii kohutavalt armas!”

2003. aasta sügisel kirjutas Ekspress sellest, kuidas üks Eesti esimesi euroametnikke kolis oma neljaliikmelise perega Tartust Brüsselisse. Mis on neist saanud kümne aastaga?

Krister Kivi

krister.kivi@ekspress.ee

Mõni tekst ei lähe kirjutajal kunagi meelest ning Eesti Ekspressi kunagises kuulis Reporter 2003. aasta 25. septembril ilmunud “Väljarändajad” on mulle üks neist.

Võib-olla osalt seetõttu, et too artikkel tõi minu jaoks kaasa esimese pike-ma käigu Brüsselisse – tillukese vanalinna ja hiiglasliku Stalingradi avenüüga linna, mille eri rahvustest ja rassidest elanikkond mulksus otsekui pör-gukatel –, kuid kindlasti ka teema enda pärast.

Kärsitult Euroopa Liidu ukse taga

sissekutsumist ootav väike Eesti (kind-gad viksitud ja seitel pähe tehtud) val-mistus saatma europealinna omaenda ametnikke. Nende seas Euroopa Komis-joni Tervise- ja Tarbijakaitse direkto-raadi riskide hindamise osakonda töö-le võetud, tollal 39aastast arstiharidu-sega **Terje Peetsot**. Mindi kogu perega – sama vana abikaasa **Ahto** ning poega-de **Toomase** ja **Andresega** (sellal 14 ja 16) –, et üritada leida endale kohta Euroopa teises servas.

Selle kunagise artikli lõpus oli pere veidi juba kohanenud – asjad lahti pak-kinud ja varasügisenes Ostende mere-rannas jalutamas käinud – ja lõpuread saidki söakad: “Ühes on Peetsod kind-lad – ilma perekonnata oleks kohane-mine olnud kümneid kordi raskem. “Ma tõeliselt imetlen neid inimesi, kes lähevad üksi ja saavad ikkagi hak-kama,” ütleb Terje. “Mina ei oleks nii tubli.””

KUID 2013. AASTAKS on Terje ikkagi jäänud Brüsselisse üksi. Tõsi, amet on muutunud – ta on Euroopa Komisjoni kommunikatsioonivõrkude ja tehnoloogia peadirektoraadis e-tervise vald-konnaga tegelev poliitikaametnik – ning elukoht samuti.

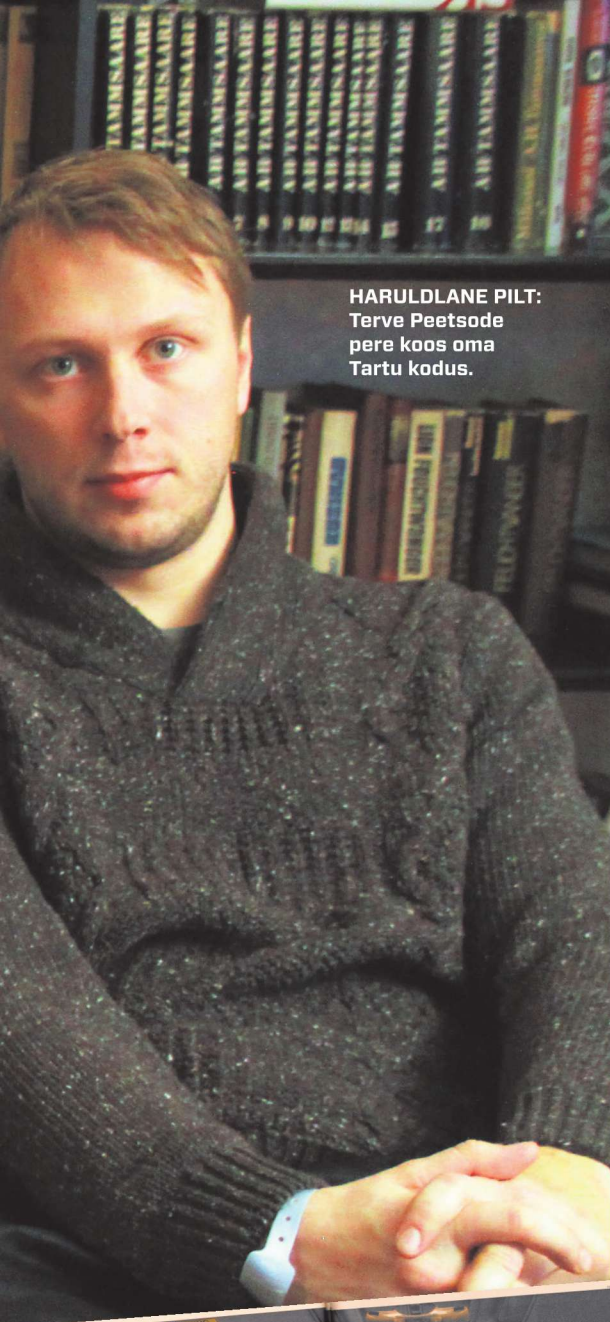
Kuigi piirkond on endiselt “õige veidi Tammelinna meenutav” Brüsse-li äärelinn, kuhu kuldklotsersõlmuseid armastanud bulgaarlasest kinnisva-raagent neile 2003. aasta suvel maja välja valis, on majast saanud korter; selline, mis ei tunduks pärast ülejää-nud pere Eestisse tagasi kolimist lii-ga suur.

MEHE JA POEGADE Brüsselist lahkumisel on eri põhjused – igäühel oma. Esi-mesena naasnud Andres tuli Eestisse lõpetama keskkooli. Tõsi, päris algul avastas Andres Tartus ühtäkki iseseis-vat elu elades, et palju aktuaalsem näib

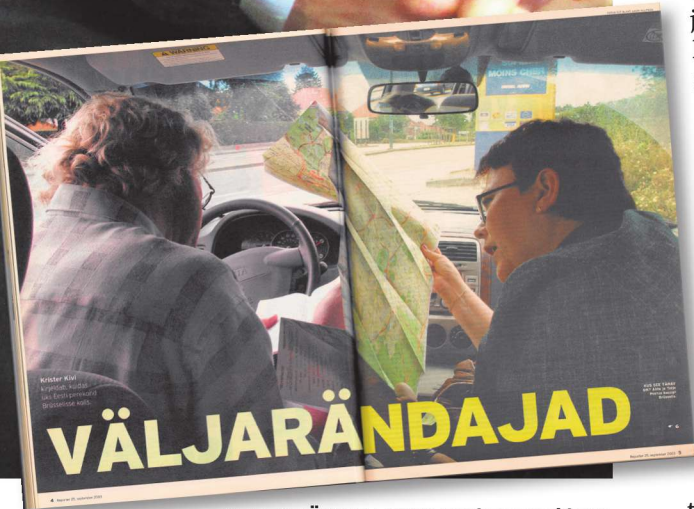
siiski tööleminek, kuid järgmise kahe aastaga läbis ta ikkagi Eesti ajaloo (ja Belgia koolis kohustuslike õppeainete hulka mittekuulunud füüsika ja kee-mia) ning tegeleb hetkel kõrghariduse omandamisega.

Eluperiood Brüsselis äratav Andre-ses tagasi vaadates vastandlikke tun-deid – kui ühelt poolt oli tegu Tartuga võrreldes mõnevõrra kuritegelikuma linnaga, kus oli kergem tänaval probleeme leida (ükskord juhtuski nii, et pätid mürdsid tal ninaluu), siis nostal-gilisemaid mälestusi tekitavad kas või need Belgia oluliselt teistsuguse vali-kuga toidupood, millega kümne aasta eest tutvumine oli osa pere keskel maailma avastamisest.

Toonasele Belgia-kodule mõtlemi-ne tekitab vahel isegi mingi Brüsse-li-igatsuse ja Belgias külge hakanud “tohtu majoneesiarmastus”, möönab Andres, on talle omane siamaani.

HARULDLANE PILT:
Terve Peetsode
pere koos oma
Tartu kodus.

TEEL BRÜSSELI POOLE: Ekspressi lugu
aastast 2003.

KA TÄNAST IT-TUDENGIT Toomast sundis 2008. aastal tagasi tulema peaauslikult õppimamineku soov ning erinevalt Inglismaa kolledžitest tekitas Tartu ülikool "soojema tunde". Ja Toomas igatses Eestit! "Pole kerge leida endale sõpru, kui oled tundmatust riigist," ütleb ta Brüsselis kooliaastate kohta ja märgib, et kuigi tuttavaid - ka väga häid - tekkis mitmest rahvusest õpilaste seast, sai ta tõeliselt sõbraks ikkagi vaid eestlasest koolikaaslasega (kellega suheldakse siiaaani).

Poiste isa Ahtot pani 2011. aastal naasma asjaolu, et töö ETV Brüsseli korrespondendi operaatorina sai otsa ja kummitama hakkas tunne, et mida enam aega möödub, seda raskem (mis siis, kui alles kuuekümnenda eluaasta künnisel?) oleks Eestisse tagasi tulla ja siin eneseteostust leida. Kuid selles, et tagasi tulema peab, oli Ahto - kes teeb praegu väikestviisi kaameratööd ning

FOTOD TIIT BLAAT, ERAKOOGU

KÕIK ON ALLES UUS JA HUVITAV: Terje Peetso kümme aastat tagasi äsja Brüsselisse saabununa.

ajab Lõuna-Eesti veekogudel ka paaditurismiäri - enam kui kindel.

Ent Terje otsustas jääda. "Mõnikord ma mõtlen, et elu on nagu Brežnevi pakike ja mitte nagu Forrest Gumpi šokolaadikarp," ütleb ta kerge ohkega, kui tumepunane Closerie de Vaudieu Châteauneuf-du-Pape klaasidesse voolab. "Mäletad, mis Brežnevi pakike oli? Et kui tahtsid osta Salingeri raamatu, tuli sellega kaasa ka Brežnevi "Väike maa", ja kui tahtsid osta Globuse herneid, said lisaks Peipsi tindi tomatid. Elus on alati nii, et saad, mida tahad - ja siis saad alati, mida sa ei taha ka. Mina olen nüüd saanud töö, mis mulle meeldib, aga see töö on siin, Brüsselis. Tööga on kõik väga hästi, aga töövälisel ajal ilmnevad raskused!"

Nädalavahetused on üksi elades keerukad. "Ma ütleks, et laupäeva hommikud ja pühapäeva õhtud on enam-vähem," tunnistab Terje. "Aga laupäeva pärastlõunast algab selline aeg, millal mõnikord mitte kui midagi teha ei ole. Mõnikord niidan muru, riisun lehti, käin kontserdil või sõpradel külas, sõidan rattaga terviserajal. Aga siis tulebki pühapäev ja siis ma räägin koduga ja oma (Slovenias elava - Aut.) õega. Mõnikord avastan kell kaks päeval, et olen ikka veel hommikumantlis." Ning korraks ilmub ta näole naeratus, justkui meenutades mingit helget ja päikselist hetke, millesse on pühendatud vaid väike ring inimesi - peamiselt vaid ta ise.

Suhtlemist Brüsselis elavate eestlastega on vähemaks jäänud. Esiteks ei käi Terje enam laulukooris, mis oli varem seltsielu keskus, teiseks on paljud inimesed Eestisse naasnud ning kolmandaks on tekkinud uusi häid tutvavaid prantslaste-itaallaste-hispaanlaste seas. Kuid energiat selleks, et sõpru üles ehitada - just nii Terje ütleb - ei jagu lõpmatuseni. "Vahel mõtlen, et sõbra ülesehitamine on pöördvõrdeline vanusega. Kui sa oled kolmeaastane, võtab see aega viis minutit ja võid juba minna vanemate juurde ja öelda, et lähed nüüd uue sõbraga jäätist ostma. Aga kui sa oled 50, võtab see 5 aastat. Ja siis ongi kõik nagu lihtsalt tut-

tavad, kellega mingid põhimõttelised väärtused enam-vähem klapivad."

Ta peab väikse pausi. "Ma tegelikult pole 50 veel. Aga saan varsti."

KÖÖGIST ILMUVA VÄLJA põdraliha-kotletid - Eesti põdra lihast, mis kellegi pagasis tee Brüsselisse leidis. Eesti päritolu on ka pohlamoot kotlettide juurde - kui olla veetnud võõrsil enam kui kümme aastat, on kõigel kodumaa seotul lisaväärtus, hingedriipiv ja oluline. Samuti nagu satelliitantenniga vastuvõetud "Aktuaalse kaamera" ilmateatel, mis telekast parajasti tuleb. "Ma oskan nüüd võib-olla hinnata Eestit rohkem, lihtsalt kõik on nii kohutavalt armas seal," ohkab Terje. "Isegi õhk lõhnab Tallinna lennujaamas teistmoodi. Või kui eriline on minna Eestis poodi - ma naudin, et ma saan kõiki-dest sõnadest aru, mida müüja ütleb, ja et ma võin ka ise kõiki asju öelda, mida ma tahan. Või et hommikul on eestikeelsed ajalehed postkastis; või et ma tean poes, mida ma otsin ja tahan! Belgias on paljusid asju raske mõista, kas või sellest, mis liikluses toimub! Isegi kui Eestis on liiklus närvilisem, ma kuidagi orienteerun selles."

Ta peab pausi ja tulistab: "Auto registreerimine on Brüsselis nii keeruline protseduur, et ma tahaks nad kõik viia kae kõrval Eestisse vaatama, kuidas on võimalik kõik teha ära ühe päevaga ja ühes kohas, selle asemel et külastada mitmeid asutusi ja maksta arve suurusega 18 senti! (Paus) Aga võib-olla ma pole ka väga püüdnud sulanduda."

"MA EI ÕPI SEDA KUNAGI SELGEKS," ohkas perepoeg Andres 2003. aastal prantsuse keele kohta. Koduõpetaja abil läks tegelikult teisiti ning Andres oskab Eestis trehvatud prantslastega siiani vähemasti esimesi lauseid vahetada. Terje ütleb samuti, et suhtlustasandil probleeme pole, kuid kirjutada talle ei meeldi. "Seal on kõik need rõhud ja artiklid ja rääkides saab kuidagi varjata, et sa ei tea täpselt, kas sõna on mees-

või naissoost, aga kirjutades mitte." Ta muigab: "Ma ütlen, et ei saa kahjuks kirjutada prantsuse keeles, mul pole prantsuse klaviatuuri. Minu töökeel on inglise keel; prantsuse keel on poeskaimiseks ja naabritega suhtlemiseks."

Ka teises Brüsselis levinud kauplemiskeeles - araabia keeles - oskab Terje täpselt kahte väljendit - *šukran* ja *salam aleikum* ("Salam aleikum võib alati öelda, kui midagi muud öelda ei oska!"), mis pöörabki jutu kauplustele ja hindadele. "Teatud asjad, näiteks liha, on Eestis oluliselt odavamad," möönab Terje, "aga samas näiteks lambaliha (siinkohal tõuseb ta hää kõrgeks ja kõlavaks, muutes iga lambaliha "a" vokaalseks katedraaliks) kvaliteeti ei saa võrreldagi; Eesti poodides üldse ju ei müüda lambaliha! Kuid näiteks elektri, gaasi või pangaülekande tasudega on teistmoodi. Kui ma siin Belgias teen internetipangas ülekande, siis ma ei maksa selle eest mingit teenustasu, aga Eestis maksad iga liigutuse eest. Kustkohast see tuleb? Eesti inimestel peaks ju üldiselt vähem raha olema!"

"Sellepärast Eestis ongi inimestel vähem raha," torkan kiusatusele mitte vastu pannes. Kuid Terje ei tee musta huumorit märkamagi, tundub hoopis lääneeuroopalikult murelik: "Aga no palgad on ju Eestis väiksemad. Kuidas saadakse siis küsida selliseid tasusid? See on väga veider."

SIISKI, HOOLIMATA PISIKESTEST palkadest ja tõdemusest, et "Eesti probleem on kommunikatsioonihäire" (nähes, kuidas inimesed Eestis üksteisega sageli inimlikult suhelda ei suuda), loodab Terje ühel hetkel Eestisse naasta, kui vaid leiab oma kogemustele vastava ameti ("Seda ei saa ma endale kahjuks enam lubada, et lähen 50aastaselt residentuuri ja hakkkan nooreks arstiks"). Seni pääseb Terje kodumaale keskeltläbi kahe kuu tagant ("Käiksin sagedamini, aga ma tõesti ei jaksa osta neid lennukipileteid ja ka puhkusepäevi pole võimalik alati võtta!") ja pereliikmete külaskäigud muudavad rõõmsamaks kui miski muu.

KAS SIIS MIDAGI POLE Brüsselis samamoodi kui Eestis?

"Muruniitmise lõhn ja sirelilõhn on samasugused, ülejäänud on kõik erinev," vastab Terje hoobilt, nagu oleks ta selle enda jaoks ammu selgeks mõelnud.

"Mis kuus siin sirelid öitsema hakkavadki?"

"Ah, oleneb ilmast." Ta justkui valmistub laua tagant tõusma. "Tavaliselt mais, nagu ka Eestis, kuigi kevad tuleb siin varem. Aga see siinne kevad on selline pikk ja lohisev ja sirelite öitsemiseni nagu kuidagi ei jõuagi. Ja sügis on siin ka pikem - ilus sügis kestab novembrini ja kole sügis aprillini!"

Kui Terje mantlit selga ajab, et mind autoga linna viia, märkan ühtäkki, et elutoa aknale on kleebitud viis paberist lumehelvest.

Kas supervõit või suur pettus?

Rootsist hobuste võiduajamiselt Eestisse tulnud ligi 2,6 miljoni eurone supervõit on rootslaste silmis nii kahtlane, et nad saadavad Tallinna audiitorid.

Raul Ranne

raul.ranne@ekspress.ee

KAPJADELE VALU: Rootsised tulevad sel nädalal Tallinna hipodroomile uurima, kuidas siin äri aetakse.

Totalisaatori ASi netiküljelt toto.ee, mille kaudu sai Eestis Rootsi ATG võistlussarjas panuseid teha, vaatab vastu tekst: "Panustamine on peatatud seoses tehniliste probleemidega ATG teenustes. Teeme ATGga aktiivset koostööd tehniliste probleemide

kõrvaldamisel ning avame panustamise kohe, kui lahendused probleemidele on leitud."

See tekst ei vasta päris tõele. Asi pole tehnilises probleemis, vaid selles, et ATG

uurib, kas mullu 28. detsembril toto.ee kaudu tehtud panus, mis tõi Eestisse üllatusliku suurvõidu – ligi 2,6 miljonit eurot ehk 22,8 miljonit Rootsi krooni –, oli ikka aus.

ATG ehk Aktiebolaget Trav och Galoppi esindajad on seni täpsematest kommentaaridest hoidunud. "Meil on hulk küsimusi, kas nende vahendatud pakumistega vastab kõik nõuetele," teatas ATG juht **Hasse Skarplöth** Rootsi meedias.

"Nad võivad meid kontrollida, aga meil pole midagi karta," kuulutab ASi Totalisaator juhatuse liige **Jüri Järv**. Muide, sama mees juhtis suusaliitu ajal, mil lahvas Veerpalu dopinguskandaal. Nüüd on Järv jälle ebameeldivas situatsioonis, kus ta kogu tött rääkida ei saa: "Räägin siis, kui rootslased on kontrolli lõpetanud."

Mida rootslased kontrollivad? "Võin nii palju öelda, et meie arvates on nende kahtlused alusetud," tõrjub Järv.

Kas rootslased kahtlustavad, et siinsed panustajad mängisid ebaausat mängu? "Ei oska öelda," vastab Järv.

1997. aastal asutatud ASi Totalisaator põhitegevusala on hasartmängude ja kihlvedude korraldamine. Firma ainus aktsionär on MTÜ Tallinna Hipodroom, mille üks juhatuse liikmeid on Jüri Järv. Panuste vahendamise teenitud tulust peetakse üleval Tallinna hipodroomi.

Firma tegelikud peremehed on näiteks Narvas Kreenholmi Manufaktuuri kinni pannud ning nüüd sinna suure-

joonelist meelelahutuskeskust planeeriv **Mats Gabriellsson**, väliseesti ärimees ja kunstikoguja **Jaan Manitski** ning Hollandi päritolu, kuid alaliselt Rootsis elav **John Bootsman**.

Järve sõnul on Totalisaatoril ligi tuhat klienti, kes siis kas kodulehekülje või Tallinna hipodroomil ja ka Narvas asuva kontori kaudu Rootsi traavivõist-

lustel panustavad. Aktiivseid mängureid on siiski märksa vähem. Mullu tehti firma kaudu ligi 2 miljoni euro eest panuseid. Ja nüüd siis äkki ühe korraga 2,5 miljoni eurone võit, pole ime, et rootslased kahtlustavad.

Järve suu avaneb siin pisut rohkem: "Ilmselt siia see koer maetud ongi. Kui vaatame seda kuupäeva 28.12, siis jackpot oli 5,9 miljonit eurot – sellest 2,6 miljonit tuli Eestisse. Kui arvestada, et 95% või enamgi ATG käibest

tuleb Rootsist, siis ilmselgelt tekitab selle summa äraminek rootslastes küsimusi. ATG nüüd näitab, et tegutseb justkui rootslastest panustajate huvides ning tuleb meid kontrollima. Poleks olnud suurt võitu, poleks mingit jama."

Järv mainib, et tegelikult on suurpanustajateks Eestis hoopis rootslased ise, kelle hobused on Eestis arvel ja Tallinna hipodroomil hoiul. Samasse seltskonda kuulus supervõidu saanud panustaja – tegemist on Rootsi kodanikuga, kes siin oma hobust hoiab ning Järve juhitava kihlveokontori kaudu panuseid teeb. "Võib-olla tahavad kontrollijad selle üle toriseda," pakub Järv.

JÄLE JAMA: Jüri Järv lubab rääkida, kui rootslased on kontrolli lõpetanud.

Travel

Seiklusreis
AAFRIKA
lõunaosas

Mihkel Rauaga
NEW YORKI

Fotoretik
AMAZONASES
ja Põhja-Peruus

Vaata lähemalt lk 46

TOYOTA

ALWAYS A
BETTER WAY

TASUTA PARKIMISEKS EI PEA OLEMA TALLINNA ELANIK. OLE PRIUSE OMANIK.

EuroPark

PRIUS

Toyota Prius pargib tasuta kahes määratud
EuroPargi väliparklas ning 3 h kõigis EuroPargi
EP tsooniga tasulistes väliparklates.

Kuni 2015. aasta lõpuni!

Loe kindlasti kõiki tasuta parkimise tingimusi toyota.ee/europark
Kõige värskema info parklate asukoha kohta leiad europark.ee

Sellel laupäeval, 25. jaanuaril
saab lugeda krimiromani, mis on

ORDENIT VÄÄRT!

Ian Rankin „Must märkmik”

Ian Rankini Edinburghis tegutsev politseiuurija John Rebus on isepäine politseinik, kes ei taha kuidagi etteantud raamidesse mahtuda. Ta juhindub eelkõige oma kogemustest ja sisetundest ning peab üksildast ja meeletult kurjusega. Lohutust leiab ta viskest ja rokkmuusikast.

„Musta märkmiku” tegevus vallandub, kui Rebase kolleeg Brian leitakse tema lemmikrestorani tagant koomas. Ainsaks juhtlõngaks on politseiniku sõbratari teade, et Brianil oli must märkmik, kuhu ta pani kirja teda huvitavad infokillud. Rebus avastab sealt viite ühele viie aasta tagusele põlengule ning hakkab seda uuesti uurima, sest selle juhtnöörid viivad Morris Gerald Caffertyni, meheni, kes saab Rebase jaoks kurjuse kehastuseks.

Ian Rankin on saanud Rebase-romaanide eest peaaegu kõik krimikirjandusega seotavad auhinnad ning Briti Impeeriumi ordeni kirjandusele osutatud teenete eest.

Raamat on koos laupäevalehega LP müügil **vaid nädal aega!**

MÜÜGIKOHAD JA TELLIMINE:

raamat.epl.ee, raamatud@epl.ee, tel 680 4444

MAAILMA
KRIMIKLASSIKA

Salapärase organisatsiooni
Cicada 3301 korraldab internetis
üliskeeruliste mõistatuste maratoni,
püüdes välja sõeluda maailma
nutikamad inimesed.

Askur Alas

askur.alas@ekspress.ee

Tere. Me otsime eriti intelligentseid isikuid. Nende leidmiseks mõtlesime välja katsed. Sellesse pilti on peidetud sõnum. Leidke sõnum, ja see juhib teid meie leidmise rajale. Ootame kohtumist nende vähestega, kes katsed lõpuni läbi teevad. Edu.”

Selline tekst ilmus pildi kujul internetifoorumisse 4chan 2012. aasta 5. jaanuaril. 4chan on interneti Metsik Lääs, kust on alguse saanud nii mõnigi anarhiline internetinähtus, näiteks häktivistide liikumine Anonymous.

Algul ei teatud, kas helgete peade otsimise kuulutust tasub tõsiselt võtta. Teate autoriks oli “Cicada 3301”. Tsikaadide hulka kuuluvad ka kõige valjemat heli tekitavad putukad maailmas, kes paljunevad massiliselt algarvu aastate, näiteks 13 aasta tagant – see peab välistama, et nende buumiaasta ei ühtiks nende vaenlaste buumitsükliga, mis on tavaliselt 2, 3, 4 või 6 aastat. 3301 on samuti algarv (jagub vaid iseenda ja ühega).

Sajad huvilised asusid mõistatust lahendama. Neil läks vaja teadmisi steganograafiast (sõnumi peitmine pildi sisse), krüptograafiast, arvutivõrkudest, esoteerilisest kirjandusest, küberpungi tekstidest, maiade numbritest, kunstist jpm.

Caesari šiffer ja maiade numbrid

Esimeses pildis oli peidus tekst “TIBERIVS CLAUDIVS CAESAR says “1xxt>33m-2mqkyv2gsq3q=w]02ntk””. See viitas Vana-Roomas kasutusel olnud Caesari šifrile, mille puhul iga täht asendatakse teise tähega, mis asub tähestikus teatud arv kohti nihkes. Siinsel juhul nelja tähe võrra – Tiberius oli neljas Rooma imperaator. Välja tuli internetiaadress. Selgus aga, et tegemist oli eksitava viitega: saidil oli pardi pilt ja ironiseeriv tekst. Steganograafiaprogramm OutGuess aga paljastas pildi seest tei-

se netiaadressi, kus olid maiade (punktidest-kriipsudest koosnevad) numbrid, mitu rida arusaamatuid tähekombinatsioone ja paar pilti.

Iga järgmine mõistatus oli üha keerulisem. Lahendajad üles maailma hakkasid moodustama tööühmi, et eri valdkonna ülesandeid lahendada ja teistest ees püsida. Mõned hakkasid foorumitesse postitama teisi eksitavaid vihjeid. Tekkinud põnevust võib ehk võrrelda “Da Vinci koodiga”.

Üks ülesanne sundis lahendajaid otsima välja iidse manuskripti kuningas Arthuri kohta, kust tuli leida tähed teatud leheküljelt, realt ja positsioonilt. Need omakorda viisid telefoninumbri ni, kus automaatvastaja andis matemaatikaülesande. Selle lahend viis tsikaadi kujutisega veebisaidile, kus kell luges aega maha.

Seejärel kandus internetimüsteerium pärismaailma. Saidile ilmunud geograafilised koordinaadid viitasid tosinale linnale üle maailma. Lahendajad, kes need kohad üles otsisid, leidsid sealt laternapostide külge teibitud plakatid QR-koodi ja tsikaadi kujutisega. Need viisid järgmise netisaidi ja mõistatuseni ja nii muudkui edasi.

SÕNUMID POSTIDEL: Cicada võrgustik on ülemaailmse ulatusega, sest teated pandi üles tosinasse linna eri riikides. Pildil plakat Varssavis.

Sumbumine

interneti tumedas pool

Suur osa mõistatustest oli tavalise inimese jaoks praktiliselt lahendamatu ning edukad olid vaid need, kes suutsid tiimitööd teha. Kuid viimase ülesande lahend viis inimesed interneti tumedasse poolde ehk TORi. Tegu on anonüümse internetiga, mida kasutavad muu hulgas terroristid. Hiljuti sulges FBI TORis Siiditee ehk suurima narkootikumide musta turu.

Vaid esimesed TORi saidile jõudnud said katsete korraldajatega kontakti, neile saadeti individuaalsed ülesanded. 4chani ilmus teade: “Oleme nüüd leidnud isikud, keda otsisime.”

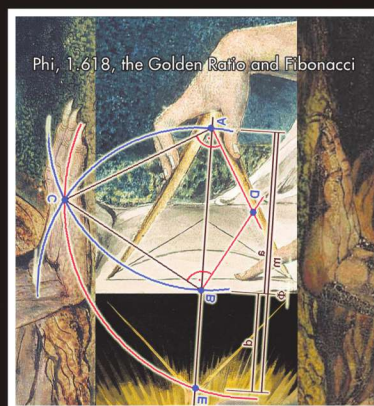
Kuid internetis jätkus elav arutelu. Kes ometigi võtab ette niisuguse vaeva – mõelda välja ülimalt keerulisi ja globaalse haardega ülesandeid? Ühele inimesele peaks see üle jõu käima ja tegemist peaks olema mingisuguse organisatsiooniga. Ent millisega? Ja milleks?

Teadjad – ehk need, kellega ühendust võeti – vaikivad.

LOGO:
Salaorganisatsioon
maskeerub ritsikaks.

Müstilised koodid: otsitakse geeniusi!

KODEERITUD KOLLAAŽ: Neljast briti kunstniku William Blake'i (1757–1827) müstilisest nägemusest kokku pandud pildis peitus võti järgmise mõistatuseni jõudmiseks. Ehk annab kunstniku isik võtme ka mõistatuse autoriteni: Blake oli usklik, kes põlgas kirikut, libertariaan, kelle arvates võimu kuritarvitati.

Salaorganisatsioon või rahatuusad?

Mõned pakuvad, et tegemist on eriteenistuste värbamisprogrammiga. Aja loost on selle kohta näited olemas. USA ohujõudude küberkeskus kutsus häkkerid üles üht ülesannet lahendama – see tehti ära kolme tunniga. Ka Briti valitsusside GCHQ on töötajaid krüptoülesannetega otsinud. Kuid Cicada mõistatuste keerukusele need vastu ei saa.

Teised arvavad, et tegu on mõne suurfirma töökonkursiga. Sellise haardega võiks olla Google või Microsoft, ent miks mitte ka BitCoini või mõne uue e-rahaga seotud ettevõtte.

Üks häkker väidab, et lahendas mõistatuse ja kutsuti Cicada korraldajatega jututappa. Seal selgunud, et eesmärk on luua avatud tasuta krüpteerimis- ja anonüümsustarkvara.

Kõige rohkem erutab inimesi mõte, et tegu võib olla salaorganisatsiooniga, ehk isegi kriminaalsega. Tõenäolisem paistab siiski võimalus, et Cicada on mingi maailmaparandajatest häkkerite ühing, mis võitleb privaatsuse ja jälgimisvaba interneti eest. Igal juhul on tegu hästi rahastatud ja andekate inimeste ühendusega.

Mäng jätkub

Mullu 5. jaanuaril, aasta pärast eelmist postitust, ilmus 4chani foorumisse taas teade: “Tere jälle. Jätkame intelligentsete isikute otsingut.” Ja kõik kordus nagu aasta varemgi.

Tänavu olid ootused juba lakke kruvitud. Tuhanded oma intelligentsist heal arvamusel olevad inimesed ootasid Teadet. Ja 6. jaanuaril see ilmuski: “Tere. Kolmekuningapäev on saabunud. Teie rännak algab. Vaimuvalgus ootab. Edu. 3301.”

See on juba kolmas kord, kui sala-pärane mõistatustekarussell interneti-maailma sumisema lööb, kuid me pole ikka lähemal teadmisele, kes ja miks seda teeb ning millega see lõpeb.

CITROËNI MAHTUNIVERSAALID

ERIMUDELITE HINNAS ROHKEM, KUI OODATA OSKAD!

www.citroen.ee

CITROËN BERLINGO

Collection varustuses lisaks Modutop katus, (4 katuseakent ja panipaigad), LED-tuled ees, esiistmete soojendus

CITROËN BERLINGO hind al. **11 240 €**

Liisingu kuumakse **116 €**

COLLECTION varustusega hind al. **14 590 €**

Liisingu kuumakse **150 €**

COLLECTION ERIMUDELITE VARUSTUSES: (lisaks põhivarustusele)

automaatne kliimaseade
püsikiirusehoidja limitaator

ESP stabiilsuskontroll

Bluetooth

udutuled

valuveljed

metallikvärv

liugused mõlemal pool

elektrilised soojendusega peeglid

kerevärvi liistud ja pamperid

tehase CD MP3 raadio roolilt juhtimisega

elektriline lastelukk

pardakompuuter jpm.

buss 8–9 istekohta

CITROËN JUMPY

Collection varustuses lisaks alarm ja tagumised parkimissensorid, sõidusoojendi Webasto

CITROËN JUMPY COLLECTION **23 990 €**

Liisingu kuumakse **247 €**

COLLECTION Aut **26 990 €**

Liisingu kuumakse **278 €**

CITROËN

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

KAOTAS VAID ÜHELE:
Paul Keres simultaan
10. detsembril 1943
Sortavalas, vastasteks
Laadoga kaitsjatest
sõjamehed.

SA-Kuva

Keresse malelahingud Karjala kaitsjatega

70 aastat tagasi andis Eesti kuulsaim maletaja **Paul Keres** Soomes hulga simultaane, võites seal enamiku partiisid. Eesti Ekspress avaldab haruldase foto sellest Keres külaskäigust Soome.

Pekka Erelt

pekka.erelt@ekspress.ee

Ülemöödunud nädalal tähistati legendaarse malesuurmeistri Paul Keres 98. sünniaastapäeva. Sel puhul peeti Tallinnas iga-aastane kiirmaleturniir "Meenutades Paul Kerest". Mõni nädal varem aga möödus 70 aastat Keres ringreisist jätkusõja-aegses Soomes, kus ta andis mitmes linnas simultaane. Kaks seal tehtud fotot ilmuvad esimest korda.

"Haruldaset sümpaatne"

1943. aasta detsembri hakul olid Soome malesõbrad ootusärevil. Joulukuu teisel päeval saabus külla Eesti malekuulsus, maailmameistrikandidaat Paul Keres. "Meeldivamat külalist kui see meie vennasrahva haruldaset sümpaatne esindaja poleks me maa malerahvale võinud tulla," iseloomustas teda ajakiri Suomen Shakki. Huvi oli tõepoolest suur. "Mängida tahtjaid on kõikjal kohale ilmunud kõvasti üle ootuste," kirjutas Suomen Shakki.

Helsingis antud intervjuus rääkis Keres, et Eesti maleelu on sõjale vaatamata ääretult vilgas, kuigi paljud tuntud maletajad olid viidud Venemaale või läinud Saksamaale. Soomlasi üllatas Keres vähenõudlikkus isegi honorari suhtes, mis profimängijate puhul olevat ainulaadne. Kui temaga rahast räägiti, vastas suurmeister naeratades, et ei taha Soome maleliitu pankrotti ajada ning jätkis vastuvõtjate endi otustada, palju nad saavad talle maksta.

Vabadel õhtutel veetis Keres aega Soome maletajate seltskonnas, käis poodides, kinos ning jõudis minna vaatama isegi Soome-Üngari maavõistlust võimlemises.

Kingituseks soome puss

Ringreisi peamine sihtpunkt oli Äänislinna, kus Keresel oli 12. detsembril toimunud simultaanil 45 vastast. Keres võitis 35, kaotas 4 ja män-

gis viiki 6 mängu. Seda simultaani kogunes vaatama sadu inimesi, nende seas Soome Õigeusu Kiriku peapiiskop **Herman**. Peapiiskop muuseas oli rahvuselt eestlane, kodanikunimega **Herman Aav**. Pärast simultaani kingiti Keresele mälestuseks pussnuga.

Turus peetud simultaan oli eriline aga seetõttu, et Keres vastas istus ka õige mitu eestlast – Soome vabadust kaitsma läinud vabatahtlikku. Keres võitis seal 36, kaotas 1 ja viigistas 3 partiid. Ainsana võitiski suur-

meistrit just eestlane, reamees ja juba toona tuntud kirimaletaja **Endel Kuuskmaa**. Teine eesti vabatahtlik, reamees **Paul Alvre** aga mängis Keresega viiki. Muide, Alvre sai aastakümneid hiljem Tartu ülikooli professor.

Keres viibis Soomes ligi kolm nädalat, kodumaale lendas ta alles mõ-

ned päevad enne jõule, 20. detsembril. Ringreisi jooksul mängis ta ühtekokku 418 partiidi, võitis neist 337, kaotas 40 ja viigistas 41.

Lahkumissimultaan Helsingi ohvitseride kasiinos näitas, et pikk ringreis oli Kerest kõvasti väsitanud. "Liig mis liig," iseloomustas Suomen Shakki seda kohtumist. Keres võitis seal küll 30 mängu, kuid kaotas 12 ja viigistas 2.

Soomlaste külalislahkusega jäi Keres igati rahule, öeldes, et ta tuleb edaspidi suurima heameelega Soome. Rahule jäid soomlasedki. "Keres mängu jälgimine valmis tab tõelist malerõõmu. Tema mängulaad on teatavasti praeguse aja julgeim ja teda võib selle poolest võrrelda tema suure nimekaimu **Morphya**, aga teisalt on siin märgata tema enda eeskujud **Capablanc**a stiili ainulaadset kergust ja kiirust. Neid võrratuid omadusi toetavad 28aastase vastupidavus, head närvid ja juba nüüd üüratult suur kogemus," ülistas Kerest Soome malemeister **Osmo Kaila**.

Kaila sõnul oli Keres Soome-ringreisil siiski ka üks varjukülg. See oli nimelt liiga lühike...

Miks on Eesti politseis palju vasakukäelisi

Eesti politseis on ilmselt keskmisest rohkem vasakukäelisi. Neil on suuremad eeldused musikaalsusele, võõrkeeletõppele ja edukusele käsitsivõitluses.

Politsei kriisiohjebüroo turvataktika ja alarmsõidu talituse juhi **Toomas Malva** hinnangul on koguni 30% politseinikest vasakukäelised, mistõttu kirjutati ka uue püstoli hankesse tingimus, et seda peaks olema võrdselt mugav kasutada nii vasaku- kui paremakäelistel.

Politsei pressiesindaja **Tuuli Härsoni** sõnul otseselt statistikat või uuringut vasakukäeliste kohta siiski pole. "30% on tunnetuslik hinnang ja allikaid on meil selleks laias laastus kaks – relvaladu, kust küsitakse vasaku käe kabuur, ja instruktorid, kes politseiametnikke treenivad," ütles ta.

Härson meenutas ka ühe kolleegi juttu, kes oli neljast protokollile alla kirjutanud politseinikust ainus paremakäeline.

Tallinna ülikooli juures va-

sakukäelisust uurinud **Pilvi Kula** 2008. aasta uurimusest selgub, et Eesti kooliõpilastest on vasakukäelised umbes 10%. Nii on see üldiselt ka maailmas. Uuringu järgi oli vasakukäelisi poisse kaks korda rohkem kui tüdrukuid.

FOTO SHUTTERSTOCK

"Kõige rohkem õp-
pis vasakukäelisi õpilasi tasandusklassides. Näiteks 10 õpilasest 3-5 last olid vasakukäelised. Samas õpib palju vasakukäelisi õpilasi meie eliitkoolides," rääkis Kula Ekspressile. Peamine põhjus õpiraskustega laste klassi jõudmiseks on vasakukäelistel raskused kirjutama õppimisel, sest selle meetodika lähtub paremakäelistest.

"Tavaklassi vasakukäelised õpilased saavad hästi hakkama võõrkeelte omandamisega ja paistavad silma musikaalsusega," kirjutas Kula uuringus. See võib eri uuringute järgi tuleneda sellest, et vasaku- ja paremakäelisel on erinev võime ümbrust tajuda ja töödelda, eri ajupoolled koordineerivad eri tegevusi.

Vasakukäelised on sageli edukamad ka käsitsivõitluses, kus vasakult lähtuv rünnak võib olla eeliseks.

RAHAMASIN: Buldooser rügab Tšiilis tööd teha, tema sinna saatjad higistavad Eestis kohtusaalis.

Majandusajakirjanik sai traktoriäris vastu pükse

Eesti firma Belkomplekt ostis 2012. aastal ligi 700 000 euro eest buldooseri plaaniga Tšiilis suurt raha teenida. Kavas oli traktor välja rentida ning siis maha müüa. Firma juhatusse kuulus ärilehe Delovõje Vedomosti toimetaja **Dmitri Fokin**, äri käimalükkamiseks vajaliku rahaga aitasid ärimed **Aleksandr Briš** ja **Vitali Melnitsenko**.

Buldooser saadeti üle ookeani Tšiilisse, kuid seda ei õnnestunud maha müüa ja äriplaan läks vett vedama. Briš ja Melnitsenko said suurema osa ettevõtmisest pandud rahast tagasi. Ülejäänud – ligi 50 000 eurot pluss intressid ja viivised – nõudsid nad välja Fokinilt. Nõude aluseks oli kaks käsitsi kirjutatud dokumenti – laenulepingute lisa ja garantiileping, milles Fokin lubas isiklikult ärimedest saadud raha eest vastutada. Ajakirjanik keeldus maksmast – ta väitis, et pole neile paberitele kunagi alla kirjutanud – ja asi läks kohtusse. Fokin nõudis dokumentide ekspertiisi, kuid kohus keeldus ja andis õiguse ärimedele. Ajakirjanik peab Melnitsenkole hüvitama ligi 100 000 eurot.

Fokin kaebab kohtuotsuse edasi. Dokumentide võltsimise osas tegi ta aga avalduse politseile. Ent ka vastaspool ei anna alla. Nad on esitanud Fokini kohta avalduse politseile, süüdistades teda ühe juhatuse liikme allkirja võltsimises majandusaasta aruandes.

UUS DACIA DUSTER

ALATES 10 500 €

- Uus 125 hj mootor
- Uuenenud interjäär ja MEDIA NAV multimeediasüsteem
- Uue disainiga esiosa

5 AASTANE
GARANTII
või 100 000 km

DACIA
GROUPE RENAULT

TE TEATE, MIS ON TEGELIKULT TÄHTIS.

Pilt on illustratiivne. Optimeeritud versioon. Keskmine kütusekulu 4,7 - 9,0 l/100 km, CO₂ emissioon 123 - 185 g/km.

www.dacia.ee

Tunded kurjuse kannul

Emotsionaalne intelligentsus võib kahju ka teha.

Tiina Jõgeda

tiina.jogeda@ekspress.ee

Suurem osa meedias ringlevatest õnne valemitest sisaldab mõistet emotsionaalne intelligentsus. Õige ka: kes ei teaks tänapäeval, et empaatiavõime, enda ja teiste tunnete mõistmine ning nendega arvestamine on oluline oskus õnnelikuks saamise vaevavalisel teekonnal. Jätkem psühholoogiateadlased omavahele vaidlema, kas selline mõiste teaduslikus plaanis üldse eksisteerib või on tegemist pelgalt mõjusa kõlaga relvaga voodoo-psühholoogide arsenalis ("voodoo-psühholoog" on üks neist paljudest nõokamistest, mida võib kuulda teaduspõhise psühholoogia uurimislaborites rahva hulgast kerkinud hingetohtrite-elutreenereite kohta).

Kõige kuulsam spetsialist tundetarkuse vallas on muudugi **David Goleman**. Tema raamat muutus bestselleriks kohe, kui see 1995. aastal trükist tuli (ja teil ei tasu proovida seda eestikeelsena poest või antikvariaadist leida). Goleman suutis maailmale maha müüa termini, mida tema teadlastest kolleegid olid vähemalt aastakümne jagu päevi teadusartiklites ettevaatlikult kasutanud. Korraga asuti kogu maailmas likvideerima emotsionaalset kirjaoskamatust, õpetussõnu peaaegu piibli staatusesse

tõusnud raamatust järgiti nii töö- kui eraelus. Paljudes koolides lülitati töö emotsionaalse intelligentsusega õppekavadesse. Kui me suudame lastele õpetada emotsioonide manageerimist, siis on koolides vähem tagakiusamist ja rohkem koostöövalmidust. Oskus teist inimest kuulata, oma tundeid – vastavalt vajadusele – kas väljendada või vaos hoida, eneseausustus, enesekehtestamine, paindlikkus, teistega arvestamine jne teevad elu ilusamaks. Mühaklus tingib tööpoolest palju sotsiaalseid probleeme (ja selle nädala jobu-skandaalist nägime, et see lõikub teravalt ka tipp-poliitikasse).

Lihvitud tundeteadmistega inimesest sai ideaalse inimese, *Übermensch*i võrdkuju.

Hoopiski vähem räägitakse sellest, et emotsionaalne intelligentsus võib kahju ka teha.

Adolf Hitler oli märkimisväärse tundetarkusega inimene, tema eluloost teame, kui palju ta tegi endaga tööd, õppides end väljendama nii, et... oma tahtmist saada. Miks Hitleri kõned avalikkust hullutasid? Sest ta teadis täpselt, millistele tundeklahvidele vajutada – nii masside kui oma lähemate kamraadide puhul.

Elektriseerivate kõnede pidamine nõuab emotsionaalset intelligentsust. Kas käsi füüri (või ükskõik millise *rock*-staari) poole sirutavat massi huvitavad faktid? Ei. Kas üks inimene saab sedasama massi panna tormama tema poolt valitud suunas? Jaa. See suund võib olla aus ja õilis (karusloomade päästmine, "Jõulutunnel" vms), aga sama jõuga tormab see mass ka kristalliööd korraldama.

Kui tahad kedagi oma poolele võita, mõju ta

tunnetele. Kuigi ühest uuringust selgus, et kui juht peab sütitava, tundeist tulvil kõne, siis selle sisust jääb üsna vähe meelde. Publik on haaratud oma tunnetest ja lakkab kriitiliselt mõtlemast. Motiveerimise ja manipuleerimise vahel jookseb imeõhuke piir.

Uurimused kinnitavad, et lihvitud emotsionaalse intelligentsusega inimesed on paremad manipulaatorid. Kui sa mõistad, mida teised tunnevad, siis saad sa neid oma pilli järgi tantsima panna ning paljukiidetud emotsionaalne kirjaoskus muutub relvaks omakaspüüdliku manipuleerija käes.

Kui sa oskad oma emotsioone hästi kontrollida, siis oskad sa ka varjata oma tõelisi tundeid. Mõnikord on see vajalik, mõni teine kord aga kurja teenistuses. Näiteks ilmnas Toronto ülikooli psühholoogi **Stéphane Côté** uurinust, et kaastöötajaid salvavad ning irriteerivad-tirriteerivad töökohal just need inimesed, kel testiti kõrge EQ. Sest nemad ju teavad, kuhu mürginõel torgata. Samas oskavad nad õigeid emotsioone esile kutsudes kujundada endast head muljet.

Ega kõik inimesed peagi olema virtuoosid hingelugemise vallas. Kujutage ette, mis juhtub raamatupidaja või audiitoriga, kes Exceli tabelile keskendumise asemel tõlgendab muudkui kolleegi kehakeelt, hääletooni ja pärib hoolitsevalt, "kas sa tahad sellest rääkida". Seevastu kinnisvaraagendid ja müügid mehed teavad, et nende sissetulek sõltub sellest, kui hästi nad suudavad kliendi tunnetega mängida. Iga relva otstarve sõltub selle kasutajast.

ÕNNE VALEM

... on rubriik, kus psühholoogiline nõustaja Tiina Jõgeda annab nõu.

hooaja peatoetaja

Eesti Kontsert
concert.ee

MustonenFest
30.01–8.02 2014

MARIO BRUNELLO
ISRAEL CAMERATA
KOPTI KOOR

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER
EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR
KLAASPÄRLIMÄNG SINFONIETTA
LA SERENISSIMA HORTUS MUSICUS
GIL SHOHAT BRACHA KOL
ISABEL VILLANUEVA

13 kontserti
üle Eesti!
Vaata festivali kava **concert.ee**

Piletid müügil Eesti Kontserdi kassades,
Piletimaailmas ja Piletilevis

Eesti Kontserdi
suurtoetaja

A man with light blue eyes and a dark fur hat with a grey top is looking upwards. He is wearing a dark green turtleneck sweater. The background is a blurred blue forest scene.

areen

VALDUR MIKITA, METSIK ISE- KIRJUTAJA

Vahur Afanasjev

vestles möödunud aasta
tähelepanuväärseima
esseekogumiku autori
Valdur Mikitaga, kelle jaoks
suvekodud ja metsaskäimine
ei ole eestlaste kummaline
komme, vaid kogu inimkonna
eksistentsiaalne küsimus.

►► 30

Kohtume **Valdur Mikitaga** Tartu lähedal Välgi-Padakõrve metsamassiivis, millest voolab läbi rahvuseeposest tuntud Kääpa jõgi ning kus jahil käies tuli Džohar Dudajev mõttele iseseisvast Tšetšeenist. Esimene asi, mida Mikita metsas näitab, on tihe musterkiri männimetsa ainsa kuuse koorealusel. Kirja autor on kuuse-kooreürask, kellele Carl von Linné, elusorganismide liigitamise süsteemi rajaja, andis 1758. aastal nimeks *Ips typographus*. Otsetõlkes tähendab see isekirjutajat.

Ka Valdur Mikitat ennast võiks kutsuda *Ips typographus*'eks. Üraskliku visadusega, lugejate tähelepanu otsimata, on ta kirjutanud hulga raamatuid, mille sisu jalutab enesekindlalt maagia ja realismi, pärimuse ja absurdi, keelemängu ja teadusteksti ristuvatel noateradel. Mikita on isemõtteleja, kelle ideede taustaks on teadmised bioloogiast ja geneetikast. Mikita tekste läbib nägemus, et eesti rahvas on üks viimastest ellujääjatest mitte ainult kaduvate rahvuskultuuride hulgas, vaid üleilmse katastroofi poole tüüriplaneedil üleüldse. Peaaegu nelikümmend aastat pärast Lennart Meri "Hõbevalge" ilmumist on Eestis autor, kes annab eestlaste eksistentsile ülemaailmse ja üle kümnete tuhandete aastate ulatuva mõõtmega.

Valdur Mikita nimel on mu jaoks lausa (sala)kultuslik maik küljes. Esimesena kuulsin su nime vist ühelt kultuurisõbrast tütarlapselt. Siis käis see läbi Tartu kirjanike majas kolleegi ettekandest või kõnest. Siis raadiost – ikka vilksamisi, natuke nagu arusaamatu ja mitteametlikuna, aga järjekindlalt üha rohkem pinda kogudes, otsekui idee sellest, et maakera on ümmargune. Alles "Lingvistilise metsa" järel on kultuurivalikkus sinust laiemalt teadlikuks saanud. Miks nõnda?

Ega ma ise ka oska seda seletada. Olen olnud selline nähtamatu kirjutaja, töö juures ei teadnud keegi aastaid, et mul selline imelik hobi on. Muidu täitsa normaalne inimene, aga kirjutab raamatuid – väga piinlik! Kirjutamine on selline hirmus nadi hobi. Kõige hullem on siis, kui inimesed puhkuselt tagasi tulevad. Kes käis mägesuusatamas, kes varju hüppamas, kes lõi lihtsalt suvekodus mõnusasti aega surnuks. Kui järg sinuni jõuab, peaksid nagu ütleva: "Eh, ma kirjutasin ühe luuletuse!", aga nii ei saa öelda, jõe piinlik on. Kirjastus lükkas "Lingvistilise metsa" käsikirja tagasi. Kui see viimaks ilmus, kinkisin raamatu kolmele inimesele. Esitlust ei teinud. Kuu aja pärast oli kõik juba unustatud. Siis äkki juhtus raamatuga midagi, nagu surnu oleks üles tõusnud ja mööda tuba kõndima hakanud. Endal on ka natuke imelik, et nii läks.

Kes sa oled – kirjanik, semiootik, bioloog või hoopis keegi muu?

Ei ükski. Mulle ei meeldi ennast määratleda ja ei oska ka. Pigem ütleks "mõtteleja", mitte filosoofi tähenduses, vaid seepärast, et mulle meeldib mõelda. Kirjutamine mulle eriti ei istu. Mõnes mõttes on kahju, et evolutsioon või tsivilisatsioon pole veel telepaatiat leiutanud. Kirjutamine on ka mingis mõttes üks telepaatia vorme – kirja teel saab mõtteid inimesest lahutada ja kauge maa taha viia, aga kõik see on jube kohmakas ja vaevav.

Kust sa pärit oled?

Viljandi rajoon, Tarvastu külanõukogu, Suislepa sidejaoskond. Kooli ajal töötasin suvel postil-

jonina, aadress kulus igaveseks pähe. Ega aadress paika riku. Eestimaal on päris palju kohti, kus inimesed on elanud enam-vähem samaviisi nii tsaariajal, eesti ajal kui nõukaajal ja võib-olla isegi veel täna. Mäletan, et kooliajal käisin sügiseti ühest kaugest metsatalust mannerguga mett toomas. Ei olnud seal elektrit, õiget teedki ei viinud, hobuvankriga sai hädavaevu kändude vahelt läbi. Mööbel, hooned, inimesed – kõik oli täpselt samasugune nagu Johannes Pääsuke piltidel saja aasta eest. Mesinik surigi enne ära, kui Eesti Energia temani jõudis. Kes teab, kas ta sellest kohtumisest väga puudust tundiski. Nüüd on sellised ajakonservid õige haruldaseks jäänud. Põlistalusid, kus pole elektrit, on meil ehk käputäis, antropoloogid peaksid need kiiresti üles pildistama.

Nii et Suislepa läksid kohe Lõuna-Eesti ülikooli?

Täpselt! Selline vana mõisakool Õhne jõe kaldal, imeilusas kohas, ahjukütte ja kuivkäimlaga. Mäletan, et olin umbes kolmandas klassis, kui pottidele ilmusid prill-lauad. Isegi see tundus tohutu innovatsioon, keegi ei osanud algul neid kasutada. Klassid rivistati peldikus üles, poisid ja tüdrukud eraldi (käimlad olid suured, klassid väikesed), ja igaüks pidi direktorile tõestama, et ta on prill-laua funktsioonist aru saanud. Meie kutsusime seda sitapoti-eksamiks.

Hiljem on igasuguseid eksameid tehtud, küll küpsus-, riigi- ja sõidueksameid, aga selline initsiatsiooniriitus on ikka vägev kultuurikogemus! Ajaloost on teada, kui vastumeelselt võtsid talupojad omaks käimlaid, asjal käidi ikka tare taga põllul. Peldikut on kultuuris üldse väga raske innoveerida. Selle eksami mõjul tuletasin kunagi isegi ühe aksiooni kultuuri kohta: tsivilisatsioon, mis leiutas peldikupoti, võib olla ja-bur, kuid mitte pahatahtlik!

Maailm on vist vahepeal muutunud?

Küllap vist. Muutus, mis meiega on toimunud, on kindlasti kõige suurem muutus eesti kultuuri ajaloos. Me ei saa sellest lihtsalt praegu veel aru. Vahepeal muutus riigikord, kadus eesti küla, maailmas võtsid juhtimise üle arvutid. Elame kummalisel ajal, iga inimene on saanud elada justkui mitut elu, nagu rahvastepallis. Eks mõned ole pihta ka saanud, kõik ei ole kaptenid. Kapteneid ei valita, neid määratakse – me kõik mäletame koolipõlvest, kui ebaõiglane see oli. Üks asi, millest inimesed vist hästi aru ei saa, on see, et elu on väga ebaõiglane. Kui nad seda taipavad, siis nad rahunevad maha ja vaatavad, mida edasi teha. Selline inimene õpib kaotama ja kaotus ei löö tal jalgu alt. Vahel tasub mõelda oma vanaema peale, kes südametäiega ütles: "Selles kuramuse maailmas ei ole mitte õigluse raasugi!" Tal oli õigus.

JALUTAB ENESEKINDLALT MAAGIA JA REALISMI RISTUVATEL NOATERADEL: Valdur Mikita raamatut "Lingvistiline mets" peavad paljud seda lugenud inimesed möödunud aasta üheks olulisemaks teoseks.

Kuula Valdur Mikita
Õõülikooli loengut "Seenevaikus, laulvad puud ja mitmiktaju" digilehest
ajaleht.ekspress.ee

Valdur Mikital käis külas ka saatesari "Õõülikooli rännakud". Saadet näeb 28. jaanuaril kell 22.30 ETV2-s.

Kus sa praegu elad?

Varal, Tartust paarikümmend kilomeetrit Peipsi poole, Juhan Liivi metsad on kiviga vi-sata. Kui võimalik, olen ikka üritanud "metsas" elada. Linn on minu jaoks igav, ma ei oska seal midagi teha. Aga eks ma annan endale aru ka, et maal elamine on üha enam luksuskaup, mitte üksnes Eestis, vaid terves Euroopas. Maal elavad kas väga vaesed või väga rikkad inimesed, tavalisel inimesel pole enam maale asja. Sellest on kahju.

Mis on linna ja maa vahe?

Selle kohta on mul oma arvamus. Kui inimene kolib maalt linna (või linnast maale), on see kõige suurem muutus inimese elus, mida ta elu jooksul kogeb. Abiellumine, lapsed, haridus – kõik see muudab inimest, aga mitte nii sügavalt. Eestlane on üks kummaline olevus: olles ise küll juba linnarahvas, hoiab ta kümne küünega kinni maakodust ja metsaskäimisest. Ja minu arust õigesti teeb – kui me sellest loobume, pole me enam eestlased, vaid sellised kalaverelised pan-eurooplased.

Seda maakodu ja metsaskäimist oled püüdnud lahti mõtestada "Lingvistilises metsas"?

Just. Muidugi sain aru, et küsimus, mis ikkagi tõmbab inimest maale või metsa, on umbes samalaadne probleem nagu küsimus jumala olemasolust või mis on elu mõte. See vastus läheb tohutult sügavale. Ma ütlen selle kohta nii, et maakodu ja metsaskäimine on eestlase jaoks enam-vähem samasugused kultuurivormid, nagu eurooplase jaoks on raamatud, muusika või film. Vahel juhtub, et jõuame nende kaudu millegi mõistmiseni, katarsiseni. See on kultuuri üks sügavamaid tähendusi – lunastada inimene "vanast" elust ja kinkida talle "uus". See lähendab kultuuri religioonile, on mälestus kaugest ajast, kui need kaks olid veel üks.

Metsaskäimine ja maakodu on eestlasele natuke religioosne praktika, tegelikult on need täiesti omaette kultuurivormid. Need on omamoodi põliskultuuri žanrid ehk siis meie jaoks see primaarne kihistus. "Päriskultuur" ehk klassikaline kultuur on palju noorem. Meid on aga uskuma pandud, et asjad on täpselt vastupidi. Päriskultuur ei ole veider palistus mulgi kuue serval, see on metsik jõud, mida inimene katsus taltsutada mingisuguse praktika abil. See on minu arusaam kultuuriteooriast.

Häda on selles, et paljud kultuurivormid on aja jooksul omandanud hoopis teise funktsiooni. Kultuur ei ole enam jõu kogumise vahend, vaid lihtsalt osa sotsiaalsest elust. Aga see on juba hoopis teine asi. Ja nüüd ongi inimene jõudnud nii kaugemale, et tal on küll meeletu kommunikatsioonivõime, kuid jõudu nagu polegi. Kõik keerleb virvarrina mõttetuse ja tähenduse kaotanud maailmas nagu roostetanud pesumasinatrumlis.

Meie oleme õnneseened, sest minu arust on meil need primaarsed vormid veel olemas. Olen neid naljaga pooleks nimetanud oma raamatus "metsikuteks", nendest loodud süntaksit aga teadvuse kiirendiks. Lihtsal viisil oleme seda vist kõik tundnud, kuidas hommik maakodus või metsas hulkumine justkui annaks uue hingamise. Ja see ei ole pelk metafoor. Olen veendunud, et suurem osa eesti kultuurist ongi loodud selliste metsikute kultuurivormide rüpes – maal kogume mõtteid, linnas viime need ellu. Seetõttu ongi toimetamine maakodus või metsas hulku-

mine meie jaoks hoopis intensiivsem kui "päriskultuur". Need on meie põliskultuuri vormid, selle vahega, et kultuurkapitali sihtkapitalide alla need ei mahu.

Valdur Mikita (43)

- Pärit Suislepast.
- Õppinud Tartu ülikoolis bioloogiat, semiootikat ja kultuuriteooriat.
- Kaitses 2000. aastal Tartu ülikoolis doktoritöö "Kreatiivsuskäsitluste võrdlus semiootikas ja psühholoogias".
- Esseistikaraamatud "Kirsiõieturundus" (2004), "Metsik lingvistika" (2008), "Lingvistiline mets" (2013).
- Novellikogumik "Teoreem" (2011).
- Luulekogud "Äparduse rõõm" (2000), "Rännak impampluule riiki" (2001).
- Töötab korilasest eraettevõtjana. Elatub asjadest, projektidest ja ideedest, mis inspireerivad.

Mäletan, kuidas Tartu NAKi suveseminari kolmandal päeval unustasid kohaviibijad põhmelli ja kuulasid andunud ettekannet kopsk-ladest ja inimkonna saamisloost. Youtube'is on väga kõitev TEDxi ettekanne... Millal hakkad täiskohaga prohvetiks?

Eh-heh, see on hea küsimus! Hakkaksin hea meeleaga prohvetiks, aga Eestis on mul juba nii palju ametivendi ees, et ei pääse lihtsalt löögile. Üks koht, kus prohvetlus õitseb, on näiteks netikommentaar. See on väga huvitav žanr, meelitab ligi nii hulle kui geeniusi. Anonüümseid kommentaare ei tohiks ära keelata, see suretaks välja nii prohvetluse kui grafomaania. Ühes korralikus kultuuris peavad mõlemad olema. See on vist ainus argument, mille poolest online-meedia on huvitavam kui paberleht või televiisor. Teine koht, kus prohvetlus õitseb, on igasugused tunnuslause-d. Nähtus, millel tänapäeval puudub tunnus-lause, on ju täiesti mõttetu. Asi on juba nii hull, et tuleb vist endale ka tunnus-lause välja mõelda...

Ütlen ma õigesti, et "Lingvistilise metsa" kandev idee on pikenda-eesti rahva ajalugu kaugele minevikku, anda väärikas mõõde, mis ulatuks kaugemale Kreeta-Mü-keene kultuurist ja isegi Aafrika esiemast?

Eesti ongi hämmastav paik. Õnneks on üha rohkem inimesi sellest hakanud aru saama. Me kuulume selle 1% tsiviliseeritud maailma hulka, kus on veel säilinud põlisloodus, nende 1% keelte ja kultuuride hulka, kes on veel elujõulised, selle 1% hulka, kes on ajaloos jõudnud oma riigini. Ühelt poolt peame tänama oma esivanemate vaprust, teiselt poolt lihtsalt vanajumalat. Teatud mõttes on Eesti ühe väga suure ebatõenäosuse realiseerumine ajaloos.

Piisab vaid, kui vaadata, mis meie ümber toimub. Saja aastaga on välja surnud suurem osa maakera loodusest, suremas on lõviosa keeltest,

rahvastest, kultuuridest. Oleme meele-tu väljasuremise tunnistajad, inimese silmad ei ole kunagi varem midagi seesugust näinud. Mõnes mõttes oleme ellujääjad surijate planeedil, praegu veel oleme. Siit tulebki üks minu elu-vaade, et "eesti asi" ei ole tegelikult mitte ainult eesti asi, vaid me kõneleme kõikide rahvaste eest, kelle hääle enam ei kosta. Ühelt poolt on jah suvekodud ja metsaskäimine üks veider eesti praktika, teiselt poolt on see täna juba küsimus inimese eksistentsist. Meeletud jõud rullivad meist üle, neile tuleb kuidagi vastu hakata. Mina usun, et kultuur oma kõige puhtamas vormis on toores jõud, millega võib korda saata imesid, realiseerida mingit üliväikest ebatõenäosust.

Olen lapsest saati mänginud mõttega, et mis oleks, kui kaevata uuesti lahti veetee Peipsist Pärnu lahte, ehk siis ennevanasti tagurpidi, merre voolanud ürg-Emajõe trass, mida sinagi "Lingvistilises metsas" kirjeldad. On sul endal mõni selline suurprojekt mõlkumas?

Üks mõte mind painab küll. Minu arust vajaks Eesti "tavalise" eesti märgi kõrvale ka veidi hullumeelsemat kihistust. Asi on selles, et kultuur on tänapäeva maailmas järjest enam sümbiootiline nähtus. Nii nagu maailmas hulbib omajagu vaba raha, mis otsib investeerimisvõimalusi, liigub seal ka ohtrasti vaba intellektuaalset kapitali. Konk-s on selles, et see viimane võtab kaunis spetsiifilist sööta. Siin ma näen ühte eesti kultuuri kasutamata võimalust. Eesti on teatud mõttes lausa uskumatu lugude varamu, olen mitmeid neist üritanud ka oma raamatus kinni püüda.

Lood on kultuuri kõige tähtsam tooraine. Inspireeriv lugu on magnet, mis lükkab intellektuaalse kapitali liikvele. Eestist liigub aastas läbi kümneid tuhandeid inimesi, kellele me üritame eesti asjast midagi jutustada, kuid sageli kiilub mõte verivorsti või laulupeo juures lõplikult kinni. Kui meil oleks oma külalistele pajatada midagi hämmastavat, anda selle meenutuseks kaasa kas või mõni isevärki meene, jõuaks mingi osa sellest loost hiljem meieni hoopis teisel kujul tagasi.

Tahan öelda, et eesti märgil on omajagu kasutamata potentsiaali. See võiks eredamalt nähtav olla eesti disainis või mu-jalgi. Keeles ja kultuuris pole asjalood nii hul-lud kui asjade vallas. Seal oleme oma kultuuri kõige rohkem käest andnud. Võti on lugudes, mis võiksid inimesi hämmastada, teiste sõna-dega – eesti märgi väikeses värskenduskuuris. Klopiks Kalevipoja tolmust puhtaks ja sokutaks vaikselt Brüsseli rongi peale. Aga see ei tohi olla juhmi näoga Kalevipoeg. Ühes käes võiks tal olla aatomipomm ja teises peatükk evolutsiooni aja-loost – Eestis kirjutatud, muidugi. Sellist mehi-kest oleks juba kaunis raske rongi pealt maha tõsta! Kui kedagi külastavad öösiti samasugused nägemused, siis võib mind üles otsida.

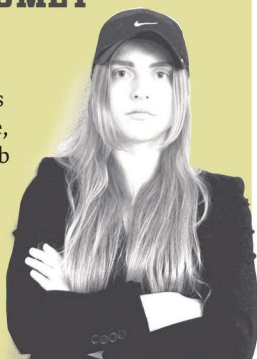
Loe ka nädala raamatut lk 36

TOIDUBLOGI TRIIN RUUMET

Triin Ruumet (25) on filmirežissöör ja lavastaja. Teatri NUKU mängukavas on hetkel Triinu lavastatud "Good-bye, baby". Juba homme, 24. jaanuaril jõuab aga kinodesse noorte režissööride filmikassett "Mitte keegi peale sinu", kuhu kuulub ka Ruumeti lühifilm "Tupsu".

2012. aastal oli Triin Areeni tulevikutäht.

BMW

Firmamärk, mis on mind juba varasest noorusest alates inspireerinud. Selle ohtlik pealispind. Tagasillavedu. Sügav mootor, mis laulab vaikset viisikest fooritule ees. Sportlik logo, maitseka värvilahendusega. Miski, mis annab sulle õiguse käituda nii, nagu teised ei tohi.

Onu Bella

Igor Maasik on elukunstnik, kes annab kõikidele teistele silmad ette oma puhta camp-olemisega. Ta on midagi, mille peale Susan Sontag viskaks kümme silda järjest. Ta on artist, kelle ühe laulu sõnad olen ma suutnud tervenisti pähe õppida ja ei väsi neid lauldes ka ülejäänud inimesi rõõmustamast. Tõeline väljapeetus, kui vaid osata vaadata.

Jooga

Millegagi tuleb seda kõike muud balansseerida, et ikka päike tõuseks.

Eesti sõbrad

Pole paremat inspiratsiooni siin elus kui üks korralik Eesti sõbra tehtud kohalikust irooniast nõretav nali, mille peale siis teiste, sama nalja jagavate eesti sõpradega nõretavalt naerda.

Varahommik

Varahommik on päeva kõige teravam aeg. On õnn olla sellel ajal üleval. Kõik on fluidum. Päikest pole veel näha. Kõik on veel nii ees, kui ees olla saab. Valgus on nagu foto. Tunne on ka nagu foto. *Bittersweet*.

Isa

Isa Marlboro-lõhnaline nahktagi ja ajatu stiil on minu jaoks üheks vabaduse märgiks. Kauboi, kes lugematute autodega on väisanud lugematuid maanteid. Inimene, kelle jaoks ei eksisteeri piire ega takistusi. Kõigest saab läbi minna. Kõik on võimalik.

Must samet ja kristallid

Elegants ja esoteerika teevad elu magusaks.

areen

Juhataja
Toimetaja

Kadri Karro kadri.karro@ekspress.ee
Siim Nestor siim.nestor@ekspress.ee

Reklaam

Monika Dobrjakova
monika.dobrjakova@lehed.ee, tel 6 698 037

ÕHUS

Siim Nestor

Miks pole olemas halba muusikat?

Siinkohal mõned aastate jooksul osalusvaatlustel tehtud tähelepanekud, mis osutavad kinnistunud hoiakule, et kõigil kunstialadel on erudeeritud ja hea maitse ainuvõimalik, välja arvatud (pop)muusikas. Muusikas ei ole halb maitse taunitav, üllatavalt palju kohtab suhtumist, et selles vallas on kogenud maitse tülikalt elitaristlik. (Hea ja halva maitse piir jääb mõistagi hämaraks, aga umbkaudse udu-se joone järgmised punktid ehk annavad.)

- Kõige sagedamini trehvab muusikakriitike maitse - mis peaks olema see hea maitse - tögamist aasta-parimad-plaadid-tabelite ilmumisaegu. Üsna tüüpiline reageering Facebooki veergudel on, et ma tean nende kriitikute tippkolmekümnest vaid kahte-kolme nime. Ja seda ei öelda toonil "vaata kui huvitav, nii palju avastamist ja kuulamist", vaid suhtumisega, et need muusikakriitikud elavad kinnises snoobimullis ja on kaotanud igasuguse sideme reaalsuse ja sellega, mis publikut tegelikult huvitama peaks. Kas te olete kunagi märganud, et aasta parimate raamatu valikutele heidetaks ette, et seal on suures osas tundmatute autorite teosed? Mina ei ole. Seda ei julge keegi tunnistada. Või siis tõesti teatakse kõiki kirjanikke. *By default*.

- Kui Rein Lang püüdis raamatukogud Cartlandist puhastada. Üksjagu kirjandusnimesi nõustus tollase kultuuri-ministriga, et eks too Cartland ole jah pisut labane ega paku teab mis kirjanduslikku taset. Ja siis need inimesed küsivad, miks ei kõnelda muusikaveergudel mõnest indi- ja punkhittidest *smooth jazz* kavereid tegevast salongibändist. Mis on vähemalt sama banaalne kui Cartland.

- Teater toob lavale radikaalse ja avangardse tüki. Esietenduse peol mängitakse aga tantsuks vene ja eesti estradihitte, Vennaskonda ja Dingot. Keegi ei kuule sind, kui katsud sel peol Conrad Schnitzlerist juttu teha, ja kui keeldud tantsule tulemast, võetakse seda kui tähenärijalikku peenutsemist.

- Või näiteks Andres Maimik. Kõik, kes on tema esseeid, filmi- ja teatriarvustusi lugenud, teavad, et tegemist on erudeeritud ja endale lähedasematele kunstivormidele kõrgeid nõudmisi esitava inimesega. Aga muusikakriitika saatesse "Muusikanõukogu" võttis ta kaasa 2 Quick Starti "Neiu mustas kleidis". Sellise muigega, nagu see lugu ütleks muusika kohta kõik ära ja pala kaheldamatu toimivus tõestaks muusikakriitika mõttetust. Kui ma kutsuks Andrest enda poole "Politseiakadeemia" maratoni vaatama, ma arvan, et see ettepanek ei ajaks teda isegi naerma.

- Eks maitsemajakas popmuusikapress tegeleb halva maitse kiitmise-ga ka ise. Muusikaajakirjades laialt levinud "*guilty pleasure*"-kontseptsioon ei ole muud kui võimalus näidata kriitiku-karikatuurist avaramat pilku ja julgust nautida ka totaalset jama.

Nii lähebki inimene Apollosse, võtab ühte kätte viimase Houellebecqi, teise kätte "Eesti 90ndate" kolmik-CD ja selles pole midagi imelikku. Ega mind selline asjade seis ei häirigi, aastate jooksul ära harjunud, aga aeg-ajalt küsimus "miks see nii on?" mu ette kerkib. Kas see on lihtsalt seaduse "muusika on kõige demokraatlikum kunstivorm" üks ilminguid?

KAKS DŽÄSSIUUDIST: Sel nädalal ilmus USAs maailmas kõrgelt hinnatud oudi-mängija **Dhafer Youssefi** album "Birds Requiem", millel teeb kaasa ka Eesti pianist **Kristjan Randalu**. Randalu mängib Tuneesia päritolu Youssefi ansamblis juba aastast 2011 ja on esinenud selle grupiga mitmel suurel festivalil. Göteborgis ja Istanbulis salvestatud albumil kõlab Youssefi kirjutatud

muusika, mida on osalt arranžeerinud ka Kristjan Randalu. Ansambli põhikoosseisu kuuluvad bassist **Phil Donkin** ja trummar **Chander Sardjoe** ning heliplaadi sissemängimisel osalesid ka trompetist **Nils-Petter Molvaer** ja kitarrist **Eivind Aarset** Norrast.

Džässisõpradele toimub suurem pidu 1. veebruaril NO99 teatris. Eesti Jazziliit tähistab seal piduliku gala-

kontserdiga kümnendat sünnipäeva ning lavale on palutud kaksteist kollektiivi: Tafenu-Aimla kvintett, Oleg Pissarenko Band, Kadri Voorand trio, Mustonen-Sooäär-Rommel-Ruben, Jaak Lutsoja kvintett, Peedu Kass Momentum, **Sofia Rubina - Villu Veski - Sander Mölder**, Hedvig Hansoni kvintett, **Taavi Kerikmäe**, Pae Kollektiiv, Joel Remmel Trio ja Weekend Guitar Trio.

Selle nädala Maalehes:

Kus sa elad, vaesuses laps?

» Statistika väidab, et 17% lapsi elab vaesuses, aga riik ei tea, kus need lapsed on.

LOE VEEL:

- » Vanamemm ei saa aegunud ID-kaardi tõttu pensioni kätte.
- » Kogu tõde maasuitsuliha keelamisest.

Sel nädalal
Maamajandus!

Maaleht
HEA EESTI LEHT

Lugude jutustaja Tarmo Paunu

“Jumal on naine”

Kuraator Maija Koskinen. Tallinna Kunstihoones
28. detsembrist 2013 kuni 2. veebruarini 2014.

Tarmo Paunu näitus “Jumal on naine” Tallinna Kunstihoones oli mulle aastavahetuse meeldiva-
maid üllatusi, ja tagasivaatavalt ka terve
möödunud aasta üks huvitavamaid väl-
japanekuid. Igal külastusel olen leidnud
midagi uut, mis tekitab ikka ja jälle hel-
ge tunde, resoneerudes minus kui vaata-
jas näitustel nii sageli ununema kippu-
va, naeratust esile kutsuva rõõmuga. Tore
on seegi, et tööd, mis on maalitud pärast
Helsingi Taidehallis toimunud suurt näi-
tust eelmise aasta maikuu, ei jää sugugi
alla varem tehtule. Mis näitab kunstniku
vaibumatut energiapotentsiaali ja teos-
tuslikku jõudu.

Sissejuurdunud harjumusest mõtlen:
kuhu võiks paigutada selle keskikka jõud-
va soome kunstniku nüüdiskunsti laiemal
skaalal? On ilmne, et naabrite ekspres-
sionismikogemus on rikkam ja järjepide-
vam kui meil, ja et ekspressionistide jõu-
lise väljenduslikkuse alla kuulub vaielda-
matult ka Paunu looming. Tema näiliselt

MÖTLEB SÜMBOLITES: Tarmo Paunu “Dodo viimane muna”, 2012.

lihtsakoeliste piltide naivismiga seotus on
keerulisem teema. Tõsi ta on, et sarnaselt
naivistidega on Paunugi omas võtmes in-
terpreteerinud vanade meistrite (näiteks
Gauguini, Leonardo da Vinci, Manet) üld-
tuntud töid ja et tema maalidel leidub hul-
ganisti naivismile osutavaid muidki ele-
mente. Ent veidigi süvenedes selgub, et
naivistliku stiiliga on just nagu kunst-
niku näiliselt lobeda verbaalsusegagi: ta
ütleb sama palju, nagu ta ütle mata jätab.

Ühele noorema põlve eesti kunstnikule –
reeglina teooriateadlikule ja sõnaosavale –
ei tunduks veenvana Paunu iseenesest-
mõistetavalt ühes intervjuus sedastatu, et
ta võiks kõik, mis osutab naivismile, oma
töödest kõrvaldada, kuid ei taha... sest tal-
le lihtsalt meeldib see. Ja miks ka mitte,
sest sisuliselt sama ütleb Paunu ka oma
ekspressionistliku maalimislaadi kohta:
põhjus, miks ta nõnda maalib, seisnevat
lihtsalt tõsiasjas, et just ekspressionistlik

maalilaad laseb ta töodel toimida ning an-
nab vabaduse väljendada kõige adekvaat-
semalt seda, mida ta tahab.

Termin, millega kunstnik meelsasti
oma töid tähistab ja mis on küll üks veidi
segane mõiste, on “transsümbolism”. Ta üt-
leb end mõtlevat sümbolites; kujundid tu-
levat kusagilt teadvuse tagamaadelt, kan-
dudes siis endasse kätkevad energiaga vaa-
tajateni. Teadmata küll suurt midagi Pau-
nu kujundisüsteemist (ja kas niisugune
tal üldse olemas on) ega ka nendest hoo-
vustest, mis seda esile toovad, tuleb siis-
ki tunnistada, et omal moel see *transsüm-
bolism* toimib: Paunu maalide vaatajad ko-
gevad vahetut ning jõulist maailma, milles
jutustakse erinevaid lugusid. Lugusid, mis
on väga vanad ning Euroopa kultuuriruu-
mis sajandeid laialt tuntud, lugusid ammu
loodud kuulsatest piltidest, lugusid Paunu
enda kaasaegsetest, aga ennekõike inime-
sest, kes on võib-olla iseendaga aeg-ajalt
kimbatuses ega tea täpselt, mida peale ha-
kata. Seda kõike teeb Paunu mänguliselt,
tahtmata vaatajat viia mingisse väljapääs-
matusse olukorda või ahastusse. Meie ees
rullub lahti otsekui karneval, kus kõik on
pööratud pea peale, aga just sellise lähene-
misega oma töödele ulatab kunstnik vaata-
jale isemoodi abikäe, et teda kuhugi pare-
muse poole lükata. Omamoodi teraapia ja
väike maailmaparandamine, mis ka Soome
lahe lõunakaldal väga ära kuluks.

Teet Veispak

Sel pühapäeval, 26. jaanuaril kell 14.00 toi-
mub Tallinna Kunstihoones tasuta üritus
nimega “Pimekohting kunstiga”, mille viib
ellu kunstnik Tarmo Paunu.

25. jaanuari laupäevalehes LP

MARKO REIKOP:

Ma ei taha kikivarvul läbi elu hauani hiilida

HELLE „NEIU EVA” TARMET:

Erootikat tuleb rohkem hinnata

TAAVI HINRIKUS:

Talendid ei pea mingil juhul koju tulema

Ian Rankini

„Must märkmik” ilmub juba sel laupäeval!
LP ostjale hind vaid 5,99 €

Evita
T. Rice / A. L. Webber / muusikal

LISAETENDUSED 30. JA 31. MAIL!
NOKIA KONTSERDIMAJAS

NIMIOSAS
EVELIN VÕIGEMAST
KALLE SEPP, VAIKO EPLIK, AIVAR TOMMINGAS jt

Hooaja peasponsor:
kinema AMSERV Tartu SOLARIS emt VANEMUINE

Leili ajava arhitektuuriga **saun**

Karin Paulus pesi uuenduskuuri läbi teinud Raua saunas vana aasta viimasel päeval möödaniku maha.

Hilissügisel taas täies mahus tööle hakanud Tallinna Raua (Nõukogude ajal Gogoli) tänava saun nägi viimastel aastatel välja kui üks paras urgas, millele kahtlased putkad olid nagu satikad selga roninud ning kus kodutud kord aastast puhtaks pesti. Kuribusega vaatasin lapsepõlvpaiga *Untergang*'i, meenutades aegu, kui kivist pinki pidi kuuma veega ikka üle uhtuma, ning seda, kui tore oli tunnisauna vannis mulistada ja pärast hügieeni kaalutlustel ajalehtedega kaetud lamamistoolil Baikalit rüübata.

Arhitektide **Siiri Vallneri** ja **Indrek Peili** abiga on saun taastunud moodsa ja meeldivana, kohana, mis on kiiresti muutunud linna kõige popimaks kümbelusaigaks. Priima on siin kogu keskkond, alates mõnusest ja istumisalusest läbimõeldud ühtsest kujundusest hinna (5 eurot), leili, vihapopurii ning kohviku Fe menüüni välja (oh, milline mereannisupp ning saikased!).

TRADITSIOONILISELT ON SIINSETE mõnude keskmeks erandlikult sügava ülemise astmega lava ja elektrikerisega leiliruumid. Veekeskuste masti suurt külmaveebasseini küll pole, ent seda asendab ka väetimatele liikujatele sobilik võimalus pä-

rast suurt kuumust enesele toobrist jääküla vett pähe tõmmata.

Üksmeelselt pestakse üksteisel selga, ei häbeneta rinda üle öla visata ja kuumas ruumis baretiga ringi tatsata, ning tundub, et paljast kehast tingituna on ka omavaheline vestlus oluliselt avameelsem. Kui naistes saunas kogunevad rohkem eakamad prouad, kel sooja vett pole ehk kodus aastakümneid olnudki ning kes on harjunud oma keha saunas kosutama, siis meeste saun on ka nooremate isendite päralt. Spetsialistid teevad õlleleili, soliidselt korvmööbliga sisustatud riietusruumi esises puhkenurgas võetakse napsigi. Hüva leili!

ÜKS UUENDUS ON meestele ja naistele ühiseks kasutamiseks tehtud ringikujuline mosaiikse kattega aurusaun. Erinevalt naturalismi ehk siis alastiolekut loomulikumaks pidavatest sakslastest hoitakse käterätti siin enesel reeglina ümber, aga ei pahandata, kui mõni oma mõtetes olev mammi või lõbus noorsand paljast pinda rohkem näitab.

Nii väljast kui seest on sauna turgutatud väga põnevalt. Kunagist punasest tellistest madalat paviljoni (kavandatud 1967. aastal) me enam ei näe. Teise maailmasõja eelsete esinduslike kortermajade vahel bravuurika balalaikahelina mõjunud ehitis varjas täielikult ära varasema kihistuse

Raua tänava saun

- 1937 Saun saab ehitusloa ja Herman Bergi projekti järgi valmib tänase sauna keskosa. Saunas olid pesuruumid ette nähtud koguni kahel korrusel. Teise korruse kompleks juurde kuulus lisaks tavapärasele leilisaunale ka rooma saun ja massaažiruum. Projekt nägi ette ka ühe tunnisauna ja eraldi vanniruumi.
- 1954 Sauna tagumisele küljele tehakse madal laiendus kütteseadmetele.
- 1967 Kommunaalprojektis kavandatakse tänava äärde laia karniisiga punasest tellisest juurdeehitis ning saun ise läheb kapitaalremonti. Nõukogude perioodil oli Gogoli saun Tallinna kõige suurem saun, kohti oli seal umbes 250 ja töötajaid ligi 50.
- 2013 Tallinna linna eestvõttel saun renoveeritakse, aluseks võetakse Siiri Vallneri ja Indrek Peili ideed. Uuenduskuuri läbivad kõik ruumid, maja saab ka ilusama fassaadi. Teisel korrusel avatakse sel aastal ilmselt noortekeskus.

ehk siis tänavaga risti kulgeva, 1937. aastal **Herman Bergi** (kavandanud näiteks ka Viira kooli) projekteeritud *art déco* vaimus saunahoone. Olnud siiski interpreteeritakse ning nüüd on kompleksil punase tellise asemel õhuline tumedast klinkertellisest fassaad, mida ehib mullidega sinine tulikiri "Saun". Vallner on tellist varemgi õnnestunult kasutanud, tehes Pärnu kesklinna koolide võimla sakmelise kuue ning timmides astmelise Tartu Tervishoiukõrgkooliga Nõukogude ajast pärinevat ansamblit. Kahtlemata võib seda väga pühendunud arhitekti pidada eesti arhitektuurimaastiku üheks võimekamaks loojaks.

Sauna ees ning taga on ehitisega harmoneeruvad pingid ja tänuväärselt ka jalgrattahoidjad. Suured

Emajõe Suvetenter
www.suvelenter.ee
ESTILEB:

**Kaunimate Aastate Vennaskonna
naistepäeva- ja kevadkontsert**

KAUNIMAD
Kuuekümnendad
SU ELUS

08.03 - 04.05 üle Eesti

SOODUSHINNAD JAANUARIL LÕPUN!

PILETID PILETILEVIST JA PILETIMAAILMAST

TEISPOOLSUS
PRODUKTSENTIDELT

MINA, FRANKENSTEIN

200 AASTAT HILJEM. TA ON IKKA VEEL ELUS.

24. JAANUARIST

ACME FILM

FOTOD VALLO KRUUSER

KUTSE LEILILE: Tarekese asemel näeb kesklinna sobituvat, täiesti adekvaatse moodsa arhitektuuriga sauna, kus on läbi mõeldud iga detail. Üldsauna seina ehivad Kuno Veeberi lopsakad suplejad (suurel fotol).

klaasuksed avanevad automaatselt ja külaline jõuab klaasist laega valgeks võõbatud vestibüüli, kus Nõukogude pärand delikaatselt tagaplaanil plingib.

“Enne projekteerima hakkamist me tegelikult ei teadnudki, et sauna põhiosa on ehitatud juba 1930. aastate lõpus, sest tänavavaates on alati domineerinud see 1960ndate stiilis paviljon,” selgitab Siiri Vallner. “Väga põnev oli kohapeal ja arhiivis avastada, kuidas seda maja järkjärgult on suuremaks ehitatud. Kahjuks mingeid detaile esimesest kujundusest alles ei olnud, sauna on vahepeal mitu korda täielikult renoveeritud. Uues kujunduses otsustasime need erinevad ajajärgud esile tõsta. Nii sai üldsaunade osa selline kergelt art-déco’lik ja tänaväärse mahu puhul püüdsime hoida kergemat paviljoni joont, justkui meie lapsepõlvest, koos neonreklaami ja muu juurdekuuluvaga.”

VESTIBÜÜLIS PALJASTU-
VAD robustsed tellispostid ning -seinad; riietusruumides meenu-tatakse olnud punaste telliskivi meenutavate seinaplaatide, arm-salt vanamoodsate plekk-kausside ning be-toonpinkidega. Viimased tulid tegelikult Kivimäe saunast, sest Raua omad läksid ehitajal millegipärast tööde käigus katki. Uue materjalina

on ruumidesse sisse toodud rahuliku tagasihoidliku viimistlusega puitu – seinte alaosa katab püstlaudis ning puidust on ka uued pingid. Koloriidis domineerib väljapeetult tumehall, millele sekundeerib punane, valge ning pesuruumide elektriroheline. Valgustid on modernismi klassika kohaselt kas lihtsalt kerad või kausjad. Hea leiuna ehivad pesuruumi **Kuno Veeberi** prantsuse art déco sugemetega, lopsakaid daame kujutava maali “Suplejad” (1926) suurendused.

“Projekteerimise ja ehitamise-ga oli siin muidugi ülikiire, aga meil on hästi hea meel, et näiteks need glasuurplaatide peal Veeberi reprod ikkagi ära tehti ja õnneks tuli ilusti välja ka klinkerkividest sõre sein

TÖSINE SAUNAHUNT:
Püsklient näitab stiili.

ümber tänaväärse mahu. See, mida ikkagi selle tänaväärse putkaga teha ja kuidas see kujundus esinduslikus Raua tänava kontekstis toimima panna, oli tegelikult omaette pähele,” avab arhitekt oma tegemisi.

Vallner rõhutab, et Peiliga nad mingit täiuslikult kontrollitud tulemust ei taotlenud, sest eelarve oli piiratud ja kohvik ning teised saunas tegutsevad rentnikud tulid nangun oma asjadega. Samuti leiab ta, et ega liiga põhjalikult disainitud lahendus sauna funktsiooniga ilmselt sobiks.

VEIDI TEISES VÖTMES ON kujundatud tunnisaunad, mille autor sisearhitekt **Tarmo Piirmets**. Et nendes käik on mõnevõrra kulukam, on ruumides ka enam uhkust. Iga tunnisaun on pisut omamoodi: valida saab elektrilise ja puudega köetava kerisega lahenduse vahel, üürida saab ka sauna, millel on oma basse-in. Samuti on tehtud kõik, et oleks odus pere või sõpradega lõõgastuda.

Kui mõelda nii ruumitüpoloogiatega kui ka kehapraktikate peale, siis on saun kui kuuma ahjuga higistamise paik vahest ainus koht, mis on meile väga pikalt olemuslik olnud. Majad meie ümber on küll vormiliselt muutunud, ent saunast otsitakse ikka eelkõige tervist, meeleparandust, seltsielu ja iseendaga silmitsiolekut. Milleks meile India ja Lilleoru, kui meil on saun ja mets, kus olemist tundma õppida?

PÄIKES POOLE

Laupäeval, 25. jaanuaril 2014 kell 15
Estonia kontserdisaalis
EESTI KOORIÜHINGU AASTAPREEMIA

Kammerkoor Collegium Musicale
Kammernaaskoor Sireen
Saaremaa Meeskoor SÜM
Segakoor Noorus
Tartu Noortekoor
Vanalinna Muusikamaja Mudilaskoor
Big Band Tartu

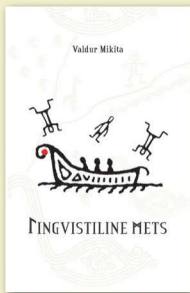
Kontserti juhib Pirjo Püvi
Kunstiline juht Raul Talmar
Lavastaja Tanel Jonas

Piletid 7/5 eurot Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades

Eesti Kooriging
kooriging.ee

KULTUURIMINISTERIUM
EESTI KULTUURKAPITAL
Tallinn
Haridus- ja Teadusministeerium

Meie igapäevast mitmiktaju anna meile tänapäev

Valdur Mikita "Lingvistiline mets"

Grenader, 2013. 237 lk.

Võib julgelt väita, et läinud aasta kõige tähtsama raamatu kirjutas semiootikust bioloog või bioloogist semiootik Valdur Mikita. Mõne aja pärast sõandan vist juba öelda, et "Lingvistiline mets" on ka selle kümnendi olulisim teos. Ja nõnda edasi. Lühidalt kokku võttes – Mikita metsikut mõtlemist ei saa peaaegu ühegi teise raamatuga võrrelda, sest juba tema mõtlemise enda kirjeldamine on raske ülesanne.

Muide, autori enda arvates võtab tabamatutele nähtustele füüsilise kuju andmine neilt õige võlu ära ning õiged süनेsteedid ei taha oma maailmataju üldse sõnade abil selgitada. Sellegipoolest on Mikita lingvistilised püüdlused siiski väga ilusad. Nimelt on ta eriskummalisel moel saanud hakkama millegagi, mis siiani ilmvõimatuna tundus, seletades semiootika olemust nii, et ka lihtnimene sellest aru saab. Kuidas valada taju ja tunne materiaalsesse vormi?

"Lingvistilisel metsal" on keeruline ideestik ja struktuur, ent see on justkui teoreetiline taust paljudele hiljuti avaldatud eestikeelsetele autobiograafiliste sugemetega teostele. Viivi Luige "Seitsmes rahukevad" ilmus küll juba aastakümneid tagasi, kuid seal kirjeldatud maastikud ja metsad ning eelkõige autori eriline viis neid tajuda on nagu Mikita süनेsteesia eelkäija. Uuemas ajal mitmiktaju süveneb – Lauri Somme-ri kohamälu ilmneb nii tema proosas kui luules ega vaja pikemat selgitust, rääkimata Kristiina Ehini "Paleontoloogi päevaraamatust", kus saab süनेsteesiat juba käega katsuda. Näib, et isegi kui tegemist ei ole ainult looduskirjeldustega, on lapsepõlv ja sellest kirjutamine igati mitmiktajuline kogemus.

Ent Valdur Mikita toob süनेsteesia taas olevikku. Tema järgi on meie igapäevane tegelikkus üks suur "mitmiktajula", ehkki me ei kipu seda eriti märkama. Kui hetk või mulje algosakesteks lahti harutada, võib tähelepanelik vaatleja-kogea märgata midagi sellist, mis viib meid enestest märksa kaugemale. Kuid oma hingemetsa ära eksimist ei tasu karta, eriti kui see rännak suunab inimese tema ürgolemuse juurde tagasi.

Julgen arvata, et "Lingvistiline mets" ei kirjuta lahti ainult eestlase metsistunud si- seilma, nagu Mikita ise väidab, vaid teeb üldistusi nii märksa väiksemal, üldinimlikul kui ka suuremal ehk ühiskondlikul tasandil. Mikromaaailmas üritab Mikita inimese eel- kõige iseendaga ära lepitada, süनेsteesia kaudu kadunud tükid uuesti ühendada; mak- roväli aga liidab inimkonna taas loodusega.

Ning nagu Valdur Mikita ise märgib: "Hea raamat on nagu lõpmatusse avanev kuur, mille tagasein on ära kukkunud. Seal ilma seinteta ruumis meeldiks mulle vaikides seista ja kuulata, kuidas rooste närib jalgratta lenkstangi. Hea raamat võiks olla selli- ne, mis esmalt rikub lugeja ning seejärel lunastab" (lk 7).

Hanna Linda Korp

Loe ka kaanelugu lk 29.

nädala raamat

RAAMATUSÄUTSUD

Palderjanipanda

"Soovin sulle edu". Koostanud Rain Siemer. Ajakirjade Kirjastus, 2013. 136 lk.

Kõige rohkem meeldivad mulle sellised aforismikogud, kus leidub ka koostaja enda mõtteateri. Selles raamatus oli neid palju. Targaks sain.

#hirmud #usk #motivatsioon
#sütelkõndimine #leiaseeendastüles
#PeepVain #RainSiemer

"Minu reispäevik". Petrone Print, 2013. 80 lk.

Oih, neil läks vist midagi sassi. Raamat on täitsa tühi. Piimakiri vist. Aga muidu Petrone Prindi seni originaalseim teos. Soovitan kõigile.

#2deep4u #kodulugemine
#autobiograafia

Virgo Mihkelsoo, Ljudmilla Mihkelsoo
"Isetervendaja käsiraamat"

RemedyWay, 2013. 391 lk.

"Kolm meest paadis" jutustaja leiab pä- rast arstileksikoni lugemist, et on tõbine. Minagi olen Mihkelsoode teose sirvimise järel siruli maas.

#JeromeKJerome #düsakterioos
#mulonstress #päikesepõimik

Mats Traat "Ugandi igatsus"

Ilmamaa, 2013. 72 lk.

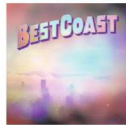
Kui Mats Traat midagi aval- dab, siis tasub seda tõsiselt võtta. Mitte lihtsalt sellepärast, et tegemist on elava klas- sikuga (seda on ta ju muidugi ka!), vaid sel- lepärast, et enamasti on tema avaldatu hir- mus hea. Traadi kolmanda tartukeelse luule- raamatu kohta kehtib see täiel määral: raa- matust leiabki peaaegu ainult häid luuletusi, ei mingit veiderdamist, ei mingit ilutsemist.

Traat teab, millest ta kirjutab, ja valdab suu- repäraselt vormi. Murdekeelgi ei ole siin ta- kistus, vaid tugi, mis "Ugandi igatsuse" sü- nitanud maailmaga loomuldasa kokku kuu- lub. Kes tahab luuletuste sisu mõista, suudab ennast Traadi keelde sisse lugeda ka juhul, kui Tartu murre päris võõras on. Ja sisusse ta- sub süüvida, siin on palju olulist, mõtlemapa- nevat, igavikulistki. "Ugandi igatsus" on üht otsa pidi tänapäevane (näiteks selliste tegelas- te kaudu nagu euro tulekut ootavad ja viima- seid kroone kõrist alla ajavad topsisõbrad, kil- ler, anonüüm ja androgüün, ekspluataator, asotsiaal jne), kõigest ajalikust aga jääb ikka läbi kajama, et "kõneda sina mes tahat – jäm- me ots om Jumala peon".

"Ugandi igatsus" on kahtlemata mõõdu- nud aasta olulisemaid luuleraamatuid. Loe- tagu!

Indrek Koff

Best Coast

"Fade Away"
(Jewel City)

Paar lõbusat rannikupisarat.

California rannarokkarite järjekordne re- liis on täiesti mõnus rokenroll. 60ndate tük- rukutebändid, *surf rock*, 90ndate alternatiiv ning poppunk saavad kokku ja moodusta- vad seitsmeloolise EP (27 minutit pikk väl- jalase võiks tegelikult vabalt LP mõõdu väl- ja anda). Lood on nakkavad, kitarrid on pea- aegu käredate ja kaunikõlaline neiu lõõri- tab. Mis sa ikka veel elult tahad? Plaksutu- si? Ka need on olemas! "Fade Away" kõlab

Lee Bannon

"Alternate/Endings"
(Ninja Tune)

Lihtsad rütmid, seest õonestavad bassid.

Üllataval kombel leidub ka tantsumuusikas filosoofiline keha-vaimu probleem, mis kü- sib selle järele, kas see muusika peaks mõ- juma pigem kehale (panema tantsima) või vaimule (panema mõtlema). Ilmselt ei ole niisugusele küsimusele ühest vastust, mis- tõttu ongi huvitav vaadata, kuidas eri artis- tid end sellega seostavad. Näiteks Lee Ban- non paistab rõhuvat mõistusele, sest lisab eksperimentaalsust välisvestistega ning bassikäikudega Mars Volta bassistilt. Samas

nagu indimeestele vastuvõetav Paramore. Kuski altroki ja poppungi vahel Best Coast kõlgubki, mõjutajateks Blink-182, aga ilm- selt ka Superchunk ja varajane Weezer. Kui biit on *feel good*, siis duo lauljatar Bethany Cosentino vahib lüürikas sügavalt ene- se sisse. Ta nutab, on üksik ja kardab oma identiteeti. Kahju kohe! Lisaks esitab ta loo- nimeses paganama palju küsimusi. Õnneks täitsa halaks kätte ei lähe ning kui lähedski, siis sirgjooneline duurirokk tõmbaks kuu- laja igal juhul käima. Võib-olla ei teeks paha vaheldus nii sõnades kui muusikas, aga sa- mas pole hullu. Pinda ei käi. **7/10**

Siim Kera

on albumi parimad palad just "kehalised", sest juhmistavad oma kaasakiskuvalt lihtsa rütmi ja õonestava bassiga. Kuulake näiteks lugu "Cold/Melt", mille võlu seisneb met- ronoomse täpsusega raskelt kaela vajuvas bassivõnkes. Kahjuks ei ole aga kõik lood nii vaimustavad. "Prime/Descenti" kuulates te- kib soov, et rütm murraks välja oma ettea- matavast astumisest ja mürgeldaks terve loo vältel nagu *break*'ides. See ehk on aga lii- ga palju soovitud, sest siis saaksime midagi *free'n'bass*'i (*à la free jazz*) sarnast.

Kuigi album ei ole ühtlaselt hea (kahe- teistkümnest palast on kõigest neli suure- pärased), on Lee Bannon piisavalt huvitav, et tema tegemisi edasi jälgida. **6/10**

Ott Kagoovere

Rahustavat ja õdusat bassimassaaži

Rajaleidja

"II"
(Väli)

Joel Tammik

"Leiud kajast"
(Väli)

Muusika kõne- pruugis on sõ- nal "tapeet" hal-

vustav tähendus. Selle sõnaga märgitak- se peamiselt muusikat, mis võib kuskil taustal mängida, ega ta otseselt ei sega, aga kuulama ka ei kutsu. Halvemal juhul tähistatakse sõnaga "tapeet" muusikat, mis ei olegi mõeldud kuulamiseks – üks- nes kuskil eemal asuva ebamäärase pin- na katteks.

Minu meelest on muusikaline tapeet täpselt sama oluline nagu tapeet tapeet. Reeglina valib inimene kaunistavat ka- tet seintele ikka väga hoolikalt ja põhjali- kult. Sarnase põhjalikkusega tu- leb tuppa valida ka helidisain. See ei saa ju olla juhuslik ja talu- tav, vaid ainult selline, mis mee- lepärast idüllil loob.

Kui muusikat intensiiv- selt kuulata ei saa – kui on toas muid askeldamisi –, siis mär- kan, et kujundan olemist just muusikaga. Ja Joel Tammiku kaks uut plaati, üks siis nime Rajaleid- ja all, on suurepäraseid miljöoloojad. "II" *techno* rütmis ja voogudes, "Leiud kajast" aga *ambient*'sem elektroonika, põhinevad mõlemad *dub*'i pulseerivatel ja ruumitait- vatel bassipatjadel. Tammiku sumedad ja jämedad helid (parimale *dub-techno*'le omaselt hiilivad tema bassisaundid kus- kil selja taga ja masseerivad kukalt) sobi- vad mu tupp ja mu hinge. Niisamuti need kujumuutvad sopikesed, pildid, sa-

lakäigud ja labürindid, mida tema muu- sika vaimusilmas esile kutsub. Mitte mis- ki ei ründa, kõik on rahulik ja rahustav.

Suurepärasest kujunduselemendi omadustest rääkinuna tuleb rõhutada, et nii "II" kui "Leiud kajast" täidab pinevu- sega ka intensiivse kuulamise: kõrvakla- pid peas, silmad kinni.

Viimase aastaringi sees valminud *deep house*'i sammuga Rajaleidja mater- jal on staatilisem. Justkui selge sihiga pi- kad koridorid, milles uudistades on või- malik end erinevate helide külge haaki- da. Ei pea kartma, et pealmistes ja tagu- mistes kihistustes toimuv liiga kiiresti selgeks saab – alati mediteerivas olekus, olenemata sellest, et paiguti paistab luu- bi alt *acid*'ile lähedasem tige *funk*, paigu- ti jälle ladus amfiibsõit vee all ja džunglis, koos kogu floora ja faunaga. Linnukesed, majakad, mulinad, hüpnootilised pum- bad, rauakolina kaja, teate küll.

"Leiud kajast" – lood on valminud aas- tatel 2003–2004 (juba kümme aastat ta- gasi, näitab kõrgem matemaatika)

gasi, näitab kõrgem matemaatika) ja üle võõbatud kahe aasta eest – on liikuvam ja püsimatam muusika, olgugi et neist kahest see *ambient*-plaat. Mustrid moodustuvad, aga nad pole nii süm- meetrilised. Kõrgsageduse prõ- ginad ja elektrikrõpsud loovad aeg-ajalt iseseisvaid rütmikoos- lusi, võnked harmooniate järjes- tuses ja bassi ootamatum liikumine, kõik see teeb kokku pisut rahutuma pinnase...

...ja tegelikult ka sündmusrikkama ja huvitavama. Selles, et "Leiud kajast" mul- le põnevam tundub, ei näe ma siiski põh- just, miks valida Joel Tammiku plaatidest üks ja teist mitte. Üldine õhustik ja kõ- lade iseloom on sarnane ja muudab voo- lavaks nii ümbritsevat kui sisemist. "II"

8/10 ja "Leiud kajast" **9/10**

Siim Nestor

nädala album

JAANUS NOORMETS SOOVITAB

“Lumekuninganna ja igavene talv”

Reklaamikampaanias jõuliselt rääkivale lumetaadile ja veiderdavale põhjapödrale keskendunud “Lumekuninganna ja igavene talv” (*Frozen*, 2013) osutub hoopis klassikaliseks Disney printsessidega animamuusikaliks, kus eri tegelased puhkevad aeg-ajalt tundeliselt laulma – “Kaunitari ja koletise” ja “Lõvikuninga” vaimus.

Muusikapõlguritel ei maksa end hirmutada lasta, sest laulude ümber on punutud toredate tegelastega vahva lugu, mis peale pisipeaks hoogsuse ja suurepärase pil-dipoolega vaatamisrõõmu pakkuma ka kaasatiritud emmedele-issidele.

Äsja parima animafilmi Kuldgloobuse võitnud ning eellinas-tuste ja avanädalavahetuse meeletut vaatajamenu hinnates võib see

seikluslugu Eestis saada tõenäoliselt ka 2014. a vaadatuimaks linalooks. Kandideeri ta kahele Oscarile: parima filmilaulu kategoorias ning selge favoriidina parima animafilmi nimekirjas.

Multifilmi eel võib samal seansil näha ka teist Oscari-kandidaati: parima lühianimatsiooni kategoorias konkureerivat seitsmeminutist lugu “Get a Horse!”, mis leidlikult ühendab mustvalge retromultika modernse kolmemõõtmelise arvutianimatsiooniga. Ainuüksi see suuresti dialoogita lühianimatsioon on piletiraha väärt.

Tallinn – Artis, CC Plaza,
Solaris; Tartu – Cinamon,
Ekraan; Narva – Astri

FOTO DISNEY

MARIA ULFSAK-ŠERIPOVA SOOVITAB

“Mitte keegi peale sinu”

Homsest hakkab kinodes jooksuma noorte režissööride lühifilmide kassett.

Lühifilm on nõudlik žanr, sest nõuab ideaalis mõtte kontsentreerimist, head puanti ja soovitatavalt ka elegantset vormistust. Eestis on lühikas reeglina algajate režissööride proovitöö – kui selle enam-vähem tasemel tehtud saad, võid hakata täispikast unistama. Ilma seda n-ö tuleproovi läbimata tavaliselt pika filmi raha ei anta, ükskõik kui tugeva projektiga autor lauale ei lajata, ja kogunud lavastajad teevad käe sooja hoidmiseks lühikaid üliharva. Kuigi võiks.

“Mitte keegi peale sinu” annab ülevaate noore kino hetkeseisust ja teemadest, mis paistavad just nüüd ja praegu autoreil südamel olevat. Üldistades näivad kolm keskset valupunkti olevat üksildus, eestlaste-venelaste suhted ning põlvkondadevahelised vastuolud.

Siinkohal tooksin ruumipuuduse tõttu kuuest filmist esile kolm, mis esmasel tutvumisel rohkem silma jäid. **Janno Jürgensi** “Distsants” on tegelikult ju juba vanem film (valmis 2012) ja tänaseks oma

eduka festivaliringi lõpetanud ning Eestile hulganisti au ja kuulsust toonud. Mustvalge väljapeetud esteetikaga lugu räägib isa-poja pingelistest suhetest, leiab suuremas osas aset udusel merel ja on tehniliselt väga osavalt teostatud. Samuti ei saa mainimata jätta **Kaur Koka** lühimängufilmi “Olga”. Visuaalselt muljetavaldav film leiab aset lõppematus lumesajus, mida parklavalvur Olga sisüphoslikult ära puhastada püüab. Üksildane naine muudkui ootab oma tütart ja lükkab lund, kuni tema kannatus lõpuks katkeb.

Triin Ruumeti “Tupsu” tegevus toimub 1990ndate esimeses pooles, täpsemalt Estonia hukule järgnenud varahommikul, mil kaks mitte just kõige terasemat pätti peavad kuritööga ühele poole saama. Ruumeti kirklik armastus 90ndate vastu on muljetavaldav – kõik on viimse detailini paigas. Samas on ta ahvatlevast võimalusest asi totaalselt üle võlli keerata hoidunud ning lahendanud filmi maitseka ja ka sisukana.

Tallinn – Artis, Sõprus

CHIWETEL EJIOFOR
MICHAEL FASSBENDER
BENEDICT CUMBERBATCH
PAUL DANO
PAUL GIAMATTI

LUPITA NYONG'O
SARAH PAULSON
BRAD PITT
ALFRE WOODARD

7 KULDGLOOBUSE NOMINENT

PARIM FILM (DRAAMA)
PARIM LAVASTAJA STEVE MCQUEEN
PARIM STSENAARIUM JOHN RIDLEY
PARIM MEESPEASATÄITJA CHIWETEL EJIOFOR
PARIM MEESKORVALOSATÄITJA MICHAEL FASSBENDER
PARIM NAISSKORVALOSATÄITJA LUPITA NYONG'O
PARIM FILMIMUUSIKA HANS ZIMMER

STEVE MCQUEENI FILM
12 AASTAT ORJANA

SOLOMON NORTHUPI
ERAKORDNE TÕSILUGU

KINODES
24. JAANUARIST

SEL NÄDALAL EESTI KINODES

	Jaan Ruus Eesti Ekspress, Tallinn	Jaanus Noormets Kanal 2, Tallinn	Greta Varts Üliõpilane, Tallinn	Margit Adorf www.fagira.eu	James Berardinelli Reel Views Bridgewater
■ ■ ■ ■ ■ suurepärase soovitan					
■ ■ ■ ■ ■ kõlbab küll					
■ ■ ■ ■ ■ ajaraisk					
— — — — — pole näinud					
Gravitatsioon	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ 3,5
Nümfomaan 1	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— —	— — 3,3
12 aastat orjana	— —	— —	— —	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ 3,25
Kohutav ilu	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— — 3,0
Mandariinid	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— — 3,0
Kõnts	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— —	— — 2,7
Lumekuninganna ja ...	— —	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ 2,6
Näljamängud 2: Lahvatab	— —	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ 2,5
Jack Ryan: Variagent	— —	■ ■ ■ ■ ■	— —	— —	■ ■ ■ ■ ■ 2,5
Väikelinna detektiivid	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— —	■ ■ ■ ■ ■	— — 2,3
Aitab jutust	— —	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— —	■ ■ ■ ■ ■ 2,3
Walter Mitty salajane elu	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— —	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ 2,4
Bettie läheb ära	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	— —	— —	— — 2,0

Filmilevi nädalavahetuse tipp-7 (17.–19.1.2014)

Film	Vaatajaid	Vaatajaid kokku	Linastus-nädal
1. Lumekuninganna ja igavene talv (<i>Frozen</i>)	32 138	32 138	1
2. Jack Ryan: Variagent (<i>Jack Ryan: Shadow Recruit</i>)	4213	4213	1
3. Armastus suures linnas 3 (<i>Ljubov v bolšom gorode 3</i>)	2918	2918	1
4. Nümfomaan I osa (<i>Nymphomaniac I</i>)	1924	11 789	3
5. Walter Mitty salajane elu (<i>The Secret Life of Walter Mitty</i>)	1335	20 303	4
6. Aitab jutust (<i>Enough Said</i>)	1264	12 564	3
7. Vana vimm (<i>Grudge Match</i>)	938	5437	2

SOLARISES TOIMUB:

Pakkumised!

SOLARIS TALVEPÄEVAD

HINNAD ALL KUNI 80%!

Alates 23. jaanuarist parima filmi
Kuldgloobuse võitja
“12 aastat orjana”
SOLARIS KINO

20. veebruaril kell 19 **Eesti Vabariigi 96. aastapäeva**
galakontsert “Meie kodu - Eesti”
Nokia Kontserdimaja
Nokia Concert Hall

SOLARIS 2014 | Elu on ilus www.solaris.ee

Inbio OÜ on kiiresti arenev firma, mis varustab Eesti, Läti ja Leedu haiglate, ülikoolide ja tööstusettevõtete laboreid reagentide, tarvikute ja seadmetega. Esindame selliste tuntud kaubamärkide tooteid nagu Becton Dickinson Biosciences, Axygen, Sartorius jt. Eestis asuvad Inbio kontorid Tallinnas ja Tartus. Hooldus-teenust pakume ka Skandinaavias ja Inglismaal.

BD Biosciences

A Corning Brand

sartorius

www.bdbiosciences.com
www.axygen.com
www.sartorius.com

Seoses tegevuse laiendamisega kuulutame välja konkursi järgmise ametikoha täitmiseks:

müügi- ja tootejuht

SA MÜÜD JÄRGMISI TOOTEID:

- BD Biosciences kliinilise diagnostika reagentid ja teadustöös kasutatavad antikehad
- PCR- ja Elisa meetodil töötavad diagnostilised testid
- IVF tooted maailma juhtivatelt tootjatelt CryoBioSystem ja Corning
- haiglate kulutarvikud

SOBIV KANDIDAAT ON:

- meditsiini-, bioloogia-, geenitehnoloogia-, keemia- või võrreldava haridusega (võib olla III kursuse tudeng) või töökogemusega vastavas vallas, kasuks tuleb müügitöö kogemus vastavas vallas
- hea kontaktlooja ja -hoidja
- proaktiivne ja tulemusele orienteeritud
- võimeline oma aega ja tööd ise planeerima
- hea eesti ja inglise keele oskusega
- kehtiva B-kategooria juhiloaga

PAKUME:

- võimalust müüa väga häid tooteid
- võimalust areneda koos ettevõttega
- motiveerivat tasupaketti
- töökohta kas Tallinna või Tartu kontoris

Kandideerimiseks palume saata CV ja kaaskiri hiljemalt **10. veebruariks 2014** e-posti aadressile cv@inbio.ee. Lisainfo telefonil 620 4353 ja internetis www.inbio.ee.

If Kindlustuse Tallinna meeskond ootab endaga liituma uusi tipptegijaid. Otsime müügile pühendunud ja positiivse ellusuhtumisega

MÜÜGIJUHT

ÄRIKLIENDIHALDURIT

ÄRIKLIENDIKONSULTANTI

KLIENDIKONSULTANTI

Uuri lähemalt www.if.ee või kandideeri läbi *CV Online* tööportaali. Kandideerimise tähtaeg 30. jaanuar 2014.

Võta rahulikult, meie aitame Sind.

**Riigi
Infosüsteemi
Amet**

Riigi Infosüsteemi Amet (RIA)
pakub väljakutseterohtet ja olulist tööd

PEADIREKTORI ASETÄITJALE riigi infosüsteemi alal

- Soovid jätta endast jälje riigi IT-ajalukku?
- Soovid tugevdada ja juurutada riigi IKT-taristut (X-tee, eID, riigiportaal jt) Euroopas?
- Soovid teha olulist tööd ja panustada Eesti infoühiskonna 2020. aasta arengukava eesmärkide täitmisse?
- Soovid osaleda Euroopa Liidu IKT juhtimises Eesti eesistumise ajal 2018. aastal?

Kui eelnevad küsimused kõnetasid sind, pakume sulle riigi arengut, majanduse kasvu ja elanike heaolu toetava IKT-taristu arendamise ja toimimise tagamise väljakutset. Sinu eesmärk on tõsta Eesti konkurentsivõimet ja suurendada kodanike liikumisvabadust, mille eeldus on teenustetaristu piiriülene koostöö kogu Euroopas. Ühtse teenustetaristu loomine tuleb saavutada kokkulepete, koostöö ja koostöömelisuse tagamisega nii avaliku sektori sees kui ka avaliku ja erasektori vahel.

Uuri konkursi tingimuste kohta lähemalt:
www.ria.ee/toopakumised

Kandideerimise tähtaeg on **7. veebruar 2014**.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla missiooniks on Eesti elanikkonna ja tervishoiusüsteemi arstliku turvalisuse tagamine paljuprofililise akuutravi haiglana, õppe-, teadus- ja arendustöö eestvedamine meditsiinis ja tervishoius. Regionaalhaigla koostab järgmistest kliinikutest: anestezioloogia-, diagnostika-, kirurgia-, sisehaiguste, onkoloogia- ja hematoloogia-, psühhiaatria ning järelevakliinik. Meie korpused asuvad Mustamäel, Hiiumäel, Seewaldis, Pelgulinna ja Kosel. Regionaalhaiglas töötab üle 3600 töötaja.

Regionaalhaigla

Regionaalhaigla laotalitus otsib oma meeskonda LAOKAUPADE LOGISTIKAJUHTI

kelle peamiseks tööülesanneteks on Regionaalhaigla laokaupade logistika arendamine, lao töö planeerimine ja korraldamine, sh etteantud kaubanomenklatuuri baasil tarnijatelt laokaupade tellimise, vastuvõtmise, ladustamise ja haiglasisesse tarnimise korraldamine.

Nõudmised kandidaadile:

- logistika- alane haridus
- vähemalt 5-aastane töökogemus logistikuna
- kogemus ja kaasaegsed teadmised inimeste juhtimisest ja töö korraldamisest
- hea eesti keele oskus kõnes ja kirjas, inglise ja vene keele oskus vähemalt suhtlustasandil
- väga hea analüüsivõime ja iseseisev mõtlemine, proaktiivsus
- väga hea suhtlemisoskus, koostööle orienteeritus
- pingetaluvus
- heal tasemel arvuti kasutamise oskus

Kasuks tuleb:

- vähemalt kahe erineva laotarkvara igapäevatoos kasutamise kogemus
- töökogemus töötamisel suuremahuliste kaubanomenklatuuridega

Omalt poolt pakume:

- vastutusraskest ja eneseteostust pakkuvat tööd Eesti ühes tehnoloogilisemas haiglas
- võimalust osaleda uute organisatsioonisisestest logistikalahendustest väljatöötamisel ja juurutamisel
- toetavat ja arengutele orienteeritud meeskonda

Kandideerimiseks palun saada oma CV koos kaaskirja ja palgasooviga hiljemalt **06. veebruariks 2014** e-posti aadressile: kristel.lember@regionaalhaigla.ee. Lisainfo saab küsida: Sven Nirk, hanketeenistuse juhataja, sven.nirk@regionaalhaigla.ee

www.regionaalhaigla.ee

Alates 1997. aastast Eestis tegutsev Hilding Anders Baltic kuulub rahvusvahelisse kontserni Hilding Anders International AB, mis on Euroopa, Venemaa ja Aasia juhtiv madratsite tootja ning opereerib 27-s Euroopa ning 13-s Aasia riigis. Ettevõtte põhitegevuseks on madratsite ja madratsikatete tootmine. Kaasaegse tootmistehnika ja efektiivse inimressursi kasutusega on ettevõtte kiiresti arenenud, hetkel töötab seal ca 250 inimest. Ettevõtte aastakäive 2012. aastal oli 24 MEUR. Lisainfo www.sleepwellbed.com, www.hildinganders.com

Hilding Anders Balticu uut võtmeametikohta on oodatud täitma

Tarneahela planeerija-analüütik

Sinu töö sisuks on tarneahela protsesside analüüs ja arendamine, et tagada tehasele ühtlane töövoog ja toetada ettevõtte ärieesmärke. Sinu töö seisneb erinevate andemete analüüsimises, planeerimistäpsuse parandamises ning pikemaajaliste prognooside tegemises. Sa planeerid, optimeerid ja koordineerid logistilisi protsesse kogu tarneahela ulatuses, selleks teed Sa tihedat koostööd tootmise-, ostu-,

kliendihalduse- ning laotöötajatega. Vajadusel suhtled Sa grupisestest klientidega.

Ootame Sind kandideerima, kui Sul on kõrgharidus ja paariaastane tootmises töötamise kogemus. Kasuks tuleb tarneahela planeerimise kogemus. Sul on väga hea Exceli kasutamise oskus ja Sulle meeldib töötada numbritega ning teha erinevaid analüüse, prognoose. Protsesside kaardistamine ja arendamine on Sulle samuti meelt mööda. Vajalik on inglise keele oskus heal tasemel, vene keele oskus tuleb kasuks. Sa oled hea suhtleja, koostööle orienteeritud ning iseseisev.

See on Sinu võimalus kujundada oma karjääri hea mainega edukas kontsernis. Hilding Anders Balticus ootab Sind suurepärase võimaluse koordineerida ja arendada kogu tehase tarneahela protsessi. Sind ootab professionaalne ja sõbralik meeskond ning väga hea töökeskkond. Ettevõtte pakub head töötasu ja soodustusi.

Kandideerimine
www.fontes.ee/talendipank
Tähtaeg 30. jaanuar 2014

Lisateave telefonil 6277 077

Nooremkonsultant
Liisi Marks
Värbamisassistent
Elis Mäeots

AS Norma on juba alates 1891. aastast valmistanud keerulisi stantsitavaid tooteid, mille kvaliteet ja vastupidavus on rahuldanud kliente. Norma kaup on turvalisus ja usaldus. Ettevõtte seotus rahvusvahelise autotööstusega sai alguse 1973. aastal, mil alustati autode ohutusrühmade tootmisega. Norma peamine tegevusvaldkond on auto-ohutussüsteemide, sealhulgas auto-ohutusrühmade ja nende komponentide tootmine ja müük. Norma kuulub Autoliv kontserni. Autolivi peamiseks tegevusalaks on autoohutussüsteemide, sealhulgas ohutusrühmade, õhkturvatpatjade, roolide ning turvaelektronika tootmine. Normas töötab kokku üle 700 inimese. Lisainfo: www.norma.ee ja www.autoliv.com

Norma tegusasse meeskonda on tööle oodatud

Personalijuht

Sa vastutad personalivaldkonna juhtimise ning arendamise eest tehases. Sa koostad osakonna eelarve, juhid ettevõtte värbamisprotsessi ja teed aktiivset koostööd teiste üksusejuhtidega. Sa tegeled töötajate sisseelamisprogrammiga, planeerid koolitusvajaduse, juhid töötajate arendamist ja osaled Autolivi erinevates projektides. Sa suhtled ametiühingu, kutseorganisatsioonide, Töötukassa ning teiste institutsioonidega. Sa esitad kontserni HR-osakonnale kokkulepitud aruandluse ning teed koostööd oma kolleegi-

dega emaettevõttest. Sa kuulud Norma juhtkonda ja oled tippjuhile strateegiliseks partneriks. Sinu meeskonnas töötab neli inimest.

Oled sobiv kandidaat, kui Sul on kõrgharidus, vähemalt viieaastane töökogemus personalivaldkonnast ning soovitatavalt juhtimiskogemus. Eeliseks on töökogemus rahvusvahelisest ettevõttest ja tootmisest. Oma töös vajad Sa väga head eesti keele oskust, inglise keele suulist ja kirjalikku oskust ning vene keele oskust suhtlustasandil. Sa oled vilunud arvutikasutaja.

Norma ootab oma meeskonda kompetentset ja tegusat personalijuhti, kellel on head teadmised ja kaasaegsed vaated valdkonnale ning suurepärase koostööoskus. Ootame, et Sa oled tulemustele orienteeritud, hea analüüsi- oskusega, osav suhtleja ja läbirääkija ning optimistliku hoiakuga inimene.

Sulle pakutakse huvitavat ja mitmekesist tööd pika ajalooga edukas rahvusvahelises ettevõttes, võimalust end proovile panna ja õnnestuda.

Kandideerimine:
www.fontes.ee/talendipank
Tähtaeg: 31. jaanuar 2014

Lisateave telefonil 6277 077

Juhtivkonsultant
Tiiu Allikvee
Spetsialist
Kristina Udras

We are looking for:

BUSINESS DEVELOPMENT MANAGER

Main duties and responsibilities:

- Serve as a liaison between internal business units and IT development team
- Support different business units in refining business ideas:
 - o Help to validate business case behind development request
 - o Help to analyze possible solutions and their impact
 - o Help to complete internal development documentation
- Represent business unit in development process and support timely delivery of requested IT solution
- Support and improve internal development process

Requirements and skills:

- At least 3 years of experience as IT Project Manager, Business Analyst or similar position
- Higher education in IT or economy or similar area
- Excellent presentation and written communication skills
- Excellent written and spoken English (and to use it as the daily working language)
- Comfortable with common office programs. Experience with Focus (reporting tool) and Jira (collaboration and task management tool)
- Efficient time management
- A background in implementing new technological solutions is an advantage

Personal qualities:

- Team player with open and positive attitude
- Has plenty of initiative and creative thinking
- Able to multi-task without losing the focus
- Keeps in touch with business and technology trends

We offer:

- Stable work in successful international company
- Self-development and career opportunities
- In-house benefits package
- Challenging and dynamic job nature

If you would like to apply please send your CV and motivational letter to the email address hele.magi@tallink.ee by February 3rd, 2014.

SINU TULEVIKU LOOMISE AEG

Manpoweri kliendiks on **Humana Sorteerimiskeskus OÜ**, kes tegeleb kasutatud riiete, jalatsite ja pisiesemete impordi, sorteerimise, ekspordi ja jaemüügiga. Kasumi arvelt rahastatakse erinevaid kohalikke ja ülemaailmseid heategevusprojekte. Eestis on 100 töötajaga sorteerimiskeskus ja 21 kauplust.

Tööd saab:

Sorteerimise juht

kelle ülesandeks on igapäevase sorteerimisprotsessi planeerimine ja koordineerimine sorteerimiskeskuses; toodangu kvaliteedinõuetele vastavuse tagamine ning tööprotsesside efektiivne korraldamine, sh tööjõu ja töövahendite planeerimine; meeskonna juhtimine ja arendamine; sorteerimiskeskuse eelarve koostamisel osalemine, selle täitmise jälgimine ning aruandlus.

Kandideeri, kui Sul on huvi ja tahtmine töötada taaskasutatud riietega; tunned hästi moodi ja materjale ning omad eelnevat töökogemust rõiva- või tekstiilitööstuses; oled edukalt juhitud suurt meeskonda ning tead, et eeskuju ja isiksusega inspireerid oma alluvaid; suudad hallata korraga mitmeid protsesse, oled orienteeritud tulemustele ning oskad märgata kohti, kuhu tähelepanu suunata; omad väga head pingetaluvust ning kiiret otsustusvõimet muutunud olukorras; tunned end mugavalt ka arvutiga töötades ning suhtled eesti, vene ja inglise keeles.

Pakume Sulle vastutusrikast tööd rahvusvahelises heategevusorganisatsioonis ning võimalust pingutada koos meiega parema homse nimel!

Töökoht asub Jälgimäe tee 13, Tänavassilma tehnopark, Saku vald (transport Tallinnast on korraldatud).

Tööaeg: E - N 08:00 - 16:45, R 08:00 - 15:30

Kui tunned, et just see töö võiks olla Sinu väljakutse, siis saada CV ja motivatsioonikiri läbi tööotsinguportaali või e-maili aadressile kandideeri@manpower.ee hiljemalt **31.01.2014**.

Manpower on üks tunnustatumaid personaliettevõtteid, meie kaudu leiab endale töö igal aastal üle 3 miljoni inimese maailmas. Omame üle 60 aasta rahvusvahelist kogemust töötajate värbamise ja renditeenuste alal ning oleme Eestis alates 2004. aastast aidanud rohkem kui 1500 inimesel leida nende elu- ja tööstiiliga sobiva ametikoha. Sa alles sisened tööturule, otsid uusi väljakutseid või planeerid karjäärimuutust - meie Manpoweris oskame Sind aidata. Unistuste töö leidmine on SINU võimuses. www.manpower.ee

Ensto on rahvusvaheline tööstuskontsern, mis projekteerib, toodab ja turustab elektritarvikuid aastast 1958.

Eestis tegeleb Ensto metalltoodete tootmise, plastmassi survevalu ning elektritarvikute koostamise ja müügiga. Eestis asuvad Ensto tehased Keilas ja Tallinnas, kus töötab kokku üle 400 inimese.

www.ensto.ee

Saves Your Energy

Otsime oma meeskonda Tallinnas aktiivset

kvaliteediinseneri

Kelle peamiseks tööülesanneteks on komponentide ja toodete nõuetele vastavuse kontrollimine, dokumentatsiooni täitmine ja ohje ning reklamatsioonide käsitlemine. Töötajate kvaliteedialane nõustamine ja koolitamine ning parendusprojektides osalemine.

Kandideerimise eeldused on:

- tehniline kõrgharidus;
- kvaliteediinseneri töökogemus;
- mõõtevahendite tundmine, kasutamisoskus ja kogemus;
- heal tasemel eesti ja inglise keele oskus kõnes ja kirjas;
- heal tasemel arvuti kasutamise oskus (MS Office, eriti Excel!);
- analüüsivõime, täpsus ja probleemilahendamisoskus;
- kaasaegsete kvaliteeditehnikate tundmine (Six Sigma, SPC jne.);
- pingetaluvus ja hea suhtlemisoskus.

Kasuks tuleb:

- juhilubade olemasolu;
- soome keele oskus;
- vene keele oskus.

Tööle asumise aeg: märts 2014

Pakume huvitavat tööd rahvusvahelise kontserni Tallinnas asuvas üksuses, tööalaseid koolitusi, sõbralikke töökaaslasi, kaasaegseid töötingimusi, soodustingimustel sportimisvõimalust, oskustele ja tööle vastavat töötasu ning vastavalt Enstos töötatud ajale ka lisapuhkust talvel.

Kandideerimiseks palume saata oma CV koos töötasu sooviga kuni 2.veebruari aadressil Paldiski mnt 35/4A, 76606 Keila või e-postiga: eve-mai.lindau@ensto.com.

Sobilike kandidaatidega võetakse ühendust hiljemalt 7.vebruaril. Äraütlemaid vastuseid konkursi esimeses etapis ei saadeta.

2014 KEVADEL UKSED AVAV VIIMSI MEELELAHUTUSKESKUS, Kuhu kuuluvad inglise pub Black Rose, Viimsi kino ja konverentsikeskus, otsib oma meeskonda võimekat ja hoolivat

PEAKOKKA

Meie peamine ja ainus tegevus on pakkuda oma külastajatele vingeimat toiduelamust Eestis. Me avame oma ukse selleks, et kõik, mis on nauditav, oleks seda maksimaalselt.

Oma kohusetundlikule, kaasamõtlevale ja muljetavaldava kogemusega peakokale pakume võimalust valitseda kogu kompleksi maitseelamuste üle; lisaks muidugi ka ohtralt väljakutseid ning võimalust töötada Eesti ühes stiilseimas ja professionaalseimas meelelahutusmeeskonnas.

Kandideerimine kestab kuni 6. veebruarini 2014.
Palun saada oma tutvustus ja kogemuste kokkuvõte aadressile sirli@spatallinn.ee

kliimaseade

OÜ Kliimaseade pakub tööd:

MÜÜGIINSENERILE

- ✳ **Tööülesanded:** kütte-, kliima- ja jahutusseadmete ning -süsteemide hinnapakkumiste vormistamine, suhtlemine klientidega, objektidel käimine.
- ✳ **Nõuded:** tehnilised teadmised, müügitöö kogemus, hinnapakkumiste koostamise ja eskiiside joonestamise oskus, väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus, kohusetundlikkus, eesti, vene ja inglise keele oskus, B-kategooria autojuhiluba.
- ✳ **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist ja tulemustest sõltuvat tasu, nüüdisaegseid töötingimusi, koolitust Rootsis.

KÜTTESÜSTEEMIDE PAIGALDAJALE

- ✳ **Tööülesanded:** maakütte- ja õhk-vesisoojuspumpade paigaldamine objektidel üle Eesti.
- ✳ **Nõuded:** varasem töökogemus, keevitusoskus, teadmised elektritöödest, B-kat. autojuhiluba, eesti ja vene keele valdamine suhtlustasandil, korrektsus ja kohusetundlikkus.
- ✳ **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist tasu, nüüdisaegseid töötingimusi.

ELEKTRIKULE-HOOLDUSTEHNİKULE

- ✳ **Tööülesanded:** jahutus-, kütte- ja ventilatsiooniseadmete hooldus- ja remonditööde teostamine.
- ✳ **Nõuded:** teadmised ja kogemused hooldustööde teostamisel, elektrialane haridus B1-pädevusklass, B-kat. autojuhiluba, eesti, vene ja inglise keele valdamine, korrektsus ja kohusetundlikkus.
- ✳ **Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist tasu, nüüdisaegseid töötingimusi.

CV palume saata aadressile carita@kliimaseade.ee

Lisainfo: carita@kliimaseade.ee

www.kliimaseade.ee

Viru vangla

Otsib oma meeskonda

SPORDITREENERIT

Kelle põhiülesandeks on treeningute korraldamine ja läbiviimine vanglateenistujatele ning kooliõpilastele mõeldud enesekaitsetreeningute koordineerimine

Omalt poolt pakume:

- Võimalust kujundada üle 400 vanglateenistuja treeningharjumusi, luua neile mitmekülgseid sportimisvõimalused kangitõstmisest suusatamiseni
- Võimalust pakkuda kümnetele Ida-Virumaa gümnaasiumiõpilastele põnevaid ja arendavaid enesekaitsetreeninguid kaasates võitluskunstide eksperte
- Huvitavat ja vastutusrikast tööd
- Arengu- ja koolitusvõimalusi
- Kaasaegset töökeskkonda
- Meeldivat ja sõbralikku kollektiivi
- Konkurentsivõimelist töötasu

Nõudmised kandidaadile:

- Kõrgharidus, soovitatavalt kehakultuuri valdkonnas
- Erinevate treeningute läbiviimise oskused ning kogemused
- Väga hea eestvedamise- ja kaasamisvõime
- Hea analüüsivõime ja oskus iseseisvalt eesmärgi püstitada
- Korrektsus ja professionaalne suhtumine töösse
- Väga hea suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus
- Eesti keele oskus kõrgtasemel

CV ja kandideerimisavaldus palume saata hiljemalt 10. veebruariks 2014 a. Viru Vangla aadressil Jõhvi, Ülesõidu 1, 41536 märgusõnaga „Sporditreener“ või e-posti aadressil tuuli.truupold@just.ee

Lisainfo telefonil 663 7813 (Tuuli Truupöld, Viru Vangla personali peaspetsialist)

Viru Vangla

Ülesõidu 1
41536 Jõhvi
IDA-VIRU MAAKOND
reg nr 70008144
tel +372 663 7900
faks +372 663 7803

e-post: viruv.info@just.ee
www.vangla.ee
a/a 10220027689012
viitenumber 1200077939

Novartis on pühendunud uuenduslikele tervishoiuteenuste lahendustele, mis arvestavad patsientide muutuvaid vajadusi ja vastavad ühiskonna ootustele. Organisatsiooni peakorter asub Šveitsis Baselis ja Novartis pakub mitmekesist tootevalikut järgnevates valdkondades: innovatiivsed ravimid, oftalmoloogilised tooted, vaktsiinid ja diagnostikumid, käsimüügi ja veterinaarravimid. Rohkem kui 140 riigis tegutsevad ettevõtted annavad tööd 131000 töötajale.

Seoses uute toodete turule tulekuga
ootame Novartis Eesti esinduse meeskonda kogemustega

TOOTEJUHTI

kelle eesmärgiks on toodete turundusstrateegiate väljatöötamine ja elluviimise tagamine. Sul on võimalik areneda ja panna end proovile väljakutseriikka töös, rakendada meeskonna-tööoskust ning aktiivset ja vastutustundlikku töösse suhtumist.

Oled sobiv kandidaat, kui oskad

- suhelda oma kolleegide ja äripartneritega positiivselt ja eesmärgistatult
- analüüsida kohalikku turgu ning võtta vastutuse toodete tulemusliku turunduse eest
- korraldada kliendiüritusi ja professionaalselt suunata ravimiesindajaid
- iseseisvalt oma tööd ja aega planeerida

Eeldame, et Sul on

- tervishoiualane haridus ning varasem turunduse- ja müüjalane töökogemus ravimifirmas
- heal tasemel eesti ja inglise keele valdamine, vene keele oskus on soovituslik
- kõrge saavutusvajadus ja tulemustele orienteeritus
- reisimisvalmidus
- kehtiv autojuhiluba

Pakume Sulle tasuvat ja väljakutseriikka tööd, professionaalse organisatsiooni tuge ning heade finantstulemustega firmas töötamise eeliseid. Pakume konkurentsivõimelist motivatsioonipaketti, lisaks koolitusi ja võimalust ametialaseks arenguks. Töövahendite hulka kuulub ametiauto.

Konkursi viib läbi personaliotsingufirma ARIKO Reserv.
Kandideerimiseks saatke palun ametikäigukirjeldus ja motivatsioonikiri kuni 3. veebruarini
aadressile reet@arikoreserv.ee. Lisainfo tel. 6115050, Sirje Kündre.
Avaldusi käsitleme konfidentsiaalselt.

Töopakumine internetis **JOB.EE**

Baltic Marine Contractors (BMC) provides sales and service of marine navigational and communication equipment and general marine electrical installations in the Baltic and Scandinavian area. BMC is also the official MaK dealer in the Baltic region and supplies service and spare parts for our customers in close cooperation with Pon Power Scandinavia and Caterpillar (MaK). Please see more www.pon-cat.com. BMC is owned by the privately held Dutch

organization Pon Holdings, which employs more than 13.000 people worldwide. The BMC office is located in Tallinn with 25 employees.

We are recruiting a

GENERAL MANAGER

who is responsible for all activities within BMC- ensure effective market coverage, increase market share and achieve a high level customer and employee satisfaction.

The main priorities of the position are

- strategic developing the company
- participating directly in the sales work
- involved in daily business
- daily leadership of highly skilled people
- budgeting, forecasting and reporting

As a suitable candidate you have at least five years managing experience preferably from marine navigational or electrical field and you hold an academic degree in electrical or marine engineering or in business. Eventually you have experience as superintendant from the marine business or similar. You have good business understanding and natural interest in technical solutions.

Other requirements include good English and Estonian and oral Russian language skills, valid driver's license and skillful computer user. For fruitful work you should have high level of activity and commitment, you are proactive, good negotiator, you must be decisive and result oriented, have good skills to manage time and people and be loyal.

There will be frequent business trips.

The job gives you opportunities to get valuable experience from international business, grow professionally and make career.

Please send your CV with the motivation letter in English for deadline February 3, e-mail sirje@arikoreserv.ee. Additional information from Sirje Kündre +372 6115064.

Jobs offers on **JOB.EE**

Vt tõlget rubriigist „Tõlked“ lk 42.

AITA EESTI TEEDEL KASVADA

PAEKIVIKILLUSTIKU
TOOTMISEGA TEGELEV
PÕLTSAMAA GRANIIT
OTSIB OMA MEESKONDA
ISESEISVAT JA OSAVAT
MÜÜGIJUHTI

Meie peamine tegevus on paekivikillustiku tootmine ja müük. Koostöös partneritega turustame ka Skandinaaviamaade kvaliteetseid tärkivikillustikke. Inimesele, kes on võimekas läbirääkija ning hea suhtleja, pakume väärilist palka ja võimalust aidata kujundada Eesti teedehituse tulevikku.

Sirje Tammiste
Konsultatsioonibüroo

Kandideeri cv.sirjetammiste.ee, läbi CV Keskuse
või CV-Online'i kuni 30. jaanuarini 2014.
Lisainfo Sirje Tammistelt telefonil 5698 8100.

AS Klaasimeister on asutatud 1997a, tema peamiseks tegevusvaldkonnaks on ehitusmaterjalide tootmine- klaaspakettide valmistamine, leht- ja lamineeritud klaasi lõikamine, klaasi karastamine, klaasi siidtrükk ja taustvärvimine, lihvimine.

Ettevõtte töötab täna umbes 70 töötajat, 9000 m² tootmispinnal töödeldakse aastas ca 500 000 m² klaasi. Valmistatavad tooted omavad CE sertifikaati. Ettevõtte käive 2013. aastal oli 9 miljonit eurot. Kaasaegse tehnoloogiaga sisustatud ettevõtte asub Tallinna lähedal Kolu asulas, Kose vallas. Lisainformatsioon www.klaasimeister.ee.

AS Klaasimeister otsib oma meeskonda

TOOTMISJUHTI

kelle ülesandeks on ettevõtte tootmisteggevuse korraldamine, ressursi planeerimine ja tootmisvõimsuse optimeerimine, eesmärgiks tootmisprotsessi tarnekindluse ja toodete kvaliteedi tagamine. Tootmisjuht tegeleb seadmepargi hoolduse ja remondi korraldamisega ning koos juhatusega tehnika arendamise küsimustega.

Eeldame, et

- Sul on inimeste ja tootmise juhtimise kogemus tootmis-, tehase- või tootmisüksuse juhina
- oled tehnilise kõrgharidusega ning heade tehnikaalaste teadmiste ja tehnilise taibuga
- oled algatusvõimeline ja iseseisev töös, täpne, järjekindel ja enesekehtestamise oskusega
- vabaks tööalaseks suhtlemiseks partnerite ja klientidega valdad inglise ja eesti keelt ning vene kõnekeelt

Pakume motiveerivat palka ja tööks vajalikke vahendeid (s.h. ametiauto), erialaseid arendamisvõimalusi kaasaegses tootmiskeskonnas ja sõbralikus kollektiivis.

Konkursi viib läbi personaliotsingufirma ARIKO Reserv.
Kandideerimiseks saatke palun oma põhjalik ametikäigukirjeldus (CV) märgusõnaga
"Tootmisjuht" kuni 27.jaanuarini e-posti aadressile igor@arikoreserv.ee.

Konsultant Igor Päss.
Avaldusi käsitleme konfidentsiaalselt.

Töopakumine internetis **JOB.EE**

DISPLAYERS

Displays valmistab esitlusmaterjale ja erilahendusi reklaami ja müügiedenduse vallas. Teeme kõike ideest teostuseni ja väga mitmekülgsete võimaluste ulatuses. Meie kliendid on reklaamiagentuurid, üritusturundusagentuurid, erinevad tootjad ja levitajad. Oleme pikaajaliste tootmisvaldkonna kogemustega spetsialistid. Meie meeskonnas on tootedisainer, kunstnik, projektijuhid, tootmisjuht ja nende abilised. Tegeleme idee loomise ja selle disaini, projekteerimise, prototüüpide valmistamise, tootmis-tegevuste ja neile järgneva logistilise toega.

Otsime oma meeskonda

PROJEKTIPÕHIST MÜÜGIJUHT

Sinu tööülesandeks on potentsiaalsete klientide leidmine, nendega kontaktivõtt ja müügikohtumiste kokkuleppmine. Müügikohtumistel osalemine ei ole vajalik.

Oled oodatud meie meeskonda, kui sa armastad aktiivset müügitööd ja sul on aktiivse müügitöö kogemus. Sulle meeldib teha tööd iseseisvalt ja oled valmis püstitatud eesmärgi täitma. Kasuks tuleb sarnase valdkonna müügitöö kogemus nii Eestis kui mujal EL riikides.

Omalt poolt pakume:

- ▶ väga head projektipõhist töötasu
- ▶ võimalust töötada distantsilt
- ▶ edukate töötulemuste puhul kaasamist uutesse projektidesse
- ▶ koolitust meie eriala tundmaõppimiseks

Kuna tegu on projektipõhise töökohaga, siis ei ole takistuseks sinu töötamine samaaegselt muul müügitöökohal.

Sinu CV ja kaaskiri on enne 5. veebruarit oodatud e-kirjana aadressil **job@displayers.ee**

TEENUS

Kaardid ennustavad 24 t, tel 900 1727. Hind 1,09 eurot/min. Isiklik ennustus 2014. aastaks, ka kirjalikult: ennustus.ee

***Nõuandeliin, tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, tööd ja tervist puudutavatele küsimustele. Kõne hind 0,97 eurot/min. ***Hinge tervendamine ja karma vastastamine. Tel 5679 0181.

TÖLKED

***Tõlge reklaamile lk 39. Otsime oma meeskonda **äriarendusjuhti**. Peamised tööülesanded: koordineerida sisemiste äriüksuste ja IT-arendusmeeskonna vahelist tööd; toetada äriüksusi äriideede arendamisel; aidata tagada arendusideede vastavus ettevõtte väärtustele; aidata analüüsida võimalikke lahendusi ja nende mõju; aidata koostada sisemise arengu dokumente; esindada äriüksust arenguprotsessis ja toetada nõutud IT-lahenduste õigeaegset ülevõtmist; aidata kaasa sisemistele arenguprotsessidele. Nõudmised kandidaadile: vähemalt 3 aastat töökogemust IT-projektijuhina, ärianalüütikuna või sarnasel positsioonil; kõrgharidus infotehnoloogias, majanduses või sarnasel erialal; suurepärase esitluse ja kirjaliku suhtlemise oskused; väga hea inglise keele oskus kõnes ja kirjas (ka igapäevase töökeelenä); üldkasutatava kontoritarkvara hea tundmine; kogemus programmidega Focus (aruandlustööriist) ja Jira (koostöö ja protsessihalduse tööriist); suurepärase ajaplaneerimisoskus. Kasuks tuleb uute tehnoloogialahenduste rakendamise kogemus. Isikuomadused: avatud ja positiivse suhtumisega meeskonnamängija; hea algatusvõime ja loominguine mõtlemine; võime keskenduda mitmele asjale korraga;

enda kursishoidmine äri- ja tehnoloogiarendustega. Omalt poolt pakume stabiilset tööd edukas rahvusvahelises ettevõttes; enesearendamis- ja karjäärivõimalusi; ettevõttesiseid hüvesid; väljakutset pakkuvat ja dünaamilist töökohakonda. Kandidaadmiseks palume saata CV ja motivatsioonikiri e-posti aadressile **hele.magi@tallink.ee** hiljemalt 3. veebruariks 2014.

***Tõlge reklaamile lk 41. Baltic Marine Contractors (BMC) on navigatsioon- ja kommunikatsiooniseadmete müügi ja teeninduse turuliider Balti riikides, pakudes ka elektriinstallatsiooni teenust laevadele kogu maailmas. Lisaks varustab BMC originaalsete MaK varuosadega kliente Balti riikides. Lisainfo: **www.pon-cat.com**. BMC omanik on Taani eraorganisatsioon PON, kus töötab enam kui 13 000 inimest üle maailma. BMC Tallinna kontoris töötab 25 inimest. Otsime eesmärgile orienteeritud aktiivset **peadirektori**, kelle ülesanne on korraldada sektori tulemuslikku äritegevust, suurendamaks turuosa ja klientide rahulolu. Juhi tegevuse prioriteediks on strateegiline arendamine, osalemine otseselt müügitöös, müügiplaneerimine ja analüüs, eelarvete koostamine, müügiprognooside tegemine, administratiivjuhtimine ning aruandlus. Sobival kandidaadil on vähemalt viieaastane juhikogemus eelistatult merenavigatsiooni valdkonnas ning kõrgharidus elektril, laevanduse või ärivaldkonnas. Kandidaadilt oodatakse eesti keelele lisaks head suulise ja kirjaliku inglise keele oskust ning vene ja eesti kõnekeele oskust, samuti head arvutioskust ja kehtivat juhiluba. Tulemuslikuks tööks vajalikud isikuomadused on kontaktivõime, läbirääkimisoskused, otsustavus ja tulemusel orienteeritus, hea ajakasutusoskus, inimeste motiveerimisoskus ja lojaalsus. Eeldame valmisolekut sagedasteks tööreisideks. BMC pakub võimalust väärtuslikuks

Riigi Kinnisvara

2001. aastal loodud Riigi Kinnisvara on Eesti Vabariigile kuuluv 166,7 miljoni euro suuruse aktsiakapitaliga kinnisvaraarenduse, -halduse ja -hooldusega tegelev ettevõtte.

Seoses töömahtude suurenemisega otsime oma meeskonda

IT-ANALÜÜTIKUT TÖÖKOHAGA TALLINNAS**Tööülesanded:**

- tellijate intervjuerimine, äri vajaduste väljaselgitamine ja nõuete analüüsi koostamine ning teostamine
- ettevõtte IT-arendusprojektide eelanalüüsi, lähteülesannete ja hangete korraldamiseks vajaliku tehnilise dokumentatsiooni koostamine
- analüüsilahenduste ja tehniliste, sh liideste spetsifikatsioonide koostamine ning sobivate lahendusalternatiivide väljatöötamine koostöös tellija ja teostajatega
- IT arenduskoosolekutel osalemine
- valminud lahenduste testimine ja vastuvõtmine
- töövõtjatega suhtlemine ning järelevalve ja tööde vastuvõtmine projektide realiseerimise faasis

Nõudmised kandidaadile:

- 2aastane kogemus IT süsteemianalüüsi teostamisel
- soovitatavalt IT-kõrgharidus
- infosüsteemide dokumenteerimise kogemus
- arendamiseks vajalike metoodikate ning vahendite tundmine
- väga hea analüüsi- ja sünteesivõime
- korrektne eesti keel, erialase inglise keele oskus

Kasuks tuleb:

- iseseisvus ja järjekindlus
- hea kirjalik ja suuline väljendusoskus
- tulemustele orienteeritus
- nutikus ja avatud maailmavaade

Omalt poolt pakume:

- motiveerivat ja väljakutset pakkuvat tööd arenevas ettevõttes
- professionaalset, toetavat ja sõbralikku meeskonda
- nüüdisaegseid tööttingimusi meeldivas töökohas
- võimalusi enesearenduseks

Kandidaatidel palume saata soovivaldus ja CV hiljemalt **02.02.2014** aadressile Lasmäe 2, 11412 Tallinn või e-postile **personal.cv@rkas.ee** märgusõnaga „IT-analüütik“. Kandidateerida saab ka CV Online'i, CV Keskuse või Riigi Kinnisvara ASI kodulehe kaudu.

kogemuseks rahvusvahelises äris, professionaalset arengut ja karjäärivõimalust. Inglisekeelne CV ja motivatsioonikiri palun saatke 3. veebruariks aadressil **sirje@arikoreserv.ee**. Lisainfo Sirje Kündre, 611 5070.

EESTI EKSPRESS
reklaam.lehed.ee

EESTI AJALEHTEDE LIIT

Liit kuulub Eesti Ajalehede Liitu, mis on Eesti Ajalehede Liidu üksikliiklane. Liitu kuuluvad Eesti Ajalehede Liidu liikmed, kes on Eesti Ajalehede Liidu liikmed. Liitu kuuluvad Eesti Ajalehede Liidu liikmed, kes on Eesti Ajalehede Liidu liikmed. Liitu kuuluvad Eesti Ajalehede Liidu liikmed, kes on Eesti Ajalehede Liidu liikmed.

Õnne sünnipäevaks!

ANDRUS ESKO

NATALIA MALLEUS

Eesti Ajalehete Liit

Koolituse teema	Aeg, hind	Korraldaja, info
ARVUTIKOOLITUS		
AutoCAD Civil 3D algkursus. AutoCAD Civil 3D on töövahend teede, detailplaneeringute, geodeesia, keskkonnarajatiste projekteerimiseks. Koolituse läbinu oskab AutoCAD Civil 3D abil koostada lähteandmetele tuginedes pinnamudeli, mida on võimalik hiljem joonises kasutada samakõrgusjoonte, lõigete, kõrguste kuvamiseks või mahtude arvutamiseks.	03.02; 10.02; 17.02 480 € + km	 AS USESOFT Tobiase 8, 10147 Tallinn tel 630 5105 kontakt@usesoft.ee www.usesoft.ee
Meie koolituskalendris on veel järgmised kursused: AutoCADi algkursus 12 ak t (ka venekeelsena!) AutoCADi põhikursus 18 ak t (ka venekeelsena!) AutoCAD 3D kursus 20 ak t AutoCAD 3D sisekujundajatele 20 ak t AutoCADi kursus haljastajatele 20 ak t AutoCADi kursus konstruktorile 20 ak t Revit Architecture 'i algkursus 20 ak t Revit Architecture 'i jätkukursus 18 ak t Revit Structure 'i algkursus 20 ak t 3ds Max 'i baaskursus 20 ak t Autodesk Inventori baaskursus 20 ak t Sketchupi baaskursus 12 ak t	240-480 € + km	 Silver Partner Architecture, Engineering & Construction Media & Entertainment Authorized Certification Center Authorized Training Center
AutoCADi alg- ja põhikursust korraldame ka Tartus. Korraldame kursusi rühmadele nii meie ruumides kui ka kliendi juures. Võimalik tellida tarkvara- ja eraõppekonsultatsioone. Koolitustel osalenud saavad õppematerjalid koos ülesannetega. Vaata lisainfot ja sooduspakkumisi: www.usesoft.ee Usesoft Facebookis: www.facebook.com/usesoft.cad		

Üks rida (kursuse info) koolituskalendris 27 € + km.

Tellides vähemalt kolm rida, on logo TASUTA, muidu ühe rea hinnaga.

Reklaami tellimine: tel 661 3339, e-post maie.viilup@lehed.ee

EESTI EKSPRESS

Kinnisvarateenus

Sõbralik ja professionaalne kinnisvarateenus! Tasuta konsultatsioon! UUSMAA KV, tel 508 8957, kesk- ja vanalinna piirkonna maakler; uue.mast@uusmaa.ee; www.uusmaa.ee.

Klientide tänu on parim inspiratsioon maaklerile! Tasuta konsultatsioon! UUSMAA KV, tel 552 9262, Lasna-

mäe piirkonna maakler; ylve.vaarmets@uusmaa.ee; www.uusmaa.ee.

SOODSAMA HINDAMISE JA LAENULEPINGU TAGAB:

hindamine@uusmaa.ee

Meilt saad kiire konsultatsiooni, ekspertarvamuse või professionaalse hinnangu, mida aktsepteerivad kõik pangad. Lihtsalt saada päring e-aadressile hindamine@uusmaa.ee. Uus Maa - meid kliendid soovivad!

Ober-Hausi kogenud kinnisvaraspetsialistid aitavad

müüa ja üürile anda teie kinnisvara Tallinnas ja Harjumaal. OBER-HAUS KV, tel 665 9712, 5557 1111, Julia Juurik.

Ostame-müüme-üürime teie kinnisvara! Kiire ja korrektne vormistamine, 15 a töökogemus, konsultatsioon tasuta. **Veo- ja kolimisteenus.** Teenindame 7 päeva nädalas. TIPOLIIN KINNISVARABÜROO, tel 5647 1516, 657 6301, Veljo Tarvis; veljo@tipoliin.ee, www.tipoliin.ee.

Müüa maja

Harjumaal Maardus Pirnipuu pst-l, üp 180 m². Ilus, maitsekalt sisustatud maja looduslikult kaunis asukohas.

Hind 189 000 eurot. Uus Maa ID: 49312. UUS MAA KV, tel 552 9262, Ülve Vaarmets.

OLETE OODATUD KLIENDIPÄEVALE 23.01. KELL 17 - 19 SIHI 32

Tallinnas Nõmmel Sihi 32, üp 119,7 m². Modernne ja ökonoomne eramu Nõmme mändide all. Hind 269 900 eurot. Uus Maa ID: 56196. UUS MAA KV, tel 5557 0055, Ave Klaser.

Müüa 1toaline korter

Põhja-Tallinnas Kolpi 28, üp 34 m². Mõnus stuudiokorter korralikult renoveeritud puumajas. Hind 67 300 eurot. Uus Maa ID: 55722. UUS MAA KV, tel 5648 2161, Andrus Emerson; 5347 0555, Kristel Janno.

Põhja-Tallinnas Paldiski mnt 38b, üp 29,8 m². Armas väike kodu täielikult renoveeritud puumajas. Hind 62 000 eurot. Uus Maa ID: 55967. UUS MAA KV, tel 5347 0555, Kristel Janno.

Müüa 3toaline korter

Tallinna vanalinnas Pagari 1, üp 116,8 m². Esinduslik residents vanalinnas. Hind 449 000 eurot. Uus Maa ID: 56310. UUS MAA KV, tel 5336 3708, Tiit Lehtonen.

Müüa 5toaline korter

Tallinna kesklinnas Lauteri 1, üp 132,5 m². Esinduslik loft-tüüpi korter linnasüda-

mes. Hind 350 000 eurot. Uus Maa ID: 55217. UUS MAA KV, tel 508 8957, Uuve Mast.

Müüa kinnistu

Tallinnas Haaberstis Natta tn-l, krunt 1044 m². Eksklusiivne merelähedane kõrghaljastusega krunt Kaku mäe eramute piirkonnas. Hind 110 000 eurot. Uus Maa ID: 55896. UUS MAA KV, tel 5683 6496, Rain Raidmets; 5682 3506, Egon Juhanson.

EESTI EKSPRESS

www.ekspress.ee

kinnisvara

www.lvm.ee

Avatud E-R 9:00 - 17:00 · Liivalaia 13, Tallinn · tel. 684 3700

Indrek Peedo

maakler
+372 502 0705

Miralda Vahter

maakler
+372 509 1131

Tiina Kaas

maakler
+372 5681 6664

Hellika Hollo

maakler
+372 5684 1666

Lisli Laanemets

maakler
+372 5681 6663

Gert-Erik Linikoja

maakler
+372 5689 0400

Marit-Brigitte Kruus

maakler
+372 5681 6662

Kristi Kammer

maakler
+372 5629 2888

Ando Lumiste

hindaja
+372 5689 0500

Eve Maremäe

maakler
+372 5697 3600

Majad, majaosad

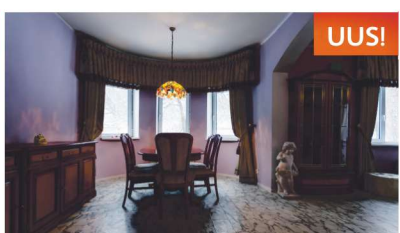
Vähi 11, viimistlusjärgus majaosa. Üp 166 m², gaasiküte, 4 tuba, terrass, kamin. 230 000 € Marit-Brigitte, 5681 6662

Aedvere 6, päikesepaneelidega majaosa. Üp 153,8 m², 4 tuba, saun, terrass, rõdu. 257 000 € Gert-Erik, 5689 0400

Kolmikkaare 12, maja Murastes. Üp 145 m², ahiküte, 4 tuba, saun, krunt 1513 m². 260 000 € Indrek, 502 0705

Jõekalda 9, täiskeldriga maja Pirital. Üp 163,8 m², ahiküte, 4 tuba, krunt 1893 m². 288 000 € Lisli, 5681 6663

Otsin kliendile:

2-3-toalist vähemalt 50 m² korterit Ravi ja Veerenni tn piirkonna uude või renoveeritud majja. Hind kuni 110 000 €

Renoveerimist vajavat korterit kesklinna, Kalamajja või Pelgulinna. Hind ca 1000€/m²

Lisli Laanemets, 5681 6663

3-toalist 75-80 m² korterit kesklinna, Kassisabasse. Hind kuni 135 000 €

3-toalist korterit Kakumäele või Tiskresse. Hind kuni 1400€/m²

Marit-Brigitte Kruus, 5681 6662

3-toalist renoveerimist vajavat korterit Lasnamäe algusesse, Majaka piirkonda. Hind kuni 80 000 €

Vitali Nantoi, 565 2160

2-3-toalist korterit kesklinna. Võib vajada remonti. Hind kuni 100 000 €

2-toalist korterit Kristiinesse või Nõmmele. Hind kuni 90 000 €

Hellika Hollo, 5684 1666

1-toalist korterit Pelgulinna, Kalamajja või Kristiinesse. Hind kuni 45 000 €

150 m² ridaelamuboksi või paarismaja osa Pirital. Hind kuni 220 000 €

Tiina Kaas, 5681 6664

4-toalist korterit Mustamäele, Põhja-Tallinnasse või Nõmmele. Hind kuni 100 000 €

2-toalist 50-60 m² korterit kesklinna, Kristiinesse või Põhja-Tallinnasse. Võib vajada renoveerimist. Hind kuni 100 000 €

Kristi Kammer, 5629 2888

2-toalist rõduga korterit Kristiinesse, Põhja-Tallinnasse. Hind kuni 75 000 €

4-toalist parkimiskohaga korterit Kalamajja. Hind kuni 150 000 €

Eve Maremäe, 5697 3600

120 m² paarismaja boksi Rae valda. Hind kuni 136 000 €

3-toalist remonti vajavat korterit Kalamajja. Hind kuni 78 000 €

Miralda Vahter, 509 1131

1-2-toalist korterit Põhja-Tallinna või Kristiine linnapoolsemasse piirkonda. Hind kuni 60 000 €

Gert-Erik Linikoja, 5689 0400

3-toalist korterit Kristiinesse või kesklinna. Hind kuni 190 000 €

Indrek Peedo, 502 0705

REISIARVUSTUS

Kiirkullerina Londonisse

Marsruut: Amsterdam – London Heathrow – Amsterdam

Aeg: 17. august 2013

Klass: Turist (Euro Traveller; pileti maksumus umbes 280 eurot koos lennujaamamaksudega)

5-

K aunil augustikuu reedel, pisut enne tööpäeva (ja töönädala) ametlikku lõppu tormas meie rahuarmastavasse osakonda ootamatult firma Suur Ülemus: higine, silmis ahas-tus, paanika ja maailmavalu.

“Kas keegi oleks nõus sõitma homme varahommikul Londonisse ja toimetama isiklikult firma peakorterisse Eriti Tähtsa Kliendi Eriti Tähtsad dokumendid. DHLi ja Fedexi kullerteenustele nädalavahetusel loota ei saa, peame saatma erakäskjala. Kes ohverdab puhkepäeva ettevõtte õitsengu nimel, on valmis varavalges voodist välja tulema ja tagama kliendi heaolu?” Ainuke vabatahtlik osakonnas, kes käe tõstis, olin mina. Mitte niivõrd meie lugupeetud firma hiilguse, kui võrd vaheldusrikkalt veedetud laupäeva nimel kombineerituna kohtumisega oma Londoni sõpradega. Mõeldud-tehtud! Firma poolt edastati mulle lennuki- ja rongipilet, London Travel Card ja edasised instruksioonid umbes veerand tunni jooksul.

Laupäev, kell 6.30, Amsterdam-Schipholi lennujaam.

British Airwaysi lend BA 423 lootatakse varakult väravasse, pardaleminek on algamas. Kell 4 hommikul end maast lahti ajanud inimesele käib hästi väljapuhanud, värske olekuga maapealse personali rõõmus hoiak pisut pinda, aga kõik registreerimisprotseduurid sujuvad imekiiresti. Kuna Suurbritannia pole Schengeni tsoonis, on mind turvakontrollis sel ebakristlikult varajasel ajal juba kaks korda skriinitud.

Lennuk (Airbus 319) on uuepoolne, piinlikult puhas ja tervitab pardaleastunuid tuttavate BA mugavate, tumesiniste nahkistmete, tasuta lugemisvara ja kohvilõhnaga. Salongis on parajalt jahe, keskealised stjuuardid on toimekad ja naerusuised.

Punktipealt, kell 7.15 hakkame liikuma. Kuigi graafikukohaselt peaks lend kestma 1 tund ja 15 minutit, lubab kapten meid 45 minutiga Briti kanali teisele kaldale lennutada. Reisijaid on vähe, saadaolevatest kohtadest on täidetud umbes kolmandik. Stjuard märkab, et olen pikakoivaline, ja soovib lahkesti kolida varuväljapääsu juurde, kus on rohkem jalaruumi (“Just thought, You’ll be more comfy there, sir”). Toob mulle sinna pardajakirja HighLife, et ma end ikka täiesti “pilvedes” tunneksin.

Kohe, kui vajalik lennukõrgus saavutatud, algab hommikueine. Selle koha pealt oleks paljudel teistel Euroopa lennufirmadel brittidelt palju õppida. Ise-

gi sellisel lühilennul pakub BA täisteenindust (lend pole ju eriti palju pikem kui Tallinn-Riia ots, isegi suts lühem kui Tallinn-Stockholm).

Mu klapplauale maandub mõnusalt krõmps *croissant* singi ja tšedari juustuga, apelsinimahl, absoluutselt joodav kohv (võisin valida ka aromaatselt Englise tee) ja mineraalvesi. Baar on avatud: saadaval on nii mahlad-karastusjoogid kui ka tasuta vein, konjak, viin ja Šotimaa tammepuuvaatides laagerdunud viski. Paar eakamat briti abielupaari ei hääbene sugugi oma nädalavahetust džinn-toonikuga alustada, stjuuardid ei kergita selle joogivaliku peale kulmu. Minu taga istuv proua tellib aga laia žestiga Bloody Mary.

Londoni linnaliiklus on košmaar, pooled metrooliinid liiguvad katkendlikult seoses raudteetöödega (mida teostatakse sageli just puhkepäevadel), maanteedel on ummikud. Victoria jaama piirkonda saamiseks, kus meie firma peakorter asub, kulub 2,5 tundi – väga väsitav loksumine. Vastu õhutat tagasi lennujaama sõitmist alustan Earl’s Courtist ja seekord veab: Picadilly metrooliin vurab Heathrow’sse ilma katkestusteta. Heathrow on kaootiline nagu suured lennujaamad ikka, kuid mul on eelregistratsioon lennule tehtud ja passikontrolli saab osaliselt ise, elektroonilisi kioskeid kasutades korda ajada (selleks on vajalik kiibiga ELi pass).

Lend BA 442 Amsterdami on kahjuks pool tundi edasi nihkunud, kuna seda reisi opereeriva lennuki saabumine hilineb. Mis seal siis ikka, on aega kohvi juua. Pool seitse on lennukisse minek alanud, seekord on sõitjaid massiliselt. Suur grupp Korea turiste, blonde ja kurnatud olekuga Rootsi mannekeen-tantsijaid, palju lastega perekondi. Lend on viimse kohani täis, Airbus 320 seekord pisut vanemat tüüpi masin – istmekatted natuke narmendavad, vaipkate kulunud. Virn värskeid ajalehti, kust valida, on aga kohe sisepääsu juures ja meeskonna ter vitused viisakad ja galantsed.

Personal suudab siiski ka selle taas vaevalt tunniajase reisi jooksul oma käredega edasi-tagasi manööverdades võileivad (valida on tomati-motsarella ja tuunikalasalatit täidiste vahel) ning joogid efektse ajastusega laiali jagada. Toidu juurde serveeritakse head Argentina veini, sibula-juustumaitse lisi krõpse ning šokolaadikomme. Isegi maksuvaba kaupa saaks kiirkorras osta, kui vaja. Kapten teeb kaotatud aja teel peaaegu tasa ning Amsterdamis maandatakse enam-vähem graafikukohaselt.

Niisiis, üldhinnang oneWorldi kuuluvale British Airwaysile on imepiskese miinusega viis. Eeskujuliku teenindusega, turvaline ja punktuaalne lennufirma. Priima valik Euroopa-siseste, aga ka kaugemate reise planeerimisel. Soovitan! **Martin Raud**

Keset Hiinat saa

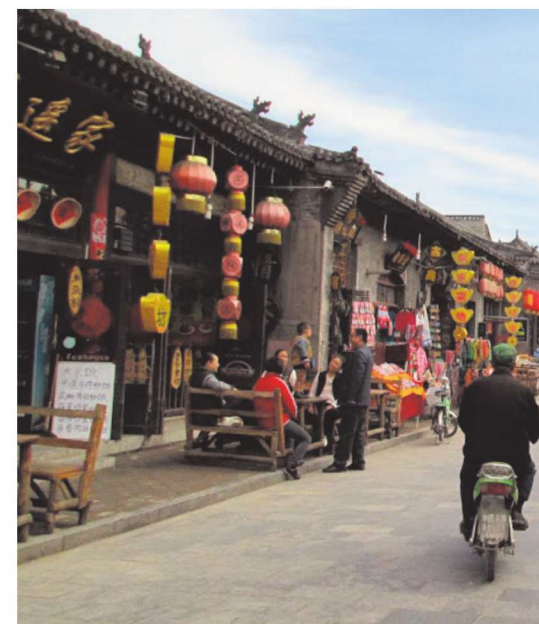
700 km Pekingist edelasse jääv väike Pingyao peidab massiivse kaitsemüüri taga üht vähestest suures mahus säilinud vanalinnadest Hiinas, kirjutab **Meelis Voitk**.

Rong number K609 väljub Pekingi raudteejaamast kaks minutit enne keskööd ja on Pingyaos kohal kell 9.35 hommikul.

Keskkonnas agoda.com broneeritud võõrastemaja nimega Chengjiashi Homes peaks asumis kusagil vanalinna põhjaosas, seetõttu tulebki kohe suund sennapoole võtta. Vanalinna pääseb läbi tohutute müüris asetsevate väravate, millest raudteejaamale lähim on läänepoolne. Jalutades väravast läbi ja oledki teistsuguses maailmas. Suhteliselt rapsed tänavad, lagunenud plaatidega kõnniteed ja luitunud-määrduvad ühenäolised hooned nii nagu tuhande teise Hiina raudteejaama ümber asenduvad kitsaste ja puhaste alleede, viirukilõhnaga ja sajanditevanuse arhitektuuriga. Esmamulje on mõnus, ja veel paremaks läheb. Nimelt asub ka võõrastemaja vanas, restaureeritud hoonete plokis, mis koosneb ringikujulisest kivi väravast, sissekäik-koridorist kiviseinte vahel ning ristkülikukujulise tagaia või -hoovi ümber asetsevatest tubadest ohtra puiduga dekoreeritud hallide kivide kahele korrusel. Ja uskuge mind, hall värv selles võtmes on ilus, siin pole kahtlustki. Retseptisiooniruum mõjub sisustuses domineeriva massiivse nikerdustega puitmööbli tõttu suisa luksuslikult; toas ootab aga voodis hiina traditsiooni järgi sätitud puidust lauake teetassidega.

PÕLETATUD FOTO: Toidunimed on Hiinas sageli üllatavamad kui roog ise.

OSTLEMISPAIK, KUID MITTE AINULT: Vaade Lääne

Kogu selle toreduse hind on 150 jüaani (tol hetkel 19 eurot) öö eest kahele hommikusöögiga.

Kõige mõnusamat tunnet pakuvad Pingyao vanalinna kaugemad soovid, kuhu erinevalt põhja-lõuna- ja idalääne-suunalistest linna pooleks jaotavatest peatänavatest satub turist har-

va. Siin-seal istub kivitrepil mõni ligi 100aastane memm või taat, sirvides ehk ajalehte, paar töömeest söidavad mööda vähemalt esimeses Mao ajast pärit olevatel jalgratastel, kusagilt hoovist jookseb välja sulle “Hello!” hõikav laps. See “Hello!” on märksa siiram ja soojem kui sada *hello*’d, mida sa juba kuulsid taksojuhilt, pood-

nikult või niisama-kohalikult, kes tah-tis võõramaalasega pilti teha.

JÕUAME TASAPISI MÜÜRI põhjavärava juurde. Mõistagi roniks meeeldi üles ja kondaks müüri ringi. Selleks tuleb lunastada pileti, mis isegi Euroopa standardite järgi ei tundu olevat odavaim asi maailmas, nimelt maksab see 120 jüaani.

Sisepääsu juures aga leiab aset ootamatu kohtumine, mis kulmineerub suurepärase äritehinguga. Valvur-kontrolör ei räägi sõnagi inglise keelt, ent mõõdetud sammul astub ta ligi ja siktas inglise keeles: “Kui sul on mõni oma riigi münt, ehk annaksid need mulle? Ma kogun münte. Aitäh.” Seejuures pilgutab ta silma ja raputab paar korda ühemõtteliselt müüri suunas pead. Abikaasa jõuab juba kahetseda, et meil pole enam Eesti kroone, kuid ma mõistan, et miks mitte ei võiks härrale huvi pakkuda Eesti euromündid? Leian mõned 1-, 2-, 5-, ja 10sendised ning ühe 20se, kõik Eesti omad. Annan need uuele omanikule üle, tema aga vaatab ümberringi ning teeb seejärel mitu kiiret käeviihet, et minuga me kõhku sisse.

NÄDALA DIIL

Mõni hea reisipakkumine, mis oli saadaval Kohvri trükkimineku ajal.

DFDS SEAWAYS: kolmepäevane kruiis Amsterdami Newcastle’isse alates **35 €** inimene kahe reisija korral mitmel päeval veebruaris. dfdsseaways.nl

CATHAY PACIFIC: edasi-tagasi lennuk Helsingist Melbourne’i alates **850 €** kuni maini. Lennukombinatsioonid sisaldavad lisaks Cathay Pacificu pikkadele lendudele ka näiteks S7 Airlinesi ja Finnairi poolt opereeritud segmente Euroopa sees. vertaa.fi

MALAYSIAN AIRLINES: edasi-tagasi äriklassireis New Delhist Bangkokki alates **31 608 INR (379 €)**. malaysiaairlines.com

Pakkumiste saadavalolek võib ajas muutuda.

ab maksta Eesti eurosentidega

FOTOD MEELIS VOITK

tänavale ehk Xi Dajiele.

MEELERAHU BUDISTLIKUST TEMPLIST: Eneseotsijale tutvustatakse ka mitmeid põrgulikke karistus- ja piinamisviise.

Ronime trepist üles ja uitame paar tundi mitme meetri laiusel ning 12 meetri kõrgusel müüril. Müüri kogupikkus on 6 kilomeetri ringis, igas nurgas ja osa värvate kohal paikneb suur, iga teatud vahemaa tagant aga väiksem vahitorn. Vaated linnale, mida muide hakati rajama 14. sajandil, on suurepärased. Soovi korral võid vanalinnale mööda müüri ringi peale teha, praegu aga on käsil ühe osa res-

taureerimistööd, mistõttu see lõik on suletud.

TAGASI ALLA MINNES KOHTUME UUESTI häära valvuriga. Hiina keeles hakkab mees midagi elavalt seletama, kuid saan aru vaid paarist sõnast, nende seas "suurest". Arvan taipavat, et häärale teeks kindlasti heameelt ka mõni suurema nominatsiooniga Eesti euromünt, näiteks 1- või 2euro-

ne. Aga mees seletab edasi ja lõpuks toob välja mündialbumi. Selle abil saab asi paika! "Suure" all mõtles ta kaheksast mündist koosnevat komplekti ühesendise kaheeuroseni, ja räägib: "Näed, siin on mul Saksamaa – kõik kaheksa olemas, siin on Itaalia, siin Prantsusmaa. Sinu maa on nii väike ja mul polnud siiani ühtegi mündi sinu maalt. Aga täna saan ma sinu käest korraga viis ühest "suurest"! Mees on ära-

ütlemata õnnelik. Ja kas pole tõepoolest tore – meie saime müürile kokku umbes 60 sendi eest ligi 30 euro asemel.

Kas Pingyaos süüa ka saab? Ikka saab, kuid muidu. Kogu linn on täis söömakohti pisikestest urgastest ja tänavasöögi-kohtadest kuni uhkete restoranideni välja. Üks kohalik spetsialiteet on külmad nuudliroad. Nuudlite kuju kõigub väikestest jämedatest laiu lapakaid meenutavateni; pakutakse neid peamiselt erisuguste kastmetega. Tohutut pirukat meenutavad külgepidi koos olevad kohalikud praetud pelmeenid olid igal pool väga head. Neid leidis nii liha- kui taimse täidisega ja kokku koosnes hiigelpirukas tavaliselt umbes 15-20 pelmeenist. Samuti oli hea teravas kastmes piparde ja seenetega praetud soja, mille kõrvale passis kenasti kohalik õlu saksapärase nimega Hans. Ma isiklikult olen kaunis suur tänavasöögi sõber ning siiani pole ma oma Aasia-reisidelt saanud külge ühtegi kõhutõbe, ka pole mu kerge kustutanud ka vägagi tõsiselt võetavatel veebilehtedel leviv informatsioon Hiinas kasutatava küpsetusõli uuele ringile saatmisest. Ma ei oska seda ümber lükata ega kinnitada, kuid väidetavalt kasutab 10% Hiina tänavasöögi-kohtadest teise ringi õli, mida kogutakse muu hulgas kanalisatsioonist, seejärel töödeldakse ning müüakse poole odavama hinnaga.

ALBION REISID

REISID MAAILMA ÄÄRELE

Reisikorraldaja aastast 1996

Helista: 445 6009 / Kirjuta: albion@albion.ee / Argo Schneider, tel 5645 5850
Mugavaid lennuühendusi pakub **FINNAIR**

Vaata lähemalt:
albion.ee

HIINA

UUED PROGRAMMID

Avasta Kesk-Hiina: Chongqing, Dazu kaljuskulptuurid, Leshani Buddha, Chengdu hiidpanda, Sichuani provints
08.–15.03.2014
Reisijuht Teet Toome
Hind 1495 €

Keiserlik Peking ja suur Hiina müür
17.–23.03.2014
Reisijuht Teet Toome
Hind 1495 €

Guilin-Ping'an võimsad terrasspõllud, Li jõgi ja karstimäed, Xingping, Xiani terrakotaarmee, Peking, Mutianyu, suur Hiina müür
14.–22.03.2014
19.–28.10.2014
Reisijuht Anneli Vilu
Hind 2360 €

Peking, suur Hiina müür, aedade linn Suzhou, kanalite linn Wuzhen, Shanghai
23.–31.03.2014
Reisijuht Maria Visnapuu
18.–26.10.2014
Reisijuht Urmas Pappel
Hind 1995 €

Guilin-Ping'an võimsad terrasspõllud, Li jõgi ja karstimäed, Yangshou tõeline külaelu, Xingping, Xiani terrakotaarmee, püha mägi Huashan
16.–26.04.2014
Reisijuht Anneli Vilu
Hind 2590 €

Lõuna-Hiina müstiline loodus ja rahvusvähemuste kultuur. Avastamata kohad Guangxi, Hunani, Guizhou provintsis
08.–21.11.2014
Reisijuht Anneli Vilu
Hind 2995 €

TIIBET – maailma katusel

03.–20.05.2014
Reisijuht Taivo Koppel
Hind 3995 €

JAAPAN

Kirsiõites kevad
01.–10.04.2014
11.–20.04.2014
Hind 3275 €

Värvikirev sügis
09.–17.10.2014
Hind 2995 €
18.–26.10.2014
Hind 3275 €
Suur ringreis, festival, kohtumine Geišaga, külaelu...
11.–22.05.2014
Hind 3995 €

Jaapani reisijuhid on Kertu ja Riho-Bruno Bramanis.

KOREA

Suur ringreis Lõuna-Koreas
15.–24.03.2014
Reisijuht INDREK PARK – keeleteadlane, antropoloog, suurepärase korea keele ja kultuuri tundja.
Hind 2795 €

Saladuslik Põhja-Korea
24.03.–01.04.2014
Reisijuht INDREK PARK

Põhja-Korea saladused ja Lõuna-Korea
15.03.–01.04.2014
Reisijuht INDREK PARK
Hind 4995 €

Korea-Jaapani suur avastusreis
01.–14.04.2014
Reisijuht Taivo Koppel
Hind 4650 €

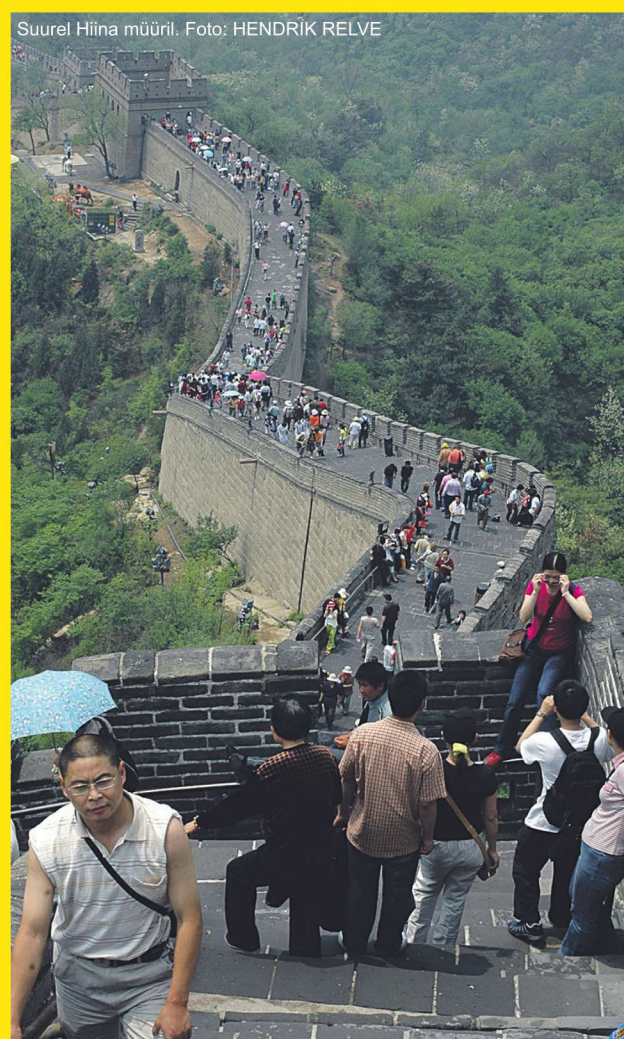
SEIŠELLID – paradiis India ookeanis

18.–27.02.2014
Reisijuht Argo Schneider
Hind 3995 €

INDIA – ainulaadne loodusreis

Külastame nelja rikkaliku kooslusega rahvusparki: Kaziranga, Ranthambhore, Bhandavgarh ja Khana
13.–30.03.2013
Reisijuht Hendrik Relve
Hind 4550 €

KÖIK HINNAS REISID Reisi hind sisaldab terviklikku programmi: lennud algusega Tallinnast, majutus heades hotellides (Jaapanis lisaks jaapanipärastes hotellides *ryokan*, kus on kuumaveeallikatega basseinid *onsen*), transport (buss ja kiirrong), eestikeelsed ekskursioonid, kõik sissepääsud, rahvusparkide maksud, kogenud reisijuhid, hommikusöögid ja paljud lõunasöögid.

Suurel Hiina müüril. Foto: HENDRIK RELVE

Seiklusreis 10.-24.04.2014

AAFRIKA

lõunaosas al 3950€

Seikleme väikese grupiga Aafrika lõunaosas. Kahenädalase reisi jooksul saab heita pilgu kuuele riigile ja neljale UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluvale objektile. Võib olla üsna kindel, et selle reisi kestel näete paljusid kogu Aafrika põnevamaid vaatamisväärsusi.

14-päevase reisi kõrghetked:

- Aafrika loodus: Victoria juga, Draakoni mäed ja Krügeri rahvuspark;
- Aafrika ajalugu: meie esiema Addis Abebas, salapärase Suur-Zimbabwe ja Maputo koloniaalarhitektuur;
- Aafrika tänapäev: linnad ja külad Sambias, Zimbabwe, Lõuna-Aafrika Vabariigis, Mosambiigis, Svaasimaal ja Etioopias.

Vaata lähemalt: gomaailm.ee/elamusreisid

Mihkel Rauaga

NEW YORKI

01.-07.05.2014 al 1660€

Fotoretik 16.-31.03.2014

AMAZONASES

ja Põhja-Peruus al 3850€

Rohkem reisiideid:
gomaailm.ee/elamusreisid

Küsi täpsemalt:
6 310 110 • gotravel@gotravel.ee

UUDISED

Kulukad olümpiahotellid Sotšis

Varsti algaval Sotši taliolümpia perioodil kasvavad hotellitubade hinnad selles Musta mere kaunis sadamalinna umbkaudu 121 protsenti, ennustab veebiportaali Trivago. Kui jaanuaris tuli numbrito eest keskmiselt maksta 81 eurot, siis olümpia kergitab keskmise hinna 179 euroni. Spordipeo odavaimail päeval saab Sotšis magada umbes 149 euro eest, tipphetkedel (avamis- ja sulgemistseremoonia ajal näiteks) ulatuvad tubade hinnad 312 euroni.

Lufthansaga iga tund

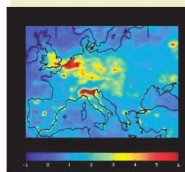
Lufthansa teatas, et kavatseb Frankfurt Brüsselisse, Londonisse (Heathrow) ja Viini lendama hakata päevasel ajal kord tunnis. Niinimetatud Shuttle Service juurutatakse firma lennutabelisse eeloleval suvehooajal. Selline marsruutakso põhimõttel töötav kontseptsioon lubab reisijatel paindlikumalt oma plaane koostada ning need, kes oma ühendusest mingil põhjusel maha on jäänud, ei pea transiidis järgmist edasilendu liiga kaua ootama. Alates oktoobrist 2012 teenindab Lufthansa kord tunnis tähtsaimaid sisemaiseid liine Frankfurtist Berliini, Hamburgi ja Müncheni vahel.

Ryanairi piloodid maksavad lendamiseks

Odavlennuliin Ryanair kasseerib algajate pilootidelt kuni 28 000 naela, et need kapteni kõrval reisijaid täis lennukeid juhtides enne palgalevõtmist vajalikku kogemustepagasit koguda tohiks, ilmnes detsembris Euroopa ajakirjanduses ilmunud artiklist. Briti pilootide ametiühing Balpa on selle kombe hukka mõistnud, sest traditsiooniliselt on koolitus olnud lendureile tasuta. Ryanair lendab mitmesse Euroopa linna ka Tallinnast.

Euroopa võitleb puhta õhu eest

18. detsembril 2013 "Euroopa puhta õhu programmi" välja kuulutanud Euroopa Komisjon kinnitab, et saastunud õhk põhjustab Euroopas igal aastal 400 000 inimese enneaegse surma. Dokumenti haiguse kiuste ajakirjanikele esitlema tulnud keskkonnavalinik Janez Potočnik viitas, et reostunud õhust põhjustatud haiguste kulu rahvamajandusele võib ulatuda kuni 940 miljardi euroni. Kuigi õhusaaste peatekitajad on ras-

ketööstus ja transport, võib leida ka üsna ootamatuid süüdlasi – näiteks osutatakse Komisjoni dokumendis, et klassikaline mootorsaag võib tun-

nijase töötamise käigus rikkuda õhku sama palju kui moodne sõiduauto 2000 kilomeetri läbimise jooksul. Tallinn, Helsingi, Stockholm ja Zürich olid mullu WHO andmeil ühed puhtaima õhuga linnad maailmas. Julgelt võis sisse hingata ka Kanada Whitehorse'is, Calgarys ja Ottawas ning USA Santa Fes, Great Fallsis ja Honolulu. Ülevaate Komisjoni poolt kokku seatud meetmetepaketist võib leida aadressilt http://ec.europa.eu/environment/air/clean_air_policy.htm

Juuditee turistidele

Grupp Ida-Euroopa ajaloolasi valmistab ette ulatuslikku ekskursiooniprogrammi, mis hõlmab peaaegu kõiki juudi rahva ja nende saatusega seotud paiku teises maailmasõjas. "Juuditee" hakkab läbima vähemalt viitkümmend linna ja küla Poolas, Valgevenes ja Ukrainas, sünaagooge (ja nende varemeid), ajaloolisi vaatamisväärsusi ja kultuurimälestisi. 1939. aastal moodustasid juudid 10 protsenti Poola rahvastikut, mida oli tollal umbes 3,3 miljonit.

Teheran tagasi austerlaste graafikus

Kaks aastat Austrian Airlinesi reisigraafikust (majanduslikel põhjustel) kadunud olnud Teheran on austerlaste lennuplaanis tagasi. 11. märtsist kurseerib firma viiel päeval nädalas taas Viini ja Iraani pealinna vahel.

SkyTeamiga ümbermaailmareisile

SkyTeami kodulehel on saanud ümbermaailmareisi planeerida juba mitu head aastat – nüüdsest laseb Round the World Planner aga ka konkreetse brooneeringu teha ja pileti internetist kohe ära osta. Niipea kui soovitud sihtkohad ja reisklass valitud, arvestab süsteem kiiresti välja loogilisima reisirajajooni ja pileti hinna. Lennuplaneerijaid on saidil kaks: üks eraisikutele ja teine reisiagentidele (Skyteam.biz). Arvestama peab teatavate piirangutega: lennata saab vaid ida kaudu lääne suunas ja vahepeatusi peab teel olema vähemalt kolm. Hinnaindikatsioon: Amsterdam – Bangkok – New York – Rio – Amsterdam 3430 eurot koos maksudega. SkyTeami kuulub hetkel 19 lennufirmat, 5. märtsil liitub alliansiga ka Indoneesia Garuda

TAP: rohkem Brasiiliat

Brasiilia spetsialist, TAP Air Portugal avab alates 3. juunist, vahetult enne jalgpalli maailmakarikasarja algust uue regulaarliini Lissabonist Belemi ja Manausesse. Lennatakse kolm korda nädalas, liini teenindab Airbus A330-200. Uue marsruudi avamisega on TAPil Brasiilias kokku kaksteist sihtkohta.

Rio rannad kümblevad reostuses

Sitasaldus Rio de Janeiro randade merevees on 78 korda suurem sellest, mida peavad aktsepteeritavaks Brasiilia võimud, ja 195 korda suurem USA arvates ohutust. Kuigi 2016. aasta olümpiamängudeks valmistuv Rio on lubanud olukorda parandada, tulvab ohtlikke baktereid täis reovesi linnast ikka veel kuni 70% ulatuses puhastamatuks merre. Hiigeltorud, millest saaste merre uhutakse, asuvad mõned kilomeetrid randadest eemal avameres.

Reisi sihtkoht	Kuupäev	Hind	Transport, majutus, reisiinformatsioon	Info korraldaja kohta	
Euroopa					
Suur uudis! Tiir ümber Musta mere	02.-23.04	soodushind 697 €	buss, mitte ühtegi ööd bussis! hotellid + h/s Rumeenia, Bulgaaria, Türgi, Gruusia, Venemaa, Ukraina, Valgevene. Giid Ants Tuuleveski!	VIRU REISID Tallinn, Narva mnt 7-347 tel 610 9321 tallinn@virureisid.ee Jõhvi, Keskväljak 9 tel 337 0594 viru.reisid@neti.ee www.virureisid.ee	<i>Viru Reisid</i>
Hiina					
Hiinat avastamas – iidseid pealinnad ja pühad mäed	20.-31.03	1870-2190 €	lennuk, kiirrong, buss hotell**** (koos rikkaliku h/s ja l/s) Selleks et Hiinat ja hiinamaalasi lähemalt tundma õppida, tuleb sõita Pekingist kaugemale. Külastame iidseid pealinnu Peking, Xian, Kaifeng, Luoyang, tõuseme pühadele mägedele Hua Shan ja Tai Shan, ergutame vaimu Shaolinis ja Valge Hobuse templis (vanim tegutsev tempel) ning naudime Draakonimaa Siiditee äärde jäävaid rikkusi, tarkusi, imesid. Reedel, 24.01 kl 18 reiseide tasuta tutvustusõhtu. Lisainfo: www.seeder.ee	SEEDER KONSULTATSOONID OÜ Tõnismäe 2, 4010 Tallinn tel 630 7475, 505 9080 www.seeder.ee	
Horvaatia					
Horvaatia puhkusereis 12 päeva	29.08.-09.09	al 489 €	kõigi mug. turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus, dušš ja WC igas toas); h/s iga päev; lisatasu eest hotell***+ õ/s Kvarneri Riviera, Rovinj, Pula, Motovun, Krk'i saar, Plitvice järved, Zagreb – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi tagareas allahindlus 14 €.	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, III korrus tel 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee Bohemian Travel: kvaliteedi- standard Ida-Euroopa reiseidele	
Itaalia					
Itaalia ringreis 9 päeva	15.-23.03; 15.-23.03*; 19.-27.04; 10.-18.05; 07.-15.06; 05.-13.07; 19.-27.07; 02.-10.08; 16.-24.08	märts: al 299 € apr: al 325 € 10.05: al 299 € 07.06: al 309 € 05.07: al 319 € 19.07: al 309 € aug: al 299 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee. *15.-23.03.2014 koolireis. Iga 12. koht tasuta!	LA STRADA Pronksi 3, III korrus tel 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee	
Itaalia puhkusereis: Rimini ja Itaalia tuntuimad linnad	28.05.-08.06 14.-25.06 01.-12.07 18.-29.08 10.-21.09	al 319 € al 359 € al 389 € al 399 € al 359 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev hinna sees; lisatasu eest hotell*** + õ/s Kuus täispäeva Itaalia tuntuimas kuurordis. Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaeks- kursioonid on hinna sees. 02.08 reisir: Ravenna, Ferrara, San Marino, Assisi, Gubbio, Gradara, Urbino – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee.		
Rimini ja Kesk-Itaalia väikelinnad	02.-13.08	al 389 €			
Põhja-Itaalia 9 päeva	05.-13.04; 24.05.-01.06; 05.-13.07; 19.-27.07; 23.-31.08	apr-juuni: al 319 € 05.07: al 332 € 19.07: al 336 € aug: al 319 €	kõigi mug. turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste, Miramare loss – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee.		
Prantsusmaa					
Pariis ja Loire'i oru lossid + Alsace 10 päeva	10.-19.04 08.-17.05 26.06.-05.07 31.07.-09.08 28.08.-06.09 25.09.-04.10	al 359 € al 339 € al 359 € al 349 € al 355 € al 325 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Näeme Pariisi (Champs Elysées, Ooperikvartal, Pariisi Jumalaema kirik, De Gaulle'i väljak, Trocadéro, Concorde'i väljak, Louvre, Cité saar, Ladinakvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm), Versailles'd, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord. Lisaks külastame Alsace'i piirkonda (Colmar, Veinitee – Riquewihr, Strasbourg). Eestikeelsed linna- ekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.avenuefrance.ee.	AVENUE FRANCE Pronksi 3, III korrus tel 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee	
Ungari					
Budapest, Esztergom, Szentendre, Visegrad 7 päeva (20.07 ja 23.08 reiselid lisaks Balatoni järv, Tihany, Szekesfehervar, 8 päeva)	16.-22.03; 13.-19.04; 08.-14.06; 06.-12.07; 03.-09.08 20.-27.07; 23.-30.08	märts: al 169 € apr: al 243 € juuni: al 209 € juuli-aug: al 199 € al 229 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus, dušš ja WC igas toas); h/s: lisatasu eest hotell*** Kaks päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kaluribastion jpm), Szechenyi – üks Euroopa suurimaid termalveebasseinide komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergom, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. 8päevasel reisir veedame Ungaris päeva rohkem. Lisaks tavapärasele programmile näeme Balatoni järve, Tihany poolsaart ning Szekesfehervari. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.bohemiantravel.ee.	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, III korrus tel 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee Bohemian Travel: kvaliteedi- standard Ida-Euroopa reiseidele	

Viru Reisid

TALLINN
Narva mnt 7-347, III sissepääs, III korrus
tel 610 9321, 610 9322
e-post tallinn@virureisid.ee

JÕHVI Keskväljak 9
tel 337 0594, 337 1216
e-post viru.reisid@neti.ee
www.virureisid.ee

TARTU Tartu Reisibüroo OÜ
Aleksandri 8, tel 734 4190

PÄRNU Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32, tel 444 5105

REISIKALENDER 2014
Eelregistreerimissoodustus 10%
kuni 1. veebruar 2014.

UUDISI! TIIR ÜMBER MUSTA MERE (22 p) 02.–23.04.
H: 775 €

UUDISI! IMELINE KRIMM KOOS PUKHUSEGA (13 p)
09.06.–21.06; 20.09.–02.10. **H: 429 €**

KASTANIOTES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND
laev-buss (10 p) 27.04.–06.05. **H: 349 €**

KASTANIOTES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND
laev-buss-laev (10 p) 28.04.–07.05. **H: 389 €**

HOLLANDI LILFESTIVAL laev-buss (7 p) 30.04.–06.05.
H: 259 €

UNELMATE PARIIS (9 p) 14.–22.03; 15.–23.03; 07.–15.08;
18.–26.10. **H: 265 €**

KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS (11 p) 12.–22.04;
20.–30.05; 08.–18.07; 20.–30.08. **H: 359 €**

ITAALIA RINGREIS (9 p) 14.–22.03; 14.–22.04 (suur reede
Roomas); 10.–18.07; 22.–30.08; 18.–26.10. **H: 279–329 €**

Väljasõitudega: Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust. Püskiklientidele ja gruppidele soodushinnad. NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub! **NB!** Kindlasti helista ja küsi infot ning vaata meie kodulehte www.virureisid.ee!

ITAALIA PUKHUS (12 p) 20.–31.05. **H: 389 €**; 03.–14.09.
H: 359 €

BERLIN JA TROOPILINE PARADIIS (6 p) 15.–20.03;
16.–21.03; 03.–08.06; 14.–19.06. **H: 189 €**

REIS SAKSAMAA SÜDAMESSE (8 p)
25.06.–02.07. **H: 259 €**

FANTASTILISED AUSTRIA VÄIKELINNAD (9 p)
11.–19.07. **H: 339 €**

AUSTRIA-BAIERIMAA-ŠVEITS (10 p) 11.–20.06.
H: 293 €

BAIERIMAA-ŠVEITS-LIECHTENSTEIN-POOLA (9 p)
21.–29.08. **H: 269 €**

LONDON-PARIIS (11 p) 09.–19.07. **H: 339 €**

SOTIMAA-INGLISMAA-LONDON (13 p) 22.07.–03.08;
06.–18.08 (lisabuss). **H: 429 €**

PRANTSUSE RIVIERA RINGREIS (11 p) 11.–21.06.
H: 389 €; 20.–30.08. **H: 429 €**

PARIIS – LOIRE'I ORU LOSSID – BRETOONIMAA JA NORMANDIA (11 p) 06.–16.08. **H: 339 €**

KREEKA RINGREIS KOOS PUKHUSEGA (13 p)
16.–28.05; 24.06.–06.07. **H: 379–409 €**; 20.07.–01.08.
H: 459 €

HISPAANIA PUKHUS (12 p)
26.04.–07.05; 24.07.–04.08; 17.–28.10. **H: 369–419 €**

HISPAANIA PUKHUS (14 p) 19.09.–02.10. **H: 449 €**

VÄIKE HISPAANIA RINGREIS
(13 p) 21.07.–02.08. **H: 379 €**

SUUR HISPAANIA RINGREIS
(15 p) 23.07.–06.08. **H: 489 €**

UUDISI! IMELISED SAARED GOTLAND JA ÖLAND (6 p)
12.–17.06. **H: 339 €**

UUDISI! LÖUNA-POOLA JA LÄÄNE-UKRAINA (7 p)
22.–28.08. **H: 209 €**

FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAPP), IMELISED LOFOODID JA LAPIMAA (8 p) 25.06.–02.07. **H: 339 €**; 05.–12.08. **H: 299–319 €**

UNELMATE KESK-NORRA (7 p) 04.–10.06; 20.–26.08.
H: 279 €

BUDAPEST – BALATONI JÄRV – KRAKOW – WIELICZKA SODAKAEVANDUS (6 p) 16.–21.03; 02.–07.06;
09.–14.08; 19.–24.10. **H: 189 €**

CZESTOCHOWA – PRAHA – VARSSAVI – KARLOVY VARY – KARLSTEIN (6 p) 16.–21.03; 03.–08.06;
09.–14.08; 19.–24.10. **H: 179 €**

NOSTALGILINE VALGEVENE (7 p) 11.–17.07. **H: 219 €**

UUDISI! MOSKVA JA MOSKVA KULDNE RING (7 p)
31.05.–07.06. **H: 299 €**

LATI-LEEDU RINGREIS (6 p) 04.–09.07. **H: 199 €**

PETERBURI (3 p) 23.–25.05; 30.05.–01.06; 19.–21.06;
08.–10.07; 25.–27.07. **H: 119 €** + viisa 60 €

SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGO-VIINA RINGREIS KOOS PUKHUSEGA (13 p) 19.–31.05;
25.06.–07.07; 23.07.–04.08; 18.–30.08; 04.–16.09.
H: 349–369 €

HORVAATIA-SLOVEENIA (10 p) 18.–27.04; 19.–28.05;
25.06.–04.07; 22.–31.07; 18.–27.08; 04.–13.09;
19.–28.09. **H: 249–275 €**; 22.–31.07. **H: 299 €**

HORVAATIA – SLOVEENIA – BOSNIA JA HERTSEGO-VIINA – MONTENEGRO – ALBAANIA (14 p) 02.–15.09.
H: 389 €

RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS KOOS PUKHUSEGA MUSTA MERE ÄÄRES (13 p) 02.–14.09. **H: 379 €**

IDA-EUROOPA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUKHUSEGA
(14 p) 08.–21.06; 02.–15.09. **H: 399–429 €**

HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO (21 p) 17.09.–07.10.
H: 769 €

MALTA-SITSILIA RINGREIS KOOS PUKHUSEGA (16 p)
19.09.–04.10. **H: 759 €**

SUUR TÜRGI RINGREIS JA KÜPROS (23 p) 20.09.–12.10.
H: 849 €

VENEKEELSED GRUPID!

SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGO-VIINA RINGREIS KOOS PUKHUSEGA (13 p) 19.–31.05;
08.–20.07; 17.–29.08 **H: 349–369 €**

SUUR ITAALIA RINGREIS (11 p) 25.06.–05.07. **H: 359 €**

KREEKA RINGREIS KOOS PUKHUSEGA (13 p)
24.06.–06.07. **H: 409 €**

UNELMATE PARIIS (9 p) 07.–15.08. **H: 265 €**

HISPAANIA PUKHUS (14 p) 20.09.–03.10. **H: 449 €**

AUSTRIA-BAIERIMAA
19.–27.04; 27.09.–05.10. **H: 450 €**

HOLLAND-BELGIA-LUKSEMBURG
30.04.–08.05. **H: 485 €**

KUNINGATEE 12.04; 23.05. **H: 99 €**

PALANGA-NIDA
16.–18.05; 06.–08.06; 18.–20.07. **H: al 130 €**

SLOVEENIA-HORVAATIA 11.–19.06. **H: 450 €**

ŠVEITS JA LIECHTENSTEIN 07.–14.07. **H: 430 €**

PETERBURI 10.–13.07. **H: 240 €**

NORRA – FJORDIDE MAA 14.–22.07. **H: 580 €**

KURAMAA 18.–20.07. **H: 175 €**

AHVENAMAA 24.–27.07. **H: 270 €**

TATRATESSE TIIRUTAMA
02.–08.08. **H: 320 €**

SAKSAMAA VÄIKELINNAD JA BERLIIN
11.–19.08. **H: 490 €**

ETIOOPIA – METSLASTESAFARI SEEBÄ KUNINGANNA MAAL
13.–25.03; 15.–27.10. **H: 2860 €**

DUBAI JA ARAABIA ÜHENDEMIRAADID
21.–28.03; 24.–31.10. **H: 1450 €**;
28.12.–05.01. **H: 1780 €**

PÄIKESELINE TAI
05.–15.04; 07.–21.11. **H: al 1760 €**

SINGAPUR-MALAIISIA-BORNEO
16.–31.05. **H: 3990 €**

PÕNEV PEKING 07.–13.06. **H: 1300 €**

BAIKAL-MONGOOLIA 07.–18.07. **H: 3300 €**

VÕRRATU INDIA 14.–26.10. **H: 2050 €**

IMEKAUNIS SRI LANKA 18.–30.10. **H: 1795 €**

MEHHIKO 29.10.–12.11. **H: 2990 €**

KEENIA 08.–20.11. **H: 3990 €**

VIETNAM-KAMBODŽA 17.11.–04.12. **H: 2680 €**

tel 445 0020, 505 9902
e-post gondvana@gondvana.ee
www.gondvana.ee

Toimetaja Külli Värnik, kylli.varnik@lehed.ee, tel 669 8296
 Reklaam Egle Leisner, egle.leisner@lehed.ee, tel 669 8099
 EE lisade juht Piret Tamm, piret.tamm@lehed.ee
 Rubriik valmib koostöös eri firmadega.

Kelgukoertega on vastupidi – nemad tunnevad tõelisest talvest siirast rõõmu. Mida külmem ilm ja mida paksem lumi, seda enam looma silmad säravad. See on nende aastaag, mil nad saavad teha kõike seda, milleks nad inimeste poolt aretatud on – aidata inimesel külmades oludes läbida pikki vahemaid.

Ennemuistsel ajal oli koerarakend polaaraladel pea ainus liikumisvõimalus. Vedamiseks aretatud koeratõugudel (nt alaska malamut, siberi husky, alaska husky, grööni koer, samojeedi koer jt) on vedamistung ning töötahe tõule iseloomulikud omadused. Koer peaks saama teha seda, mille jaoks ta aretatud on (jahikoer käia jahil, kelgukoer tegeleda vedamisega jne).

Koerarakendisõit on kindlate reeglitega omaette spordiala (nagu näiteks hobuste ratsutamine) ning peetakse suuremaid ja väiksemaid võistlusi. Selle ala fanne on ka Eestis.

„Meil on rakendisport alles lapsekingades,” teab harrastajaid ja võistlejaid toetava Kuuksaare Sled Dog Teami asutaja ja juht Heinrich Lukk, kuid õnneks suureneb selle ala harrastajate arv iga aastaga. Järjest enam küsitakse Kuuksaare kenneli omanikelt Ulvi ja Heinrich Lukkilt nõu, kuidas kelgukoera õigesti pidada ja õpetada ning millist varustust rakendamisel kasutada.

„Põhimõtteliselt võib kelgu ette rakendada mistahes koera, kes suudab ja soovib seda vedada,” teab Heinrich. Alustuseks tuleb looma harjutada veorakmetega ning siis juba

Kelgukoertega kelgutama!

Mida külmemaks läheb ilm, seda kõvemalt pakivad end sisse inimesed – et pakane ligi ei pääseks. Poevad tuppä kamina ette ning harrastavad tubaseid tegevusi. Vähemalt enamik meist.

Heinrich Lukk kelgukoerarakendit treenimas.

Pildid: ULVI LUKK

veovöö ja -liiniga. Ilmselt on paljud Mukid ja Pontud kunagi kelku või väiksemat karu vedada proovinud, ent kui tahta hästi töötavat suuremat koerarakendit, et käia pikematel retkedel ja kelgukoeraspordi võistlustel, tuleb alustada headest koertest ja heast inventarist.

Ulvi ja Heinrich jõudsid kelgukoerteni kuus aastat tagasi, kui perre võeti kaks alaska malamudi kutsikat. Nüüdseks on kennel iga päev koos treeninglaagrisse või hoiule toodud koertega sageli 8–12 kelgukoera.

Treeninguteks ja kelgukoeraretkedeks kasutatakse lisaks ümbruskonna metsadele ka Järvselja metsaala ning selle vahele jäävaid Emajõe-Suursoo järvi ja jõgesid. Piisavate miinuskraadide korral on üheks põhiliseks liikumiseks Ahja jõgi. Selleni viib Ulvi ja Heinrichi koduüüelt kraav ja kena käänu-line oja, millel kiire rakendisõit rakendijuhti esimestest hetkedest alates proovile paneb.

Õpipoisist nõustajaks

Esimesi malamuute võttes ei osanud Ulvi ja Heinrich arvatagi, et sellest võiks kunagi saada nende elustiil. Praeguseks on Kuuksaare kenneli kasvandikke üle Eesti ning enamik neist harrastab vähemal või suuremal määral ka kelgukoerasporti. „Pole ju mõtet võtta koera lihtsalt selleks, et teda näiteks koduüuele ketti panna ja ta sinna unustada, aastateks,” ei mõista Ulvi Eestis levinud koerapidamistava. „Palju lõbusam on harrastada ühist asja koos. Üksi metsas jooksmas

Premeeri oma lemmikut maitsvate hõrgutistega

PREEMIA OÜ
www.preemia.ee

Kuivatatud seakõrv
Kuivatatud magu
Kuivatatud kops
Kuivatatud närimistoru
Kuivatatud maks
Kuivatatud kanapugu
Kuivatatud kanakael
Kuivatatud mage kala
Närimisliha
Assortii

Kõik **Preemia** hõrgutised on naturaalsed, konservandi-vabad ja eestimaised. **Preemia** tooted on kasulikud Teie lemmiku tervisele kuna on kergesti seeditavad, sisaldades rikkalikult proteiini. Selle närimine eemaldab hambakivi, ennetades nii hamba- ja igemeprobleemide tekkimist.

Preemia tooteid müüvad:
 RIMI, Selver, Prisma, ETK Maksimarket, Bramham Trade, Tallinna Kaubamaja, Stockmann, Kolmark, Port Artur, Haapsalu TÜ, Agamiks, Valdeku kliinik ning kõik teised paremad hüper-, supermarketid, lemmikloomapoe, loomakliinikud ja vetapteegid.

Tulbi põik 12, Haapsalu
 GSM 50 35 762, Tel 47 29 618
 e-post: info@preemia.ee

SOOKRIIMUD

Sookriimud OÜ • tel 5666 6009

Kelgukoeraspordi harrastamiseks mõeldud varustus:
 kelgud, veoliinid, veovööd, veorakmed jpm.

Koerte kaela- ja jalutusrihmad ning soojavestid.

Joogipulbrid ja valmisjoogid FitDog koerte energia- ja vedelikuvarude täiendamiseks ning füüsilisest koormusest taastumiseks. Sobivad kõigi koeraspordialade harrastajatele (agility, jahindus, kelgukoerasport, teenistuskoerad, karjakoerad, pääste- ja vetelpäästekoerad).

Professionaalne Norra kuivtoit koertele, sisaldab Norra kala.

e-pood: www.sookriimud.ee

või suusatamas käia on ju ka tore, kuid koos koerte ja mõttekaaslastega veelgi vahvam.”

Koerte ja rakenditega on kaasatud nelja-aastane poeg Ulric, kes aitab koeri toita ning on kelgul kaasas ka pikematel treeningutel või retkedel. Eriti meeldib talle joosta koerakrossi kenneli noorima kasvandiku, äsja Norrast toodud kolmekuise kutsikapreili Chilliga. Igaühele tema võimete ja kaalukategooria järgi.

„Enne esimest koera ei teadnud me koerandusest eriti midagi,” tunnistavad praegused kelgukoerte hingeelu tundjad Ulvi ja Heinrich. Küsiti nõu kasvatajatelt, loeti virtnade kaupa raamatuid, otsiti teadmisi internetist. Nüüd korraldavad nad ise õppepäevi, treenivad peale enda koerte ka teiste omi, nõustavad omanikke ning võtavad loomi hoiule ja personaalsetesse treeninglaagritesse. Lisaks hakkasid nad maale tooma eeskätt kelgukoertele sobivat toitu, sest Balti riikides seni saadaolevad polnud piisavalt head. Ulvi osavate näppude all valmivad uhked ja praktilised Kuuksaare logoga rakmed, veovööd ja muu kelgukoerte varustus, mida eksporditakse ka lähiriikidesse. Kui vähegi võimalik, võetakse osa igast lähipiirkonna võistlusest, mida pole just ülearu palju.

Eelmisel hooajal saavutati Balti karika võistluste koondarvestuses kahe koera tõukeratta klassis (DS2NB) kolmas koht, olles ühtlasi selle võistlusklassi parim Baltimaade rakend. Aasta tagasi võitis Ulvi kahe koera kelguklassis (Sp2NB) Otepääl toimunud

rahvusvahelise kelgukoeraspordi võistluse, möödunud kevadel aga endalegi ootamatult koerte luitekrossi. Kah-te koera, Hatut ja Himmut, pärjati heade tulemuste eest mullu tiitliga „Aasta rakend 2012”.

Perepoeg Ulric ja kenneli noorim koer Chilli.

Treenitakse nii lihaseid kui ka aju

Rakendispordis ei tule head tulemused üleöö, edu saavutamiseks peab tegema järjekindlalt tööd nii enda kui ka koertega iga päev. „Kutsikaeast alates tegeletakse eeskätt mentaalse treeninguga, mis koera füüsi arendes ja õpitut omandades asendub järk-järgult füüsilise koormusega. Hea kelgukoer peab saama hästi läbi nii inimeste kui ka teiste koertega ning olema hea veotahtega,” räägib rakendijuht ja treener Heinrich.

„Kui ma koertele rakmetega lähenen, lähevad neil silmad põlema – igaüks loodab, et tullakse just tema juurde ning et teda ei jäeta maha, kui teised saavad treenima minna,” valgustab Ulvi koerte hingeelu. Kui mõnel hakkab veotahe langema, tõstab kõige paremini motivatsiooni see, kui teda treeningutele ei võeta, ent ta näeb teisi trenni minemas.

Rakendisse panekul peab kelgujuht ehk inimene oskama hinnata koerte omavahe-list läbisaamist ja teadma potentsiaali, kes milleks võimeline on, ning vastavalt sellele

nad rakendisse paigutama. Seal peavad kõik käituma ühtse meeskonnana: tuleb unustada varasemad erimeelsused ega tohi lasta end eksitada raja äärde uudistama tulnud metskitsest või rebasest või reageerida mööduva koerarakendi peale.

„See on terve teadus, kellega, keda ja kelle järele kokku panna,” teab Ulvi ning räägib koerte iseloomudest, tööoskustest ja nn sise-misest tuest, mis peab ühel rakendikoeral kindlasti olema. On ka selliseid loomi, kes ei suudagi tiimis töötada, mõni ei sobi mõne teise koeraga jne.

„Erinevalt koertenäitusest on võistlus äärmiselt objektiivne ning tulemused mõõdetavad ja selged. Näitusel selgub parim isend paljuskki kohtuniku subjektiivsest hinnangust – kahel järjestikusel päeval võib loom saada kohtunike käest absoluutselt vastupidise tulemuse, kuigi ta ei saa ju ühe päevaga väga muutuda,” teab Heinrich. Sellest arvamusest hoolimata ehivad ühe toa seinale näitustelt võidetud rosetid ja karikad – tõestamaks, et hea töökoer võib olla ka heade tõuomadustega.

Talv on tegudeks, suvi puhkuseks

Võistlusi toimub aasta ringi, kuid põhiline treeningaeg kestab jahedamatel kuudel. „Maist juulini on meil puhkus,” räägib Hein-

rich kelgukoerte elukorraldusest. Pikki treeninguid ei ole, kuid mõõdukat vormishoidmist tehakse ikka.

Augustikuus, kui temperatuur langeb öösel alla 10 kraadi, alustatakse varahommikul kergemate treeningutega. Sügise lõpus ja talvel läbivad koerad nädalas ligikaudu 80–100 km.

„Malamuutidel on paks karv. Kui sooja on üle 12 kraadi, ei saa pikki treeninguid teha, sest tekib ülekuumenemise oht. Kui temperatuur on +5 kraadi või vähem, muutuavad koerad palju erksamaks,” teab Heinrich. Paksu lume korral eelistavad tihti loomad magada kuudi asemel hanges.

Sprindivõistlusi peetakse talvel kelgu-, suusataja- ja pulkaveos. Pulkastiili rakend koosneb ühest või mitmest koerast ja raskusest (sõltuvalt loomade arvust 50–70 protsenti koerte massist), mida koer veab, ning suusatajast, kes on ühendatud raskusega. Lumeta ajal võisteldakse koerakrossis, jalgratta- ja tõukerattaveos (üks koer on kinnitatud veoliiniga võistleja või veovahendi külge), samuti tõukerattaveos kahe koeraga ning käruveos nelja või kuue koeraga.

Kesk- ja pikamaavõistlusi peetakse talvel enamasti kelgurakenditega. Pikimad võistlused ulatuvad kuni 1900 km-ni (Iditarod, Alaska) ning kestavad nädalaid. Rohkem infot nii kelgukoerte kui ka rakendispordi kohta leiab kenneli kodulehelt www.alaskamalamuut.ee.

Kaie Päike

KÕIGE LIHARIKKAM

Hau-Hau Champion on eriti liharikas premium-taseme täistoit, mis on täiesti nisuvaba ning ei sisalda kunstlikke värv- ega maitseaineid. Hau-Hau Champion täistoit sisaldab vajalikke vitamiine ja mineraale. Seepärast kannab Hau-Hau Champion ideaalselt hoolt kõikide koerte heaolu eest.

*uuringu kohaselt on Hau-Hau Champion vastavate toitide hulgas kõige suurema lihasisaldusega (vaata www.hauhau.com)

PREMEERI OMA LEMMIKUT HAU HAU CHAMPION MAITSVATE LIHASNÄKKIDEGA!

Hau-Hau Champion tooteid müüvad:

Prisma Peremarketid, Maksimarketid, Konsumid, Selverid, Röömu Kaubamaja, aianduskeskused Hortes ja Hansaplant ning teised parimad kauplused.

100% liha

- Suurepärase vahepala lemmiku premeerimiseks või hellitamiseks
- Vähesese rasvasisaldusega
- Ei sisalda kunstlikke värv- ega säilitusaineid
- Taassuletav pakend

MOBEC AS • Lehmja küla, Rae vald, Harjumaa
tel 637 9463 • mobec@mobec.ee

VÕIDA 32 EUROT! Loosimises osalemiseks saada vastus e-posti aadressil vastus@lehed.ee või lõika talong välja ning saada see tehisipäevaks täidetuna aadressil: Tallinn, 10151 Narva mnt 13, märgusõna Ristsõna.

	●	Asum Kohtla-Järvel	Lill	Pulksirge trükitäht	Aparell	Ristsõna	●	Harjus	Tragi, ettevõtlik, algatusvõimeline	N naaber	●	Järjest. tähed	Uus-	Triitium	Vastus:					
Kõvavähk						Ärevus, kerge ehmatus Linn Hispaanias					Romaani "Oös on asju" autor Helilooja (1887-1970)									
Isiklik rekord			Opel ...	Istutatav taim						Naisenimi Estonian Air				Vulkaanist välja-voolav magma	Nimi: Address:					
Veretöö						Külaonu, papi ... Kõlar					Offensive Lineman Peikad				Telefon:					
Rütmikas vaimulik laul								Vali, karm, südameetu Degree					Vere-grupp Ilma kehata		Alek-sander	●	Ohmu	Optiline kvant-gene-raator	..., MM, OM	Rahva-pärane pikkus-mõõt
Juriidilist fakti fikseeriv ametlik dokument					Jupiteri kuu Kompanii					Elatanud Virguma						Kääne Eelaste tunnuste ootamatu taasilmumine				
VASTUS																				
Mehenimi						Arutu, taipama-tu, juhm					Meele-heide Asutav Kogu								Kaalium Endisaeg-ne vilja mahu- või kaalu-mootühik	
						●	Ei liha ega ... Paks jäik ja raske paber						Siht-asutus Meeleolu			Endine-Hommik (soome k.)				
						...aken							Tagavara Per annum						Pärisnimi	
						Ante meridiem			Rahaühik Noot					Lugu-peetud Jood						
						Ovaalne puunõu, kolmjalg			Pakistani rahvuslill Reaumur											
						Fosfor		Pruun-vetikas				Miami University	EESTI RAHVASTIK							

32 eurot võitis **Siiri Toll** Tallinnast. Eelmise ristsõna õige vastus: karburaator jupsib.

Horoskoop 23.-29. jaanuar

Jäär
Tõenäoliselt nõuab töölaste probleemide lahendamine päris palju energiat. Ühest küljest on küll avatud võimalused karjäärialaseks tõusuks, ent küllap sul on ka vastaseid, kellega on ette näha jõudu nõudvat võitlust.

Sõnn
Tahad olukorda kontrollida ja teisi inimesi enda huvides tegutsema panna. Suhtlemises oled päris osav, sul on võimalik praegu oma tahtmist saada küll. Ent kui sa kasutad kavalaid käike, võib see rikkuda su sõprussuhteid.

Kaksikud
Materiaalsed väärtused mängivad praegu su elus põhilist rolli. Võimalik, et kipud inimesi hindama nende rahakoti paksuse järgi. Võid põdeda selle pärast, et sa pole enese arust piisavalt rikas ja edukas.

Vähk
Jupiteri ja Veenuse opositsioon ei mõju kõige paremini su tööasjadele ja kohustuste täitmisele. Sul on raske ennast distsiplineerida, üle kõige tahaksid puhata. Suhted vastassooga võivad huvitavaid pöördeid võtta.

Lõvi
Sul tuleb oma tervise eest korralikult hoolt kanda, hoiduda külmetusest ja ülepingutusest. Tõised probleemid või lahkarmused kolleegidega tekitavad meelehärmi ja mõjuvad su organismile kurnavalt.

Neitsi
Suhete liinis võib tekkida omapäraseid arenguid. Võimalik on taaskohutamine inimesega, kes on sulle varem tugevat mõju avaldanud. Tugevad tunded on kerged tekkima, seejuures on kaaine mõistus kiire kaduma.

Kaalud
Marsi ja Merkuuri triigoon loob head eeldused mõistuspäraseks ja tulemuslikuks tegutsemiseks. Sul on häid ideid, mida suudad vormida realistlikeks plaanideks ja need kiiresti ka ellu viia.

Skorpion
Tõrkeid on info liikumises. Vajalik teave ei pruugi õigel ajal sinuni jõuda, see võib takistada töö tegemist. Kui oled millegagi valmis saanud, võivad selguda uued nüansid, mis sunnivad sind tehtut ümber tegema.

Ambur
Hea periood õppimiseks ja ühiskondlikuks tegevuseks. Mõistus on terav ja haarad uut infot lennult. Oled teabe kogumisel nutikas, suutes hulga mõttetu materjali hulgast üles leida selle, millel kulda väärt mõte sees.

Kaljukits
Väga võimalik, et su soovid on praegu märksa suuremad tegelikest võimalustest. Armastus võib lausa piinavaks osutuda, kui ihaldad kedagi, kes mingitel põhjustel alatiseks kättesaamatuks jääb.

Veevalaja
Seoses Päikese jõudmisega Veevalaja märki tunnetad energiatõusu. Sul on rohkem tegutsemislusti, pilk on tulevikku suunatud. Oled üsnagi enesekesksne ja teed otsuseid, lähtudes eelkõige isiklikust heaolust.

Kalad
Sind kisub inimeste sekka. See võib tähendada soovi pidutseda ja flirtida, argimured unustada. Samas aga võib tõmmata ühiskondliku või huvitegevuse poole. Ka sarnaste huvidega inimestega kisub vestlus elavaks vaidluseks.

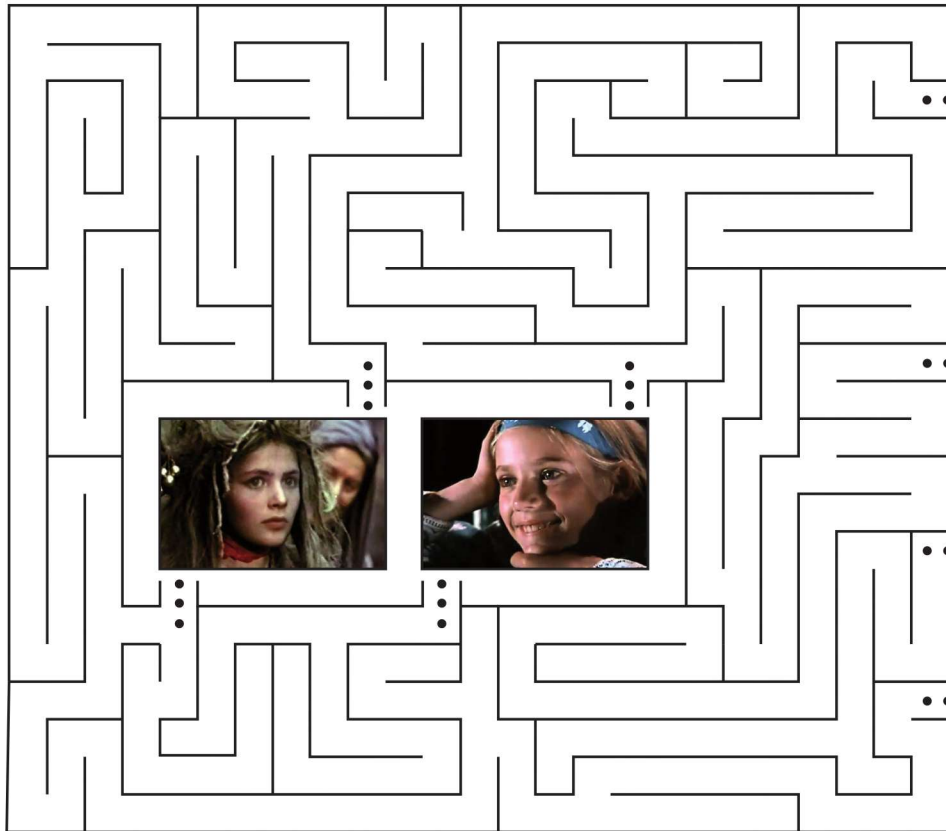
Toomas Vabamäe kümme küsimust

- 1. Reformierakond loodab tuua europarlamenti valimis-tele...**
a) vabamaadluse raskekaal-lased
b) sõubisnise superstaarid
c) avalikud hääletusauto-maadid
d) välispoliitika raskekahurid
- 2. Tatjana Mannima kaotas olümpialootuse, sest...**
a) suusakepi teravik jäi lumme kinni
b) suusakepi nürimik jäi lumme kinni
c) suusakepid läksid lennuki pagasis kaduma
d) lennukipilet Sotši on liiga kallid
- 3. Donatella Versace kompab Pariisi kõrgmoenädalal...**
a) paljast ihu
b) hea maitse piire
c) saali lage
d) modelli tagumikku
- 4. Maxima loobus...**
a) Saku õllest
b) Kellukese limonaadist
c) Hiiumaale minekust
d) Eestist lahkumisest
- 5. Vladimir Putin on sõbra-likes suhetes...**
a) kümnete eestlastega
b) mitmete homoseksuaalsete inimestega

- c) paljude dissidentidega
d) kahe neegriga
- 6. Detsembri populaarseimad lapsenimed olid...**
a) August ja Rosalie
b) Mats ja Krõõt
c) Robin ja Sandra
d) Jelena ja Igor
- 7. Luisa Värk ei mõtle...**
a) abiellumisele
b) kehakaalule
c) vanusele
d) elukaaslase palgale
- 8. Katrin Lust imestas, et Ameerikas on nii...**
a) väikesed palgad, autod ja linnad
b) kõrged puud, majad ja mäed
c) suured poed, toidud ja inimesed
d) räpased restoranid, raudtee-jaamad ja väljakäigud
- 9. Peatselt ühendatakse Kruuda ja Paltsi...**
a) piimakombinaadid
b) dünastiad
c) soojatrassid
d) garaažiboksid
- 10. Edgari malbena näiv silmarõõm Katja võib...**
a) kõike
b) peaaegu kõike
c) süüa järjest ära kolm torti
d) teid ühe jalahoobiga pikali lüüa

ÕIGED VASTUSED: 1d, 2a, 3b, 4c, 5b, 6c, 7a, 8c, 9b, 10d

KRÕÕPA FILMIMÄNG

Elise ja Arabella jäid lobisema ja kaotasid teeotsad koju tagasi. Aita tüdrukutel üles leida nende kodufilm ja sõbrad.

Järgmine DVD Eesti lastefilmide sarjast on "Metsluigid". See on tehtud Hans Christian Anderseni muinasjutu ainetel ja räägib loo vaprast kuningatütrest, kes oma vendade nõidusest päästmiseks peab igale neist nõgese-särgi kuduma. Selle aja jooksul ei tohi ta lausuda ainsatki sõna, kujutage ette, isegi mitte oma kihlatule, uhkele printsile. No oli ikka tüdrukul luige kannatus. Tore kinopilt, ärge maha magage. Film tuleb müügil koos Ekspressiga juba järgmisel neljapäeval, 30. jaanuaril.

KÜTAME

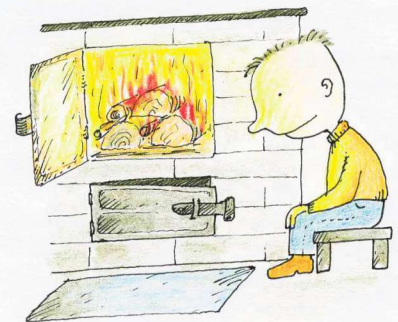
Ilmar Trull

Külma küll ei talu me.
Talvel sooja vajame.

Halult andeks palume
ja ahju alla ajame.

Müta-müta-müta me
kambrid kuumaks kütame.

Kes siis tali läbi tahaks
käia ringi kananahas.

LASTEKA ADDRESS: Lastekas,
Narva mnt 13, 10151 Tallinn
Kroopa@ekspress.ee

Auhinnad saab kätte Eesti Ekspressi infosekretäri juurest, Narva mnt 11e, I korrus, E-R kl 9-17. Kaasa võtta isikut tõendav dokument.

Ohmu ristsõna vastus
RISTTEE

Kreete Loviisa
Metsjärv
saab auhinnaks
EE kruusi ja vile.

Joonista Ohmule pilte ja aita ristsõna ära lahendada!

		Eeva	3 × täht	asjad	Rio •• Janeiro	vallatu, üle-annetu
riik, mille pealinn on Vilnius		kangekaelne loom				
kaela-ehe					aar	
tonn		Maarja			Kaarel	
rõhk-nael		ennast			millalgi, mingil ajal	
Tom Sawyer	Eesti	riik, mille pealinn on Ateena				
teeninda-mine		isiklik				
haava jälg nahal						
	aktsia-selts					
	toidud hektar				nord	nemad
	reede					
	sidrunil on ... maitse •• ja kuulsus			Olev Oja	Andres Noormets	
					Gustav Adolf	
					raadius	
	kes vene keeles					
	meeter					
meie planeet						
Urmast	Uus-Meremaa põlis-asukad					

kraanaat

nädala Ansip

20 trammi, igaühel 5 ust. See tähendab 100 linti, mida on võimalik siis pidulikult läbi lõigata.

Valitsuse pressikonverentsil 16. jaanuaril

nädala anekdoot

Juhan Parts läheb doktor Adik Levini juurde: "Mul on imestamissõltuvus. Ma näen ja kuulen, mida teevad mu naine, lapsed ja ämm, ning imestan. Loen lehti ja vaatan "Aktuaalset kaamerat" ning imestan. Kas on mingit ravi?"

"On väga hea ravi," vastab dr Levin. "Minge tööle rongi-firmasse Elron ja õige pea ei imesta te enam millegi üle."

nagu kaks tilka vett

SARAH LUND
Riigikogu liige

MAILIS REPS
Taani teledetektiiiv

FOTO WWW.STANDARD.CO.UK/
SHOWBIZ/CELEBRITY-NEWS

**PEKK
MAKSU
ALLA!**

Vaid lihakere on tervislik.

Õiged Rohelised maksustavad iga pekikilo inimese kehas.

list vähendamist valdades. Väikevallas saab vallamajja asju ajama sõita jalgrataga, soome kelguga või minna ka jalgsi, see pole aga mõeldav mammutvaldades.

Õiged Rohelised on need, kes kannavad ära soki neli külge, enne kui need jäätmetesse viskavad - see ei tähenda, et nad neid vahepeal ei peseks või ei nõeluks. Ja kui maantee ehitamisel jääb ette põõsas, siis ei tee nad teed ümber põõsa, vaid istutavad selle kõrvale, kui aga pole võimalusi ja läheb kalliks, siis raiutakse põõsas maha, millele järgneb leinaseisak.

Õigete Rohelistel ei ole hüüdlauseid, seega lihtsalt: loodushoid, säästmine, tasakaal, eetika - aade ja terve inimene. Võiks küll olla hüüdlauseks: mida rohelisem rada, seda kauem suu matsub ja jalg tatsub.

Integratsioonipoliitika loetakse kordaläinuks, kui muulaste noored hakkavad Moskvale ultimaatumeid esitama nõudega mitte sekkuda Eesti siseasjadesse.

Homosid meie ei salli.

Õigete Roheliste eesmärgid ja lootused!

Uus partei toob jobude asemele uue poliitika.

(NB! Tekst on tõlgitud leedu keelest, seega on tekstis mõningaid "häireid", kuid tänane tundmatuks jäänud tõlkijat. Originaaltekst, mis koostati juba 2000. aasta paiku ühe väikese grupi poolt, on läinud kaduma. Tol ajal oli eriti mitterikastel raske lõõgile saada, puudus internet

jne, seega jäi grupi üritus pooleli. Õige pea pühkisid grupi liikmed Eesti tolmu jalgadelt ja läksid Soome ehitajateks, aga Õigete Roheliste põhimõtted on väärt kraam ka tänapäeval.)

Meie vähendame riigikogu liikmete arvu. Nad hakkavad paiknema kohtadel, kus neid valiti. Meie vähendame riigikogu opositsiooni saadikute palgasid ja kaalume nende üldse riigiko-

gust välja viimist, sest praktika näitab, et koostöö koalitsiooniga ei suju. Koalitsiooni populistlik kritiseerimine ei ole töö, mille eest saada kõrget palka, ommata ise vastutust. Koalitsiooni lagunemise puhul kutsutakse opositsiooni esindajad saekaatrist ja bussiroolist tagasi, et moodustada uus koalitsioon.

Oleme valdade liitmise vastu, küll aga pooldame ametnike arvu drasti-

Mul ei ole kodus kööki - ma ei tee mitte kunagi süüa.

Diana Arno

Ettevõtetes seame sisse igahommikuse hammaste hügieeni kontrolli. Iga "läbi kukkunud" päev maksab töötajale ühe protsendi palgast. Veel võiks kontrollida küüsi, kõrvu ja kaela.

Igas politseipiirkonnas võiks olla vastav arv patrulle, kes iga õhtu kell 21.00 käivad läbi oma ala elanike korterid alkomeetriga, et poleks koduvägivalda.

Töötutele antakse valida - õpid in-seneriks või hakkad tittesid vorpima, isegi kui oled homo. Ja kui nii ei tee (seda jälgitakse kaameratele), saad trahvi.

NÄDALA TOETUSGRUPP: Kurjategijate nimede varjamist kohtuotsustes toetavad Linnuvabriku grupeeringu veteranid, Eesti Kindlustuspetturite Liit ja Anna-Maria Galoian Londonist.

Otseülekande teeb

30. jaanuaril Nokia Kontserdimajas

EMA 2014

EESTI MUUSIKAAUHINGNAD

Eesti Muusikaauhinna käivitab

Jägermeister

Toetab

elektrum

www.muusikaauhinna.ee

Veatu pühak kuningatütar Elise

Kui “Metsluiged” 1987. aastal kinno jõudis, küsis filmiteadlane, mida autor selle kannatuslooga öelda tahab.

Margit Tõnson

viimaneveerg@ekspress.ee

Ma tegelikult ei usu altruismi – ka kõige suurem heategu tehakse ikka alati enesetunde pärast, mis heateo tegemisega kaasneb. Ja see tunne, mida nii väga tunda soovitakse, on järgmine: ma olen olemas, minust sõltub midagi, ma olen oluline.

Paraku valib sama suur hulk inimesi palju lihtsama tee seda tunnet kogeda – tõstad rusika püsti või ütled halvasti, ja oledki hoobilt oluline. Aga ei tohi unustada, et motivatsioon – soov tunda, et ma olen olemas – on mõlemal juhul sama. Elus tuleb nende kahe viisi vahel lihtsalt pidevalt valida, kunstis saame idealiseerida puhtaid vorme – puhast õelust ja püha headust.

Sellesama tunde pärast kirjutab kirjanik raamatu, maalib kunstnik pildi ja filmirežissöör võtab ette filmitöö. Ainult et filmitöö juures on nii palju muutujaid, mis otseselt režissööri tahetest ei sõltu, sestap võib lavastaja turjale protsessi käigus koguneda terve koorem ebamugavaid tundeid, mis selle oodatud heaolutunde tuhmistavad. Paistab, et “Metsluikedega” nii läkski.

Imekaunis pühak

Karakterit mõttes pole üksluisemat tegelast kui veatu pühak, kellel pole mingisuguseid inimlikke kirgi. Imekaunis Elise (**Katri Horma**) tahab ainult oma luikedeks nõiutud vendasid needusest vabastada, kannatades vapralt valu jaalandusi. Pühaku paratamatult üksluisuse tasakaalustamiseks on **Helle Karis** pannud mängu audiovisuaalsete mõjutamistehnikate raskekahurväe, nii et filmi lõpus poetab lapsemeelne vaataja läbielamispisara.

Karis jätab noorima printsidest luigeks, kes hapra lapsehäälega lubab, et igal õhtul, kui päike loojub, tuleb ta unenägudes oma vendade ja õe juurde ja igal hommikul, kui päike tõuseb, lendab ta linnuna taeva alla. Anderseni jäi ühele vendadest luigetiib – otsekui füüsiline puue, märk kurjuse kohalolust. Painajaliku elektroonilise muusika kirjutas filmile **Oleg Karavaitšuk**, esialgne **René Eesperelt**

KURJA VÕÖRASEMA TAVALINE TRIKK: Ilus kuningatütar (**Katri Horma**) saadetakse jalust ära kolkakülla ja noorukesed printsid nõiutakse luikedeks.

tellitud helilooming, Karise arvates “roosamanna”, mis ei sobi filmi meeleoluga, ei läinud siiski päris tühja – 2011. aastal esietendus **Loore Martma** lavastatud lastemuusikal “Metsluiged”, kus kasutati filmile loodud muusikat ja **Leelo Tungla** laulusõnu.

Karis kartis miks-küsimusi

Karise kolmas muinasjutufilm “Metsluiged” jõuab vaataja ette kolmandiku lühemana kui esialgne kinoversioon. Nimelt esitles aastal 2004, Hans Christian Anderseni raamatunädala raames autor “Metsluikedega” n-ö *director's cut* i versiooni, kust olid välja jäetud stseenid, mis nõudliku lavastaja visiooni kohaselt ei olnud aastal 1987. olemasolevate filmitehniliste vahenditega täiel määral täitunud, sest film valmis kiirustades ja pidevas rahanappuses.

Huvitav oli filmiteadlase **Tatjana**

HELGE ESINDUSPILT: Õnnelik noorpaar ja kümme kuningapoega.

Eesti lastefilmid
KOGU PERE FILMISARI

Metsluiged

Tallinnfilm 1987

- Režissöör **Helle Karis**
- Stsenaristid **Helle Karis, Savva Kuliš, Juhan Viiding**
- Operaator **Ago Ruus**
- Kunstnik **Ronald Kolmann**
- Kostüümikunstnik **Mare Raidma**
- Helilooja **Oleg Karavaitšuk**
- Osades **Katri Horma, Juris Žagars, Andrejs Žagars, Ines Aru, Gunnar Kilgas, Liina Orlova.**

DVD on müügil koos Eesti Ekspressiga alates 30. jaanuarist.

Filmidega saab tutvuda ja sarja tellida aadressil film.ekspress.ee.

Elmanovitši reaktsioon filmile. Naine, kes samuti esoteeriliste sfääridega suhtles, heitis Karise filmile ette “katarsise imiteerimist”, “köledat paljutähenduslikkust”, “ilutsemist”, “abstraktset maalilisust”, “võltsi pingutust”. (Sirp ja Vasar, 1988, 30. sept). Filmiteadlast, kes kõneles samas artiklis ka “aurast” ning “ekstrasensoorset võimetest”, ei veennud Karise alateadvusest esile paiskuvad mütoloogilised kujundid ja tunnetuslik, analüüsile ja argumentatsioonile mittealluv filmiloomise viis. Ta esitas kiuslikult küsimuse, mida Karis kõige enam pelgas – miks looja valis Anderseni muinasjuttu kannatavast Elisest ja mida ta tahab selle kannatuslooga öelda?

Kohe pärast keskkooli, 60ndate al-

guses ETVsse režissööri abiks läinud ning hiljem koos **Evald Hermakülaga** luulesaateid ja **Peeter Toomingaga** fotosaateid teinud Karis kartis millegipärast miks-küsimusi paaniliselt. Ajakirjale Luup 1999. aastal antud intervjuus selgitas ta, et kuna ta oli kõik kolm mängufilmi tulistanud põhimõtteliselt intuiitiivselt, alateadvuse puusalt, siis tundis ta nüüd, et peab vahet pidama ja enda jaoks lõpuks need kõige olulisemad küsimused selgeks mõtlema. Et mis üldse on inimeksistent-si mõte ja miks me teeme seda, mida me teeme.

Oma mütoloogilise, isegi šamanistliku töö otsingutele ei suundunud ta siiski üksi – Karis lõi 1989. aastal noorte filmihuviliste õpepeustuudio Oriest (lühend sõnadest Orient ja Estonia), kasvatamaks mõttekaaslast, kellest tal riiklikus filmitootmises nappis. Vaimseteks eeskujudeks olid rühmitusele **Einar Laigna, Gunnar Aarma, Vigala Sass** ja müüditõlkija **Rein Sepp** (kahest viimasest valmisid ka dokfilmid).

“Suvejuttude” saates tunnistas Karis **Ilmar Taskale**, et oli enda arvates kehva ema, sest võitles oma kirglikud võitlused pigem loomingulisel tandrill kui kodus. **Kalev Kesküla** nimetas neid 60ndatel elulavale astunud kompromissituid loovinimesi (**Mati Unt, Evald Hermaküla, Juhan Viiding, Vaino Vahing** jt) põlvkonnaks, kes ei saanudki olla ühtaegu nii korralikud väikekodanlased kui suured kunstigeeniused – nende jaoks oli looming igal juhul ja alati tähtsam kui lapsed, kodu ja pere. Poesia võttis argielupõgenikud avasüli vastu.

T h e a t r u m

www.theatrum.ee
facebook.com/theatrum.ee

Slawomir Mrozek

Rebaste õhtud

Lavastaja Kristjan Üksküla (Linnateater) / Juhendaja Lembit Peterson
Esietendus 25. jaanuaril 2014 kell 17.00 Theatrumi saalis
Lavastus on veel kavas 27., 29., 30. jaanuaril ja 1., 20., 21., 22. veebruaril kell 19.00

RAKVERE TEATRI

ESTRAAD

UNO BOSSA
ehk Uno Loobi seitse elu

Lavastaja
Hardi Volmer

ESITENDUS
R, 14.; N, 20.; T, 25.; K, 26.; N, 27. veebr
L, 8.; N, 13.; R, 21. märtsil
Rakvere Teatris
E, 17. märtsil **Ugala Teatris**
Etenduste algus kell 19

TAMREX

SELLE TALVE PARIM PAKKUMINE!

***OSTES
TAMREXI
TALVEJOPE**

(art 770-1804)

**SAAD
TASUTA
talvemütsi**
(väärts 13.-€)

**SNICKERS
WORKWEAR**
kootud logomüts
art 9084/0400

TASUTA*
TAVAHIND 13.- €

**TAMREX
talvejope**
art 770-1804

79 €

TAMREX talveriiete komplektiga on töömehel külmal ajal mugav ja soe. Vastupidavast ja mustust- ja vetthülgavast Carrington kangast valmistatud tööriided on soojustatud kõrgtehnoloogilise õhukese isolatsioonimaterjaliga, nii on need kerged ent väga soojad.

Jope on eest kõrgema, tagant madalama löikega, tuule eest kaitseb luku ees olev trukkidega liist, kõrge krae ja seest pehme fliisiga kapuuts.

Kõrge värvliga traksidega püksid meenutavad esmalt nägusaid suusapükse. Tuule eest kaitseb luku ette õmmeldud liist, mugavust lisab reguleeritav kummipael vöökohas.

TAMREX talvine tööriide komplekt on varustatud punaste helkurribadega, et töömees on oleks nähtav ka pimedas.

**TAMREX
talvepüksid**
art 771-1804

59 €

Komplekt (jope + püksid)

-13%
ostjale kingituseks ka
tasuta müts

= 120.06 €

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 15.02.2014 või kuni kaup on jätkub!

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÕRU

Piiri 2

HAAPSALU

Ehitajate 2a

VALGA

Vabaduse 39

PAIDE

Pikk 2

NARVA

Tallinna mnt 19c